

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XIII.

V Ljubljani, 2. oktobra 1941-XIX.

Štev. 40 (624)

Danes:

Italijanščina za Slovence

(Gl. str. 9.)

Potrpežljivost odpre železne duri.

Slovenski rek

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 845. Telefon št. 33-32. — Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti 2 liri v znamkah.

NAROČNINA

1/4 leta 9 lir. 1/2 leta 16 lir. vse leto 32 lir. V tujini 64 lir na leto. — Naročnino je treba plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstem delu: enostolpna petstina vrsta ali njen prostor (višina 3 mm in širina 55 mm) 2.70 lire; v oglasnem delu 1.70 lire. V dvostolpnem tisku cene po dogovoru. — Notice: beseda 0.60 lire. Mali oglasi: beseda 0.40 lire. Oglasi davke povsod se posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Seja vodstva fašistične stranke

Pozdrav Črnih srajc bojevnikom na vzhodni fronti

Rim, 26. sept. Pod predsedstvom Tajnika Stranke se je na sedežu Direktorija Stranke P. N. F. sešel Direktorij Stranke. Ob začetku je Direktorij Stranke sprejel naslednjo resolucijo:

»Nacionalni Direktorij Stranke izreka ognjevit pozdrav Črnih srajc četam, ki na vzhodnem bojišču zmogovito pobijajo boljševizem, ko nadaljujejo revolucionarni boj, ki ga je pred 20 leti započel Duce s svojim Pohodom na Rim.

Izreka ponos Fašističnega naroda nad držnim dejanjem junaških mornarjev, ki so vdrl v najbolj oborožene utrdbe ter tako izpričali italijansko junaštvo.

Izreka zahvalo in občudovanje vsega italijanskega naroda junaškim Legionarjem v Gondarju, ki na ozemlju Imperija visoko drže italijansko zastavo proti sovražniku, ki je v premoči.

Tajnik Stranke Minister Serena je poročal o splošnem položaju, političnem in organizatornem ter je nato podal pregled o delovanju fašističnih bojnih oddelkov ter je pri tem poudaril, da naj bodo vsi ukrepi in vse delo organizacij v skladu s potrebami trenutka. Tajnik Stranke je močno podčrtal Ducejevo ugotovitev, ko so Prefekti podajali svoja letna poročila ter razvijali delo, ki so ga opravili Zvezni tajniki. To je za fašistične voditelje visoka nagrada in obvezuje vse, da naj vsako nalogo izpolnijo še v večjo voljo in trdnostjo vero.

Delo stranke za urejanje in nadzorstvo nad cenami

Na seji direktorija Fašistične stranke je poročal minister Serena tudi o akciji stranke glede discipline pri cenah in koordinaciji dela na polju prehrane. Podčrtal je potrebo poenotiti splošne črte politike preskrbe na osnovi navodil Duceja, nato pa je poročal, da je sedaj ta politika poverjena ministrstvu za kmetijstvo in gozdove in da se je ustanovil poseben medministrski preskrbovalni odbor. Tajnik stranke je izjavil, da se stranka zaveda izredne važnosti tega problema zaradi notranje fronte in da je srečna zato, da je lahko dala na razpolago dejansko in prostovoljno sodelovanje vseh svojih organizmov, centralnih, obrobni in manjših.

Sledeča ustanovitev Osrednjega odbora in pokrajinskih odborov za disciplino in nadzorstvo nad cenami življenjskih potrebščin prve vrste je določila na osnovi zakona z dne 8. julija 1941 obsega tega sodelovanja, ki se je razvil praktično za urejenostjo in v polnem soglasju z ostalimi vladnimi, korporativnimi, sindikalnimi in gospodarskimi organizmi.

Opravljen akcija za ureditev trga povrtnin se, čeprav je morala preiti mnogo različnih težav, lahko smatra za uspešno zaključeno. Boj proti zadrž-

valcem, uničenje manevrov za dvig cen in umetnih poskusov, da bi napravili blago redko, so našli v organih stranke budno, energično in takojšnje izvršitev. V popolnem sporazumu s pristojnimi ministrstvi je bila izvedena disciplina pri dotoku blaga na domača tržišča in primerni delež pri izvozu povrtnin in je bila tako dosežena normalizacija cen razpoložljivosti na trgu z uredbo povpraševanja potrošnika.

Po izvršitvi te naloge izrednega pomena na trgu povrtnin bo stranka nadaljevala s svojo akcijo na tem polju: z disciplino in nadzorstvom nad cenami najvažnejših živil. Ta akcija bo tekla v polnem soglasju z organi, katerim je bila poverjena odgovornost za proizvodnjo in razdelitev in sicer predvsem pod vidiki neizpremenljivosti cen, kajti cene se smejo izpremeniti le tedaj, če je podana višja sila. Na ta način bo dokončno odstranjena vsaka oblika spekulacije in bomo prišli do one ustajenosti cen, katero potrebujejo predvsem majhne plačilne možnosti širokih slojev prebivalstva.

Pri razpravi o tej važni panogi strankinega delovanja so sodelovali razni člani Direktorija Stranke. Nato je Tajnik Stranke sumiral skup vseh izvedenih iniciativ na polju propagan-

da, ki je bila podvzeta s tovariškim sodelovanjem ministra za ljudsko kulturo.

Naloge našega časa

Odmevi teh dejanj izpričujejo, da je duh, ki vlada med narodom, popolnoma vreden velikega naroda, ki je odločen bojevati se do zmage. Zato so tembolj obžalovanja vredni nekateri obrobni primeri, ki so omejeni na nekatero panogo. Zato je Direktorij Fašistične stranke poudaril, da se ob uri, ko se toliko Italijanov vojskuje na bojiščih za zmago Fašističnega orožja, ne morejo in ne smejo dovoliti primeri, ki bi pričali, da se kdo umika nalogam našega časa in naše ure.

Ukaz, ki ureja prodajo nekaterih predmetov obče uporabe in ki uvaža v nekatere obrate enotno kosilo, so upravičeni po gospodarskih razlogih, prav tako pa imajo namen omejiti nakupe, ki naj bodo taki, da bodo odgovarjali potrebam življenja. Potrebno je, da si uvedemo strog način življenja, ki naj popolnoma, zlasti na polju mode, izloči sleherni razkazovanje. Razkošje elegancije in biseroj je treba smatrati kot pojav, ki je žaljiv za tiste, ki so posvetili svoje življenje vojni in vedro prenašajo omejitve.

Važni sklepi ministrskega sveta

Sodelovanje Stranke pri podeljevanju del javnega značaja

Rim, 28. sept. Včeraj zjutraj se je sestal pod predsedstvom Duceja ministrski svet, ki je odobril razen običajnih ukrepov še naslednje:

Zakonski načrt na predlog Duceja Fašizma, šefa vlade, ki določa preventivno poselovanje PNF pri imenovanju služb in nalaganju davščin, ki so v javnem interesu in politično važnosti. Ukrep vzpostavlja direktno sodelovanje Stranke pri podeljevanju funkcij političnega in javnega značaja tako, da bodo izbrane osebe uživale največje zaupanje glede njih pripadnosti načelom režima.

Zakonski načrt za zdravstveno pomoč državnim, civilnim in vojaškim nameščencem. Pomoč se nanaša tudi na družinske članke. V ta namen se ustanovi fašistični narodni zavod za pomoč državnim nameščencem.

Zakonski načrt o gradnji planinske akropole v proslavo junaštva italijanskega alpinca. Monumentalni spomenik »Alpinska akropola« bo zgrajen na državne stroške na Dosu Trento.

Zakonski načrt o decentralizaciji industrijskih podjetij, v zvezi z novimi hidroelektričnimi napravami v Italiji. Načrt zakona hoče doseči industrijski razvoj v pokrajinah srednje, južne in otočne Italije. S tem načrtom bo mogoče ustvariti obširna delovna področja za zmogovito domovino.

Zakonski načrt o delni in začasni oprostitvi narodnih ribarskih podjetij

in ribogojstva sleherne pridobitne davščine.

Zakonski načrt, ki podaljšuje za dve leti fiskalne olajšave za razvoj ribiškega brodogoja.

Duce je poročal, da je bila žetev slabša, kakor se je pričakovalo, čeprav nekoliko boljša kakor 1940-XVIII. Proizvodnja je znašala 1.940 71 milijonov stotov, 1.941-XIX pa 71 in pol milijona stotov. Letošnja žetev ne krije potreb prebivalstva. Slabši je pridelek turščice, dočim so se zvišale potrebe za vojsko in za zasedena ozemlja. Ministrski svet je na predlog Duceja določil splošno nakazovanje kruha na sledeči osnovi:

200 g na dan za vse, razen za proizvajalce, dodatek 100 g za delavce in delavke ter dodatek 100 g za težke delavce. Nakazovanje se prične 1. oktobra. V pokrajinah, kjer uživajo polento, je določenih 300 g koruzne moke na dan z dodatkom 150 g za ročne delavce ter nadaljnjim dodatkom 150 g za težke delavce.

Zakonski načrt o ustanovitvi vodovodne ustanove na Siciliji. Oskrbovanje sicilskega prebivalstva z vodo se že rešuje z gradnjo velikih vodovodov. Vsa dela bodo poverjena novi državni ustanovi.

Zakonski načrt, ki ureja položaj zastopnikov države, Stranke in drugih javnih zavodov pri družbah, zavodih in podjetjih. Ukrep bo povečal oblast zastopnikov pri raznih podjetjih.

Ministrski svet je odobril več dopolnilnih ukrepov za omejevanje sleherne možnosti spekulacije. Ukrepi imajo varnostni značaj za obrambo lire in hočejo preprečiti, da bi se nekateri davkoplačevalci odtegnili dolžnostim. Vsa bremenja, ki izvirajo iz vojne, morajo biti pravično razdeljena.

Na predlog zunanjega ministra so bili odobreni nekateri ukrepi administrativnega značaja.

Na predlog Duceja, notranjega ministra, je bil odobren zakonski načrt o pomoči svojem v izvrševanju službe padlih agentov javne varnosti.

Na predlog Tajnika Stranke so bile odobrene norme o obveznosti cen, določenih po oblasteh, za življenjske potrebščine, in zakonski načrt, ki prizna hierarhom PNF značaj javnega funkcionarja.

Na predlog ministra za Italijansko Afriko je bil odobren zakonski načrt o kazenskih določbah in o urejanju proizvodnje in oskrbe v Libiji.

Na predlog ministra za pravosodje je bilo sprejetih več zakonov, ki urejajo pravna vprašanja civilnega zakonika glede lastnine, obli-

S. Ecc. l'Alto Commissario in visita tra i bambini a Rakitna. — Obisk Eksk. Visokega Komisarja pri otrocih na Rakitni.

eij, dela in zaščite pravic. Novi civilni zakoni stopijo v veljavo dne 28. oktobra t. l., ostali pa dne 21. aprila, leta 1942-XX.

Na predlog finančnega ministra je bilo brezplačno odstopljeno madžarski vladi zemljišče v Rimu za zgradbo zavoda madžarske kulture. Odobreni so bili predlogi o spremembi pravil dveh loterijskih podjetij.

Na predlog Duceja, vojnega ministra, je bil odobren zakonski načrt o napredovanju rezervnih oficirjev Kr. voj-

ske in uradnikov, ki so v službi od delkov vojske. Ukrep priznava posebne prednosti pri napredovanju rezervnih oficirjev. Drugi odobreni zakonski načrti se nanašajo na napredovanje mornariških obveznikov, ki so bili v borbi ranjeni. Določena je tudi odškodnina osebu Kr. mornarice za izgube, ki jo utrpí ob morskih nesrečah. Na predlog Duceja, ministra mornarice se za dve mesti poveča število generalnih inšpektorjev osrednje uprave Kr. mornarice.

Uspešna akcija italijanskega letalstva v Sredozemlju

Glavni stan Oboroženih sil objavljaja izredno vojno poročilo št. 484: Sovražno pomorsko formacijo, ki je odšla iz Gibraltarja, o kateri govori redno poročilo št. 482, je spremljalo: 1 letalonosilka, 1 bojna ladja, nedoločeno število križark in okoli 10 rušilcev.

Komaj so naši ogledniki zagledali spremljavo, so takoj odšle iz baz na Sardiniji naše zračne torpedovke: 1 lahka križarka je bila zadeta od dveh torpedov in se je takoj potopila (poveljnika posadke s'a bila kapitan Mellej in poročnik Setti), 1 lahka križarka je bila zadeta s torpedom (poveljnik posadke poročnik Giacopinelli), 1 velika enota je bila zadeta s torpedom (poveljnik posadke poročnik Venturini), 1 lahka križarka je bila zadeta s torpedom (poveljnik posadke poročnik Brecceri), 1 križarka 10.000 ton je bila zadeta od torpeda in se je odstranila iz formacije (poveljnik posadke kapitan Marini). Kmalu potem je neko drugo naše letalo s poveljnikom posadke poročnikom Cristianijem zadelo to križarko, ki se je potopila.

Piloti spremljevalnih lovskih letal so zabeležili, da so bili dani v vodo reševalni čolni. Drugi val dveh skupin, katerim sta poveljevala polkovnik Seidl in major Buri, je nadaljeval napad s temile uspehi:

1 bojna ladja je bila zadeta na krni s torpedom, 1 križarka je bila zadeta v sredi s torpedom in 1 križarka je bila zadeta. V tretjem valu pa so bili zadeti: s torpedom 1 lahka križarka (poveljnik letalske eskadre kapitan Grossi), s dvema torpedoma križarka (10.000

ton), ki se je potopila (poveljnik eskadre letal poročnik Barloglio in Cipriani). Proti večeru je druga formacija, ki je šla z baz na Siciliji, napadla preostale enote in je sigurno vsako zadela s torpedom: 1 težka križarka in 1 rušilec (poveljnika letalske eskadre kapitan Magagnoli in Silva). Končno se lahko reče in da je bilo sigurno potopljenih: 2 težki križarki in 1 lahka in je bila več ali manj hudo zadeta s torpedi 1 bojna ladja in neka druga nedoločena velika enota, šest enot manjše tonaže in 1 rušilec. Ko se je ta bitka razvijala, so se vršili tudi srđiti spopadi med našimi in sovražnimi letali.

Šest angleških letal je bilo zbitih v plamenih. Osem naših letal se ni vrnilo na svoja oporišča.

Za padle je treba smatrati na čelu njihovih formacij polkovnika poveljnika roja in treh poveljnikov eskadril. V teku te velike bitke, ki je trajala od 13. do 22. dne 27. septembra, so se naši letalci v veličastni tekmi vnele in v zvišenim preziranjem nevarnosti vrgli proti angleškemu brodogovju ne samo z močjo eksplozivov, temveč tudi s svojim junaštvom in nezadržano točnostjo zadetkov.

Od trgovskih ladij, ki so tvorile veliko spremljavo, je bila ena torpedirana od podmorniških enot kraljevske mornarice v Sicilskem prelivu. Druga je bila zadeta in potopljena na višini Alžirskih obal po neki enoti Kr. mornarice; dve drugi s skupno 23.000 tonami so bile potopljene v morski ožini med Sardinijo in Tunisom po zračnih torpedovkah, ki so jim načelovali poročniki Focacci, Belloni in Di Bella.

Naredbe Visokega Komisarja

Predpisi o prodaji pnevmatik za bicikle

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino glede na naredbo z dne 12. marca 1941., št. 385, na podstavi člena 3. Kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291 in smatrajoč za umestno, da se uredijo prodaja in cene pnevmatik za kolesa, odreja:

Člen 1. Trgovina s pnevmatikami za kolesa (plašče in zračnice) se omejuje na tiste, ki v osmih dneh od objave te naredbe dokažejo s prijavo na Visoki Komisarjat (oddelek VIII.), da imajo obrtno dovolilo, izdano po pristojnem oblastvu. Po tem roku more

izdajati dovolila za to trgovino samo Visoki Komisarjat.

Člen 2. Kdor koli bi imel po kakršnem koli naslovu pnevmatike za kolesa (plašče in zračnice), mora v roku iz člena 1. prijaviti Visokemu Komisarjatu (oddelek VIII.) njih množino, ločeno po kakovosti in ceni.

Člen 3. Trgovci iz člena 1. in kdor bi dobil pozneje pooblastilo za takšno trgovino morajo voditi po Visokem Komisarjatu potrjeno prejemno in oddajno knjigo za vpisovanje vseh nakupov in prodaj pnevmatik ter do vštete 5 dne vsakega meseca prijaviti pnevmatike (plašče in zračnice), ki so jih nabavili ali prodali v prejšnjem mesecu. Nadaljevanje na 2. strani

Batteria contraerea italiana in azione. — Italijanska protiletalska baterija v akciji.

njem mesecu, pri čemer je navesti tudi zalogo ob koncu meseca.

Člen 4. Kdor bi si želel nabaviti plašče ali zračnice, mora hkrati izročiti trgovcu s pnevmatikami prejšnje pnevmatike, ki se jim določa cena za vsako plašč na L. 1.50 in za vsako zračnico na L. 1.—. Prodajna cena za nove pnevmatike ne sme nikdar presegati cen, ki so določene v ceniku posamezne proizvajalke trdnice. V trgovini mora na dobro vidnem mestu vedno viseti primeren cenik, ki ga je videl Visoki Komisariat.

Člen 5. Rabljene pnevmatike, ki se odvajajo kupcem novih pnevmatik, ostanejo na razpolago Visokemu Komisariatu, ki odloči o njih uporabi.

Člen 6. Pnevmatike, ki jih dobijo prodajalci vsakega meseca, se morajo do najmanj 70 odst. porabiti le za zamenjavo pri kolesih, ki so v rabi, ostane 30 odstotkov pa se sme porabiti za opremo novih koles.

Člen 7. V ta namen po Visokem Komisariatu pooblašteni organi kakor tudi organi javne varnosti imajo ob vsakem času pravico do vstopa v poslovne prostore trgovcev in industrijcev zaradi pregleda skladišč in registrov in da nadzirajo, ali se predpisi te navedbe spoštujejo.

Člen 8. Kršitelji te navedbe se kaznujejo, izjemni za prekrške glede cen, v denarju do 5000 lir, v hujših primerih pa z zaporo do treh mesecev. Vselej se blago zapleni in se sme odrediti začasna ali dokončna ustavitelj trgovskega obratovanja. Kljub ustavitvi obratovanja so trgovci dolžni še nadalje plačevati plače in mezde delomnikom ter davke in lakse, ki gredo državi, pokrajini ali občinam.

Člen 9. Prekrški glede cen se kaznujejo po določbah členov 7. do 11. uredb o cenah z dne 12. marca 1941., M. s. št. 358.

Člen 10. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 23. septembra 1941-XIX.
Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI

Cenik za zelenjavo in sadje št. 2,

veljaven od 29. septembra 1941-XIX.

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino določa na podlagi svoje navedbe št. 17 z dne 9. maja 1941-XIX naslednje cene v prodaji pri proizvajalcu ter pri trgovcu na debelo in drobno za spodaj navedene proizvode. Cene, ki so maksimalne, določajo v kategorizirani obliki, za katero se morajo cene dejansko gibati pri kmetu oziroma pri trgovcih. Iz tega sledi, da je pač mogoče prodajati nižje, nikakor pa ne višje kakor po odrejeni ceni.

Vrsta	Na debelo	Na drobno
Česen	5.15	6.20
Zelena	1.90	2.50
Cebula	1.60	2.—
Glavnata solata I. vrste	3.30	3.80
Solata II. vrste	1.90	2.40
Spinat	2.—	2.60
Paprika, zelena	2.65	3.25
Paradižniki	1.60	2.—
Fige	3.—	3.80
Jabolka I. vrste	3.05	3.75
Jabolka II. vrste	2.55	2.95
Hruške I. vrste	3.50	4.20
Hruške II. vrste	3.—	3.70
Češnje I. vrste	3.15	4.—
Breskve I. vrste	3.70	4.85
Breskve II. vrste	3.50	4.65
Grozje	4.95	6.50
Limone nad 50 g kom.	0.45	0.50
Limone nad 150 g kom.	0.40	0.45
Krompir, domač, pri kmetu	0.90	1.20
Krompir, uvožen	1.—	1.20

Opombe.

1. Jabolka I. vrste so: plemene, renetke, mošnjaki, champagne, Grafensteiner, Deliziose, Morgenduft, Jonathan, Wagner, Star, Imperatore, Abbonanza, Sergente, Annurche.

Hruške I. vrste so: William, Passagrassana, Kaiser, Esperen, Bergamotte, Spadone, Sommer-Citronen, Butirre, Ardepon, Decana, Duchessa, Abate.

Breskve I. vrste so rumene in Coche. Češnje I. vrste so zdrave, očistene, napele, trgovsko zrele in izbrane.

2. Pri označbi cen je pristaviti tudi vrsto blaga po kakovosti. Trgovci na debelo morajo izročiti kupcem račun z označbo blaga, vrste in enotne cene ter morajo tudi kupci zahtevati tak račun.

3. Ta cenik mora biti izvešen v prodajnih prostorih na dobro vidnem mestu in velja le za uvoženo blago, izvenjsi domači krompir.

Ljubljana, dne 26. sept. 1941-XIX.
Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI

Konec veljavnosti prometnih dovolil za motorna kolesa

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svojo naredbo z dne 29. aprila 1941-XIX, št. 13,

odreja:

Posebna prometna dovolila za avtomobile in motocikle s prikolicami ali brez njih, na bencinski pogon, izdana po čl. 5. komisariatske navedbe z dne 29. aprila 1941-XIX, št. 13, za kateri koli čas, prenehajo veljati 31. oktobra 1941-XIX.

Ljubljana, 23. septembra 1941-XIX.
Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI

Določitev časa za zatamnitev

Zatamnitev od 20.30 do 6

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svoji odredbi z dne 6. junija 1941-XIX, št. 42 in z dne 30. avgusta 1941-XIX, št. 93,

odreja:

Člen 1. Do nove odredbe se morajo upoštevati predpisi o zatamnitvi v času od 20.30 do 6.

Člen 2. Drugi predpisi, ki jih vsebuje navedba z dne 6. junija 1941-XIX, št. 42, ostanejo nespremenjeni.

Člen 3. Ta naredba stopi v veljavo dne 24. septembra 1941-XIX.

Ljubljana, dne 23. septembra 1941-XIX.
Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI

Znižanje starostne dobe za šolsko obveznost

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino, na podlagi čl. 2. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, glede na zakon o ljudskih šolah z dne 5. decembra 1929 in smatrajoč za umestno, da se premakne šolska obveznost na zgodnejši čas, po naliki kakor določa v Kraljevini veljajoča zakonodaja,

odreja:

Člen 1. § 56. zakona o ljudskih šolah z dne 5. decembra 1929 se spreminja takole:

»Šolska obveznost se začne v letu, v katerem dovrši deček ali deklica šesto leto starosti.«

Člen 2. Ta naredba stopi v veljavo z začetkom šolskega leta 1941-XIX/1941-XX.

Ljubljana, dne 18. septembra 1941-XIX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI

Cene žita letine 1941 za oddajo »Prevoduk«

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, in svoje navedbe z dne 12. avgusta 1941-

XIX, št. 83, glede na uredbo o cenah z dne 12. marca 1941, M. s. št. 358, in smatrajoč za potrebno, da se določijo cene za oddajo žita pokrajinskemu Prehranjevalnemu zavodu,

odreja:

Člen 1. Za oddajo žita letine 1941 Prehranjevalnemu zavodu za Ljubljansko pokrajino se odreja tele cene, franko zbirališča, katera določi ta zavod:

pšenica	Lir 155.— za stot
rž	150.— " "
ječmen	145.— " "
oves	135.— " "

Koruzi se določi cena s posebno naredbo.

Člen 2. Te cene veljajo za zdravo, tržno in suho blago z naslednjo hektolitrsko težo:

pšenica	76 kg
rž	70 " "
ječmen	58 " "
oves	42 " "

Za vsak kilogram več ali manj se računa na določeno ceno po en odstotek več ali manj.

Člen 3. Za primere je dovoljen naslednji odstotek:

pri pšenici ali rži	1%
pri ječmenu in ovsu	2%

Za večjo množino primere nego je zgoraj navedena, se zniža cena za toliko odstotkov, kolikor odstotkov primerej se ugotovi nad dovoljenim odstotkom.

Člen 4. Mešanici pšenice in rži (soržici) se določi cena glede na razmerje pšenice in rži v mešanici.

Člen 5. Pri odbranem semenskem žitu ali za katero je izdal priznalicno kmetijski oddelek Visokega Komisariata, se cene iz člena 1. zvišajo za 30%.

Člen 6. Kršitelji te navedbe se kaznujejo po uredbi o cenah z dne 12. marca 1941, M. s. št. 358.

Člen 7. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 20. septembra 1941-XIX.
Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI

Postavitev Poštne hranilnice pod sekvester

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino

odreja:

Stavlja se pod sekvester vse in vsakršno poslovanje Poštne hranilnice tako s prejemniki, nepremičninami, delnicami, obveznicami, kakor tudi vse denarno poslovanje in se postavlja za sekvestra cav. uff. rag. Franjo Bullo pok. Jurija.

Nadaljuje poslovanje je dovoljeno pod nadzorstvom sekvestra.

Ta odredba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 23. septembra 1941-XIX.
Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI

Maksimalne cene za usnje in strojene kože v Ljubljanski pokrajini

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svojo naredbo z dne 11. septembra 1941-XIX, št. 102, glede na uredbo z dne 12. marca 1941, M. s. št. 358, glede na člen 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291,

odreja:

Člen 1. — Cene za strojene kože se določajo proizvodnji takole:

a) rastlinsko strojeni krupon: cele kože Lir 60.50, krupon Lir 80.—, vrat Lir 50.—, okrajina Lir 30.— za kg;
b) rastlinsko strojeni krupon: cele kože Lir 71.—, krupon Lir 95.—, vrat Lir 58.—, okrajina Lir 40.— za kg.

Posebno strojeni krupon mora imeti žig proizvajalke trdnice in pri analizi

ne sme dati več kot 18% vode in 2.5% pepela, ne manj kot 1% maščobnih snovi, 13% raztopljivih organskih snovi, 68% kožne tvarine in 30% vezanega strojila;

c) rastlinsko strojeni krupon za jermena: krupon Lir 95.— za kg;

d) rastlinsko strojeni notranjki: cele kože Lir 71.—, krupon Lir 100.—, vrat Lir 55.—, okrajina Lir 35.— za kg;

e) posebno rastlinsko strojeni notranjki: cele kože Lir 80.—, krupon Lir 130.—, vrat Lir 65.—, okrajina Lir 40.— za kg;

f) črna gladka kravina, rastlinsko strojena: cele kože Lir 90.—;

g) rjava kravina, rastlinsko strojena: cele kože Lir 100.— za kg;

h) črna teletina, gladka, rastlinsko strojena: cele kože Lir 125.—;

i) rjava teletina, rastlinsko strojena: cele kože Lir 160.—;

j) goveji in telečji boks, črni: cele kože Lir 1.95 za dm² ali Lir 18.— za kvadrat;

m) goveji in telečji boks, barvasti: cele kože Lir 2.10 za dm² ali Lir 19.— za kvadrat;

n) waterproof: cele kože Lir 3.— za dm² ali Lir 26.— za kvadrat;

o) Hkanec za sedlarje (blank): cele kože Lir 75.—, krupon Lir 110.—, vrat Lir 60.—, okrajina Lir 35.— za kg;

p) svinjsko usnje za galanterijske izdelke: cele kože Lir 1.60 za dm² ali Lir 15.— za kvadrat;

q) goveji in telečji ter ovčje usnje za podloge: cele kože Lir 1.80 za dm² ali Lir 17.— za kvadrat;

r) ovčina iz uvoženih surovih ovčjih kož: cele kože Lir 1.40 za dm² ali Lir 13.— za kvadrat;

s) strojena ovčina, uvožena iz Hrvatske: cele kože Lir 35.— za kg.

Člen 2. — Preprodajalci smejo pribiti k zgoraj navedenim cenam pri prodaji celih kož po 10%, pri prodaji njih delov pa po 15%.

Člen 3. — Kože se morajo oddajati trgovcem ali drugim skladom s predpisi, ki jih izda Visoki komisariat.

Člen 4. — Kršitelji te navedbe se kaznujejo po členih 7. do 11. uredb o cenah z dne 12. marca 1941, M. s. št. 358.

Člen 5. — Ta naredba stopi v veljavo dne 1. oktobra 1941-XIX in ukinja vse prejšnje nje nasprotujoče določbe.

Pravila za Dopolavore občin, okrajev in mestnih četrti

V Ljubljanski pokrajini se ustanavlja Narodna Ustanova Dopolavoro (Dopolust) s pokrajinskim sedežem v Ljubljani. »Dopolavoro je ustanova miru, ki zasleduje vzvišene naloge bratstva, ljubezni in civilizacije«, je zapisal Mussolini. Pravila za Dopolavore občin, okrajev in mestnih četrti so naslednja:

Člen 1. Narodna ustanova Dopolavoro (O. N. D.) ima namen pospeševati zdravo in koristno zaposlitev delavcev v prostih urah z udeleževanjem v pobudami, namenjenimi razvoju njihovih moralnih, intelektualnih in fizičnih sposobnosti v duhovnem ozračju fašistične revolucije.

Člen 2. Občinski Dopolavoro, Dopolavoro okrajev in mestnih četrti se lahko ustanovi v občini, okraju, mestni četrti, ako znaša število članov vsaj: 50 za kraj do 1000 prebivalcev, 200 za kraj do 5000 prebivalcev, 300 za kraj čez 5000 prebivalcev.

Člen 3. V Dopolavoro se lahko vpišejo državljani dobrega vedenja, ki bivajo v občini, okraju, mestni četrti, v katerem ima Dopolavoro svoj sedež. Izkaznica O. N. D. je veljavna 1 leto (fašistično leto). Lastnik iste uživa razne popuste in ugodnosti.

Člen 4. Prapor Dopolavora predpisuje Nacionalno Predsedništvo O. N. D.

Člen 5. Dopolavoro (občine, okraja, mestne četrti) spada pod Pokrajinski Dopolavoro, ki daje smernice za delovanje in odobruje delovne načrte.

Člen 6. Predsednika imenuje predsednik pokrajinskega Dopolavora. On zastopa Dopolavoro, sklicuje in predseduje ravnanstvom, odgovarja za poslovanje Dopolavora in izvrševanje načrtov. Načelstvo tvori štiri do osem odbornikov, sorazmerno s številom vpisanih in izvršenim delom. Člane načelstva imenuje predsednik pokrajinskega Dopolavora na predlog predsednika Dopolavora (občinskega, okrajnega, mestnega četrti): vsaj 2 odbornika morata biti izbrana iz stanovske skupine, ki prevladuje v dotičnem predelu. Načelstvo izvršuje posvetovalno funkcijo na pobudo predsednika pri sestavljanju in izvrševanju načrtov, pri nadziranju uprave in pri sprejemanju članov. Iz članov načelstva imenuje predsednik tajnika, ki izvršuje predsedniškova povelja in ga nadomešča v slučaju odsotnosti ali zadržanosti, in blaginjak-gospodarja. Izmed tovarišev posebno sposobnih v raznih strokah imenuje Predsednik pokrajinskega Dopolavora, na predlog predsednika, tehnične ravnatelje. Kjer smatra za potrebno, predlaga predsednik pokrajinskega Dopolavora imenovanje predstojnikov od-

sekov. Oni prisostvujejo sejam načelstva.

Člen 7. Dopolavoro pospešuje kulturne, umetniške, športne, izletniške, zabavne, socialne, avtarkične, poljedelske itd. pobude in udeleževanja v skladu s krajevnimi pogoji, v izvrševanju splošnih smernic O. N. D. in uredb nacionalnega predsedništva O. N. D. Za udeleževanje in smernice večjega obsega treba zaprositi za pooblastilo Pokrajinski Dopolavoro in obvestiti političnega tajnika ljubljanskega Fašista ali pristojnega pokrajinskega poveljnika Narodne Fašistične Stranke (P. N. F.). Za nastope in večbe na sedežu ali izven tega mora predsednik Dopolavora predložiti najmanj osem dni pred izvedbo predpisano prošnjo za zavarovanje proti neugodam, pri krekrških bodo osebno odgovorni predsednik in pristojni ravnatelj tehnične stroke.

Člen 8. Predsednik Dopolavora mora poslati do 29. oktobra vsakega leta Predsedniku pokrajinskega Dopolavora kratko, a izčrpno poročilo o delovanju in blaginjskem poslovanju ter predložiti v odobritev načrte o bodočem delovanju s tozadevnimi proračuni.

Člen 9. Člani Dopolavora uživajo vse ugodnosti dovoljene članom O. N. D. ter smejo prisostvovati vsem prireditvam O. N. D. Člani drugih Dopolavorov smejo obiskovati sedež in uživati ugodnosti Dopolavorov občine, okraja, mestne četrti proti določenim vsoti na udeležbe, izjemni, ako so te udeležbe kratkotrajne.

Člen 10. Dohodek Dopolavora tvorijo prispevki za vpisnino in udeležbo, katere določi načelstvo; donosi prireditve, stranskega delovanja, darov, naklonil, zupščin, premoženjski donosi, prispevki delodajalcev, občinski uprave in drugih javnih in privatnih podjetij, eventualni prispevki pokrajinskega Dopolavora, Občinskim Dopolavorom, Dopolavorom mestnega okraja ter mestne četrti, pripadajo mesečni prispevki od udeležbe članov Dopolavora podjetij in združenih podjetij, ki zaradi svojega bivališča obiskujejo slednje sedeže. Višino zneskov za udeležbe, ki jih je treba plačati, določi pokrajinski Dopolavoro v razmerju s številom članov in finančno močnostjo podjetniških in združenih podjetniških Dopolavorov.

Člen 11. Pravila upravnega poslovanja določi pokrajinski Dopolavoro: za upravo odgovarjajo osebno in solidarno predsednik, tajnik in blaginjskogospodar. Odgovorni upravni organi se ne smejo zadolževati, razen s pismeno privolitvijo pokrajinskega Dopolavora. Pokrajinski Dopolavoro nadzira

Listek „Družinskega tednika“

Ali se morete odvaditi kajenja?

Prej ali slej skoraj vsak kadilec spozna, da ne kadi za zabavo, temveč iz navade. Takrat se tudi zave, da mu ta navada škoduje. Potem poskuša, da bi se te škodljive navade odvadil, vendar ne ve kako. Nekaj časa se šibko, potem resno bori, vendar obakrat zaman. Navada je postala namreč že železna srajca, zaradi nje je hudo trpelo kadilecovo samobvladovanje.

Kadilec, ki že leta in leta dan za dnem kadi, se sploh več ne zaveda, da mu je dolga vrsta drobnih gibov prišla tako rekoč v kri, to se pravi v živce in mišice. Kadilec podzavestno vzame v roko škatlico cigaret, vzame iz nje cigareto, jo na enem koncu nekoliko okrne, potem jo nese v usta, prižge vžigalico, prižge cigareto, potegne prvi dim in potem dalje, dokler ne leži gorek v pepelniku. Z

vsako cigareto, ki jo kadilec pokadi, opravi tudi lepo vrsto gibov, ki so vselej enaki in vselej vodijo k istemu koncu. Teh gibov se pa kadilec navadno sploh ne zaveda. Podoben je starinski uri s pokvarjenim tolkalom, ki jo večkrat na dan navijemo, da naposled dopolni svojo dnevno pot. Kadilec opravi svoj posel kakor robot, ki ga vodi neviden mojster.

Ali se more kadilec odvaditi kajenja?

V ameriških državah je danes 60 odstotkov moških in skoraj 25 odstotkov žensk kadilec iz navade. Moški povprečno pokade na dan 20 cigaret, ženske pa 11.

«Psychological Corporation» je nedavno razposlala tisočim najtrudovnejših kadilcev vprašalne pole. Iz te skupine kadilcev jih je namreč 145 kajenje opustilo. Vprašanja so bila usmerjena tako, da so nanja predvsem odgovorili: zakaj se kadilci ne morejo odvaditi kajenja, koliko kadilcev bi se rado odvadilo kajenja pa se vseeno ne morejo in podobno.

Izmed skupine, na katero je «Psychological Corporation» razposlala vprašalne pole, je, kakor že rečeno, prenehalo kaditi 145 kadilcev, 855 se jih je skušalo odvaditi, pa niso zdr-

žali brez cigaret. Nekateri izmed teh so že popolnoma izgubili upanje, da bi se te suženežne navade sploh kdaj otresli; 23 odstotkov teh kadilcev ima pa še dobro voljo, da bi se kajenja odvadili, pa so prešibki za to.

Kadilec, ki se niso mogli odvaditi kajenja, so navedli tele vzroke:

«Nimam dovolj močne volje.»

«Ne morem živeti brez cigaret.»

«Preslab sem.»

«Enkrat sem že opustil kajenje, zdaj pa ne zdržim več brez cigaret.»

«Zakaj se ne morem odvaditi kajenja? To bi tudi sam rad vedel.»

Ti odgovori dajejo žalostno izpričevalo veliki večini kadilcev. Dr. Raymond Pearl, profesor na John-Hopkinsovem vseučilišču, je pred nedavnim spet raziskoval učinek nikotina na človeško telo in dognal, da nekadilec žive dalj ko kadilec. Milijoni ljudi vedo, da jim kajenje škoduje in bi se radi odrekli užitku, ki jim ga daje, pa so preslabi za to. Kajenje, ki ga njegda dni, še preden je Sir Walter Raleigh odkril v Virginiji tobak, ljudje sploh niso poznali in so brez njega prav tako dobro živeli, je danes zajelo že ves svet.

145 moških, ki so bili tako močni, da so se kajenju odpovedali, so pa

po večini zelo zadovoljni in veselo odgovarjajo:

«Bolje spim in nič več ne kašljam.»

«Boljši okus imam v ustih.»

«Bolje voham.»

«Tek sem dobil in sem bolj razgiban.»

upravno poslovanje po sindikalnih zborih in svojih delegatih.

Clen 12. Disciplinske kazni, ki lahko zadenejo člane Dopolavorov, so: a) opomin, b) ukor, c) začasna odpustitev, d) izključitev. Kazni pod a) in b) izreka predsednik pri lažjih pregreških, ki ne omadežujejo časti člane; kazni pod c) in d) izreka predsednik pokrajinskega Dopolavora nad članom, ki je izvršil obsojdo vredno dejanje, ki omadežuje njegovo čast. Nobena disciplinska kazen se ne more predlagati ali izreči, če se ni prej zaslilo obdolženecv in upoštevalo zagovor. Proti disciplinski kazni je dovoljena pritožba na nadrejene organe.

Clen 13. Kjer smatra za potrebno, more Predsednik pokrajinskega Dopolavora, s privolenjem političnega tajnika ali pokrajinskega poveljnika Narodne Fašistične Stranke v kraju, kjer je sedež Dopolavora, imenovati izrednega komisarja radi zastopanja predsednika in načelnstva. Izredni komisar izvršuje vse one funkcije, ki jih daje priporočilni pravilnik predsedniku in načelnstvu.

Najvišje dopustne cene na ljubljanskem živilskem trgu

Po dogovoru z zastopnicami in zastopniki konzumentov, prodajalcev in pridelovalcev je mestni tržni urad spet predložil Visokemu Komisariatu najvišje cene za tržno blago ter jih je ta odobril.

Z odlokom VIII-2 št. 1070-41 Visokega Komisariata za Ljubljansko pokrajino določene najvišje cene veljajo od ponedeljka 20. septembra zjutraj do nedelje 5. oktobra zvečer. Najvišje cene, ki je dovoljeno po njih prodajati v ceniku navedeno blago v Ljubljani in ga plačevati, so naslednje:

Domači krompir na drobno 1.20 L; zeljate glave na drobno izpod 10 kg 0.70 L; zeljate glave na debelo 0.60; kislje zelje 2.30 L; repa na drobno izpod 10 kg 0.70 L; repa na debelo 0.50; kislja repa 2 L; rdeče zelje 0.80 L; ohrovt 0.80 L; koleraba 1 L; rumena koleraba 0.50 L; rdeča pesa 1.50 L; rdeči korenček brez zelenja 2 L; rumeno korenje 0.50 L; petršilj 2.50 L; domača zelena paprika 2.50 L; domača čebula 2 L; šalota 2 L; česen, 25 ča čebula na kilogram 3 L; jedilne buče 0.50 L; kumare 1.20 L; kumarice za vlaganje, 30 komadov na kilogram 3 L; najmanjše kumarice za vlaganje po 125 komadov na kilogram 8 L; domači visoki stroji fižol 2.50 L; luščeni fižol 3 L; glavna solata 2.50 L; endivija 2 L; mehka špinata 2.50 L; trda špinata 1.50 L; domači paradizniki 1.50 L; liter robidnic ali kopin 2 L; liter svežih bezgovih jagod 1 L; kilogram suhega lipovega cvetja 15 L. Domača jabolka I. namizna 3 L; domača jabolka II. vrste 2 L; domača jabolka za vkuhanje, nedozorela, črva, nagnata, obtočena 1.50 L; domače breskve 3 L; domače češnje 3 L; domače hruške 2 do 4 L. Sveže gobe: a) rumeni rjavi ježek, rumena griva (medvedove tačke ali parkelci), mlrtvaška trobenca, rumena trobenca, štorovke, zimske kolobarnice (sivke) liter 1 L; b) lišičke liter 1.50 L; c) sirovke, cigani, možek (jelenov jezik) liter 2 L; d) turki, brezovi gobani z mladimi in trdimi klobuki, mladi čebularji, maslenke kilogram 3 L; e) jurčki za vlaganje z odprtimi klobukom 10 L; jurčki z odprtim klobukom 6 L.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo vse cene za kilogram.

Spet opominjamo, da je dovoljeno in tudi mogoče vse blago prodajati ceneje, najstrožje je pa prepovedano prodajanje vsega navedenega blaga dražje kot določajo te cene.

Spet moramo tudi opozorjati, da velja cenik za zelenjavo in sadje, ki ga je določil Visoki Komisariat in je veljaven od 18. septembra dalje, samo za uvoženo zelenjavo in sadje, prav tako pa tudi za uvoženi in domači krompir.

Zastopnice ljubljanskih gospodin in sploh ženskih organizacij, ki se z drugimi zastopniki konzumentov, prodajalcev in pridelovalcev v mestnem tržnem uradu posvetujejo, kakšne cene naj mestni tržni urad predloži Visokemu Komisariatu, se vedno z vso vne- mo in skrbjo zavzemajo za koristi konzumentov ter so dosegle v resnici je prav lepe uspehe s svojimi prizadevanji za čim najnižje cene in za čim večji dovoz najraznovrstnejšega blaga na ljubljanski živilski trg. Zvišujejo pa cene na našem trgu samo one nedisciplinirane gospodinj, ki se pulijo za blago, prezirajo maksimalne cene ter blago lahkomišno plačujejo visoko nad maksimalnimi cenami. Vsi maksimalni ceniki prepovedujejo tudi predrago plačevanje blaga, enako kot prodajanje nad maksimalnimi cenami. Najbolj dala draginjo nerazumljiva psihoza naših gospodin, ki poslušajo zlobne jezike spekulativov in njih plačanih pomočnikov, da tega ali onega blaga manjka. Zato bodo oblasti z vso strogoostjo zasledovale tudi preplačevanje in ne glede na ime in stan strogo kaznovale tudi vse gospodinj, ki blago plačujejo nad uradno določenimi najvišjimi cenami.

Na željo zastopnic in ženskih organizacij uvaja mestni tržni urad od tedna do tedna za več vrst blaga pred-

pis, da morajo prodajalke in prodajalci imeti cene vidno označene. Tako so bili minuli teden vidno označene cene pri vseh vrstah fižola, pri domači čebuli, pri paradizniku, pri vseh vrstah sadja in pri vseh vrstah gob. Ves fižol, paradizniki, domača čebula, vse domače sadje in vse gobe, ki bi ne imele vidno označenih cen, bodo zaplenjene.

Duce je sprejel generala Ambrosia, poveljnika II. armade, ki mu je poročal o položaju po zasedbi pokrajine med dalmatinskim obrežjem in Dinarskim gorovjem. Zasedbo je ukazal Duce proti koncu avgusta, ponovno zasedbo so pa italijanske čete izvedle v sporazumu s hrvatsko vlado. Duce je generalu Ambrosiu izrazil svoje zadovoljstvo in mu dal nadaljnja navodila glede zasedbe, ki ima za cilj, da prepreči nemire in vrne prebivalstvo k mirnemu delu.

1 milijardo in 100 milijonov lir državnih nagrad je določil Duce za italijanske kmetovalce. Nagrado bodo dobivali vsi tisti kmetje, ki bodo dvignili pridelek vseh vrst žita in bodo ne samo vestneje obdelovali svojo zemljo, temveč tudi izkoristili vsak kotiček in tako pripomogli, da bo država pridelala čim več pšenice, rži, ovsa in koruze.

Duce je pretekli teden sprejel zastopnike družbe Linoleum iz Narne v pokrajini Terni, ki so mu pokazali vzorce novega avtaričnega produkta »Italeum« za mornarico, železnice in stavbe. Snov je narejena iz italijanskih pridelkov, nekakšen gumi iz grozdja. Važna je ta snov tudi za tehnične panoge, ker lahko nadomestila cin kot varovalno sredstvo v škatlah za konzerve, v nekaterih primerih pa tudi gumi.

Duce je uredil s posebnim odlokom uradne ure za vse državne in po državni nadzorovane urade. Od 1. oktobra dalje so za delavnice določene uradne ure od 8. do 14. u, nedeljah in praznikih pa od 8. do 12. ure.

Najvišje cene pridelovalcem krompirja in zelenjave je določil mednarodni svet, ki se je sestel v Rimu. Za krompir veljajo cene 90 odnosno 100 lir za metrski stot, za fižol pa 425 odnosno 490 lir za metrski stot. Razen tega so na sestanku določili še maksimalne cene za lečo, grah, olje in sladkorno peso.

Določbe glede kurjenja pozimi je izdalo italijansko ministrstvo. Kurjenje prostorov se v severni Italiji ne sme začeti pred 1. decembrom, v pokrajini srednje Italije ne pred 10. decembrom in v južni Italiji ne pred 20. decembrom. Zaradi omejitve porabe premoga se ne sme kuriti več kot 10 ur na dan v pokrajinah severne Italije, v drugih pokrajinah kraljevine pa samo po sedem ur. Dobavljanje tople vode v kopališčih in drugih higienskih ustanovah je omejeno na tri dni v tednu.

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naredbu, po kateri se začne šolska obveznost otrok že s šestim letom in ne s sedmim, kakor je veljalo doslej. Starši, ki menijo, da je njihov šestletni otrok nesposoben za vstop v šolo, morajo takoj predložiti uradno potrdilo zdravniške komisije, kakor je doslej veljalo za sedemletne otroke. Vpis šolobveznih otrok je strogo obvezen in so za prekršilce določene kazni.

Prehranjevalni zavod Visokega Komisariata opozarja vse tiste, ki so se preselili v Ljubljanski pokrajini iz ene občine v drugo, da ne morejo dobiti nove živilske nakaznice, ne da bi prej predložili glavo stare živilske nakaznice in uradno potrdilo stare občine. V uradnem potrdilu mora biti navedeno, za kateri mesec je oseba prejela nakaznico in potrdilo, da je črtno iz seznama upravičencev za prejemanje živilskih nakaznic. Posebno dijaki, ki so prišli iz dežele v Ljubljano, naj si pravočasno priskrbe dovoljenja za novo nakaznico. Za priseljence iz drugih pokrajin kraljevine ali iz tujine pa velja še nadalje kot uradno potrdilo policijske prijave, na kateri mora biti navedeno, od kod je oseba prišla.

Vpisovanje na ljubljanskem vseučilišču se je začelo v četrtek 25. t. m. V polnem semestru se je letos vpisalo 2199 slušateljev in slušateljic. Na filozofsko fakulteto se je vpisalo 321 žensk in 96 moških, na pravno 402 moška in 76 žensk, na tehnično 741 moških in 65 žensk, na medicinsko 219 moških in 92 žensk, na teološko pa 187 slušateljev.

Živilske nakaznice za novo tromesečje so razdelili v Trstu. Po objavi ministrstva za poljedelstvo in gozdarstvo bodo dobile posamezne osebe v zvezeu oktobru v treh julijskih provincah 1200 gramov riža in 800 gramov makaronov. Isto količino dobe še province Piemont, Lombardia in Emilia, v ostalih provincah je pa množina makaronov zvišana, količina riža pa znižana. Na Siciliji na primer dobe 100 gramov riža in 1900 gramov paze. Sladkorja bodo dobili na osebo 500 gramov na mesec, mila pa 150 gramov.

Prireditve Dopolavora je bila te dni v tovarni »Storic« delavci so se zbrali v veliki dvorani, prireditvi so pa prisostvovali tudi ravnatelj Dermastija, ravnatelj dr. Voglin in obratovodja g. Vreva. Prispele so tudi pokrajinski

tajnik Dopolavora inspektor Liberati, poverjenica ženskega fašija ga. De Vecchija in funkcionarji Pokrajinske delavske zveze.

Razstavo gob bodo priredili na letošnjem ljubljanskem velesojmu. Obsegala bo vse užitne in strupene gobe, ki rastejo v naših krajih. Gobe bodo delno naravne, poleg tega bo pa razstavljenih še 150 kar najpopolnejših umetniško izdelanih modelov gob. Razstavo ureja naš znani gobarski strokovnjak g. Ante Beg.

Izkaznice za nakup manufakturnega blaga so razdelili po vsej Italiji. Takšno izkaznico more dobiti samo tisti, ki lahko dokaže svojo istovetnost, bodi s pomočjo listin ali pa z dvema pričrma.

Mestni preskrbovalni urad ljubljanski bo prodajal krompir na svoji stojnici na Vodnikovem trgu samo na nabavne knjižice za meso. Družina bo za vsakega svojega člana dobila po dve kili krompirja na teden. Tako bodo gospodinj čakale pred stojnico samo enkrat na teden. Posojanje nabavnih knjižic je najstrožje prepovedano in morajo imeti osebe, ki čakajo na krompir za vsak primer pri sebi legitimacijo, da bodo lahko izkazale svojo istovetnost.

V Rimu se je zbralo zastopstvo železarske in druge kovinske industrije, da so razpravljali o raznih perečih vprašanjih.

Od torika 7. oktobra dalje

V

„VESELEM TEATRU“

NOV, VESELEJSKI PROGRAM:

„TEATER V TEATRU“

SMEH, PETJE, AKROBATIKA itd.

Začetek točno ob 19. (7).

Konec pred 21. (9).

Vstopnice so v predprodaji pri dnevnih blagajni

Graditev kopališča Kolesije na Mirju lepo napreduje. Veliki bazen je že skoraj betoniran, zgradili bo treba še kabine in garderobe z omaričami, da bo v kopališču prostora za več tisoč ljudi. Zima bo delo sicer prekinila, vendar bodo že v zgodnji pomladi z njim spet začeli, tako da bo kopališče v prihodnji kopalni sezoni zanesljivo že gotovo.

Ekse, Vis. Komisar Emilio Grazioli si je preteklo soboto ogledal delo na ljubljanskem velesojmu. Spremljali so ga zastopniki velesoja, ljubljanski župan in kvestor. Zanimal se je za ureditev paviljonov in jih vse pregledal. Podrobno se je zanimal za vse priprave in z zadovoljstvom ugotovil, da delo dobro napreduje. Dal je še zadnja navodila, da bo sejem čimprej in čim učinkoviteje urejen.

1.088 dijakov in dijakinj se je vpisalo letos v prvi razred ljubljanskih gimnazij. Na vseh državnih gimnazijah Ljubljanske pokrajine je pa letos vstopilo v prvi razred gimnazije 776 dečkov in 486 deklic, skupaj 1262 dijakov in dijakinj.

Sir razdeljuje v Italiji samo na nakaznice od 25. septembra dalje. Lastniki zalag sira morajo te zaloge kajpak prijaviti.

Evropska žetev je zelo dobra, kakor poročajo iz Rima. Popravila se je zlasti meseca maja, kljub neugodnemu vremenu pozimi in spomladi. Posebno odlična je baje na Hrvaškem, kjer bo po teh poročilih krila potrebe do prihodnje žetve. Pridelek žita v Italiji znaša 9 milijonov ton.

Zavod za italijansko kulturo bodo prihodnji mesec odprli v Subotici, ki so jo zasedli Madžari.

Ljubljansko mestno poglavarstvo je izdalo gradbeno prepoved na poslopje na parceli št. 148/1 k. o. Sv. Peter v Ljubljani. Prepoved velja za dve leti, to je do srede septembra leta 1943. V tem času poslopja ne smejo nadzidati, prezidati ali prizidati, ker bi to oviralo regulacijo Dalmatinove ulice.

V Novo mesto je prispela zdravstvena avtokolona pod vodstvom g. dr. Du-

ceja. Zdravstvena avtokolona je imela predvsem namen, pregledati šolsko mladino. Po poročilih so posebno otroci iz Novega mesta in njegove neposredne okolice na splošno zdravi in ne boleli za nobeno zavratno boleznijo. Iz Novega mesta se je odpeljala zdravstvena avtokolona v Brusnice, pred prihodom v Novo mesto je pa avtokolona obiskala tudi Sv. Lovrenca na Dolenjskem, kjer je izvršila 1500 pregledov.

Praznik grozdja bodo praznovali v tržaški pokrajini prihodnji teden. Namen tega praznika je kar največja prodaja grozdja in to po najnižjih cenah, tako da si bodo tudi siromašnejši lahko privoščili to koristno sadje.

Rekordno kopalno sezono so imeli letos v Zagrebu. Savsko kopališče je obiskalo okrog pol milijona ljudi, ki so samo z vstopnicami plačali 420 tisoč kun.

V Zagrebu grade džamijo poglavnik Paveliča. Džamijo bodo preuredili iz dozdanjega umetniškega paviljona. Vsi vojni obvezniki bivše jugoslovanske vojske v Srbiji so po poročilih srbskih listov samo vojni ujetniki na dopustu.

Poostreno kontrolo investicij je uvedla Italijanska vlada z namenom, da bi se razpoložljiva denarna sredstva uporabila v kar največjo korist vsemu prebivalstvu. Posebno so povišane kazni proti tistim podjetnikom, ki bi brez dovoljenja razširjali ali gradili nove naprave in jih izkoriščali. Korporacijski minister lahko odloči zaporo takšnih podjetij.

V Benetke je prispela te dni hrvaška gospodarska delegacija pod vodstvom hrvaškega finančnega ministra dr. Vladimira Košaka. Delegacija se bo pogajala za novo trgovinsko pogodbo med Italijo in Hrvaško, obenem bodo pa govorili tudi o prehranjevanju dalmatinskih krajev, kamor bi morali uvažati iz Hrvaške potrebna živila. Novo trgovinsko pogodbo bodo sklenili za eno leto.

Ob sedmih zjutraj začno na mestni stojnici na Vodnikovem trgu prodajati krompir. Stojnica je odprta vsak dan in ga je doslej povprečno prodala na dan od 2000 do 4000 kil.

Prepovedali so dostop na železniške postaje v nočnih urah. Ta prepoved velja od 20. do 6.15 ure. Vsi, ki ne popotujejo, v tem času ne smejo biti na postaji.

Prva tvornica za izdelovanje krompirjeve moke je začela te dni poslovati v Zagrebu. Tvornica bo imela dnevno kapaciteto enega vagona moke. Krompirjevo moko bodo predvsem uporabljali za mešanje h krušni moki in za izdelovanje slaščic.

Začasno prepoved prodaje obleke in obutve na Hrvaškem je izdal hrvaški trgovinski minister Marjan Simić. Prepoved bo veljala osem dni, obsega pa blago za obleke, perilo, pletenine, nogavice, odeje, vse vrste obutve in mlo. To odredbo je minister izdal zaradi racionaliziranja nakupa in prodaje oblačil in obutve, da bo tako mogoča nabava najpotrebnejših oblačil tudi siromašnejšim slojem.

Na daljše študijsko popotovanje po Nemčiji je odšla skupina najuglednejših hrvaških časnika.

Vse izlete v mestno okolico so prepovedale mestne policijske oblasti v Sarajevu. Kdor bo kljub strogi prepovedi odšel na izlet v sarajevsko okolico, bo strogo kaznovan.

Osebnost legitimacije je pričel izdajati urad za preskrbo beguncev na vsem srbskem področju. S to legitimacijo begunci lahko izkažejo svojo istovetnost.

Ravnateljstvo za prehrano na Hrvaškem je razlástico termalni kopališči in zdravilišči Krapinske in Stubiške toplice, z vsemi njihovimi nepremičninami in inventarjem. Razlog razlástico je javni interes, ki zahteva, da preideta obe zdravilišči v last neodvisne države Hrvaške.

Osebnost vesti

Poročili so se:

V Ljubljani: gđc. Zdenka Franzotova, uredniška sotrudnica »Družinskega tednika«, in g. Stane Bratož, prometnik. Želimo jima mnogo sreče! — G. prof. Vinko Beličič in gđc. Ela Erženova.

Na Ledinah: g. Janez Peternel iz znane gostilne pri Lužniku, in gđc. Marija Jerebova iz Mrzlega vrha pri Ledinah. Bilo srečno!

Umrli so:

Meta Krejčičeva: dr. Ivan Trtnik; 70letna Marija Götzova; 71letna Jožefa Eleričeva; 66letni žel. upok. Franc Zupane; 65letni Viktor Jerne, viš. kontrolor drž. žel.; Ivana Kovačičeva, vdova strojarja; 58letni nadst. stražnik v pok. Franc Pegan; 61letni zidar Ivan Bele; 84letna zasebnica Marija Fantinova; 40letna Ana Pogarčeva; 56letni delavec Anton Serbec — vsi v Ljubljani.

V Mariboru: 54letna kuharica Alojzija Dvorčakova; 51letna Gabrijela Menihova.

V Studenih: 80letna Helena Trunkova; 71letni pek Martin Šauperl.

V Polju: Josipina Novakova.

V Dolenjem Logatcu: 81letni pos. g. Ivan Mihevc.

V Dobravi pri Trebnjem: Marija Uhanova.

Naše sožalje!

Tiha želja vsakogar je

Ilepa preproga,

ki daje stanovanju udobnost, domačnost in toploto:

Predposteljniki, pliš od L. 27— dalje. Garniture, pliš 3 kosi, skupaj od L. 209— dalje. Velike preproge, cca 200×300, pliš, perzijski vzorci, od L. 595— dalje.

Na zalogi: Manufaktura

F. Ks. Souvan

Ljubljana, Mestni trg 24

= ŠPORTNI TEDNIK =

Pestra športna nedelja pri nas. —

Nogometaši bodo le tekmovali. —

Novice in rezultati od drugod.

Minula nedelja je bila pri nas bogato založena s športnim sporedom. Nastopili so v poslednji predsezonski nedelji nogometaši, pojavili so se kolesarji in lahkoatletci še ne marajo nehati. Tako so naša igrišča ob nastopu jeseni oživila, živahno pa je bilo tudi na cest, koder so dirkali kolesarji.

Na Marsovem igrišču za Kolinsko tovarno so ves dan tekali za žogo. Bilo je kakšnih pet prijateljskih tekem, pravcarita revija nogometašev. Dopolne sta bila rezultata: Moste-Slavija 9-1, Korotan-Mladica 4-3; popoldne pa: Mars-Grafika jun. 11-1, Jadran-Grafika 2-0, Hermes-Mars 3-2.

Belo-zeleni so povabili na revanšo Novomeščane, ki so še nedavno imeli priložnost s 5.5 dokazati Ljubljancem, da v Novem mestu niso kar tako od muh. Novomeški Elan je pričel z velikim elanom, ali je to pot bil slabše sreče; odnesti je moral s seboj poraz 0-10.

SKZ je organizirala dirke na cesti Zg. Šiška-Podutik-Doline-Zgor. Šiška. Bile so tri vrste tekmovalcev: turisti, ki so dirkali dva kroga ali 16 km, juniorjem so odmerili 6 krogov, t. j. 48 km, nazadnje seniorji z desetim krogi ali 80 km. Med turisti je zmagal Vrhunc iz Edinstva v 28:07.2, prvenstvo juniorjev si je priporil Lado Berlič, tudi iz Edinstva, v 1:28:34.4, seniorski prvak je pa postal Abulnar, spet iz Edinstva, v 2:41:21.8.

Lahko-atletke so tekmovala za poedina prvenstva že v soboto. Na sporedu je bilo deset disciplin, v katerih so Hernežanke osvojile šest prvih mest, med njimi tri prva mesta. Prihokova. Na startu je bilo lepo število deklet.

V nedeljo je pa nastopil lahko-atletski drobiz. Tudi tega je bilo na startu razveseljivo število. Izkazali so se narasčajniki Ilirije, ki so pobrali večino prvi mest.

Naše nogometno prvenstvo se je sedaj že nekaj tednov kuhalo za zeleno mizo. Še prejšnji teden smo mogli zaboležiti, da prvenstva ne bo — vsaj oficijelno ne. Toda pristavili smo, da večina klubov s tako rešitvijo vprašanja nogometnega prvenstva ni zadovoljna in da je želja tekmovalca, ne mirovanja. Tudi se je medtem položaj v vrstah »vrhunskih« nogometašev menda popravil, tako da je prišlo do preklica obeh odgovorov v tekmovalju. No, pa bi se bilo lahko šlo kar na igrišča! Ali se je pojavila nova težkoča. Elanovci iz dolenske metropole so dobili po 5.5 z Ljubljano korajžo in se niso dali odriniti. Drugi razred se jih je otepal in tudi otrepal. Pa so se zedinili za protipravilno rešitev s tem, da so Elan vstirili v prvi razred (povsod je uzakonjeno, da prične novo moštvo svojo kariero v najnižjem razredu). V obeh razredih se bo tekmovanje začelo petega oktobra. Bilo srečno!

V italijanskem nogometnem obratu smo tudi tik pred startom v jesensko sezono. Prihodnjo nedeljo je na sporedu par izločilnih tekem v pokalnem tekmovalju, potem bosta na vrsti dve celotni koli tega tekmovalja. Sele potem bo sledilo prvo tekmovalje po točkah.

Razumljivo je, da so mnogi klubi tudi to nedeljo porabili za preizkušne svojih moštvev in prijateljskih srečanjih. Športne rubrike so že polne poročil s teh tekem, v katerih so za poedina moštva nastopili na novo nabavljeni igralci. Da zabeležimo par zanimivejših rezultatov: Prato-Genova 2-3, Ambrosiana-Juventus 6-1 (in pišejo, da je vodstvo Juventusa z gosposko širokosečnostjo izmopolnilo zbralane vrste svojega moštva z novimi močmi!). Bologna-Milano 2-3, Treviso-Triestina 1-1 itd. Seveda se ne da iz teh in takih rezultatov delati pretirane sodbe o kakovosti raznih moštvev, toda mnogo razočaranj e moralo le biti po nedeljskih tekmah, zlasti tam, kjer so nekatera prominentna in z novimi močmi dobro založena moštva zabeležila težke poraze.

Švicarji so odigrali spet kompletno kolo svojega prvenstva. Evo rezultatov prve lige: Chaux de Fonds-Yung Boys 0-1, Grenchen-Losanne 2-1, Luzern-Biel 2-2, Nordstern-Cantonal 1-1, Servette-Grasshoppers 2-2, Young Fellows-Lugano 1-2, Zürich-St. Gallen 5-0.

O. C.

Išči in našel boš!

O srečnih in nesrečnih najditeljih

Niso vsi najditelji pošteti, toda tudi pošteti najditelji nimajo zmerom sreče

Kdo izmed nas še nikoli ni našel vsaj deset lir? Kako z veseljem smo se sklonili in jih pobrali, čeprav nam tedaj ni bila sila za denar. Takoj za prvim veseljem je pa prišel pomislek: komu naj izročim denar? Saj vendar ni moj! Ali naj pa teh deset lir nesem na policijo? Ne, bolje bo, da jih podarim kakšnemu siromaku! In tako se po navadi tudi zgodi, če najditelj sam ni takšen siromak, da se mu deset lir zazdi kakor iz neba poslahi.

Prav tako je pa tudi že vsakdo izmed nas kaj izgubil in je kdo drug ta izgubljeni predmet našel. In tako se na svetu vse izgubi. Vendar ni prijetno, če izgubiš tako veliko vsoto denarja, kakor jo je bil v februarju leta 1927. izgubil neki bančni uradnik iz Kortrijka na Flamskem.

Banka je poslala uradnika z zavojem bankovcev, v vsoti enega milijona, v mesto Thielt. Uradnik se je dobre volje odpeljal iz Kortrijka; v Ingelmünstru je moral prenehati. Na postaji je nekaj časa čakal na vlak, potem se pa zadovoljno odpeljal dalje proti Thielu. Ko je prišel v Thielt, je hotel bančnemu ravnatelju predati zavojček z milijonom bankovcev, toda glej ga zlomka, nikjer ga ni bilo. Pot je stopil na čelo nesrečnemu uradniku, ko se je spomnil, da je bil pozabil dragoceni zavojček bankovcev na postaji v Ingelmünstru.

Možak je pa imel srečo. Kmalu je zabrel telefon in postajenačelnik v Ingelmünstru je telefoniral, da so našli zavojček in ga shranili, čeprav niso imeli pojma, kaj je v njem. Zanimivo je, da je zavojček ležal lep čas na klopi na postaji. Mimo je hodilo mnogo ljudi, ki so se vozili z mimoidočimi vlaki, po večini so bili delavci, toda nihče se še zmenil ni za na videz neznači zavojček. Službojoči uradnik na postaji ga je naposled dvignil in odnesel v pisarno, ne da bi ga odprl. Prav v tem nezanimanju vseh je bila pa sreča za uradnika, ki ga je bil tako malomarno pozabil, zakaj če bi kdo zavojček našel, bi bila s tem dana tudi možnost, da bi ga nikoli več ne videli. Kajpak bi pa pošten najditelj dobil mastno nagrado, ki je pa tako vsem ušla.

Se mnogo zanimivih zgodbic bi lahko navedla statistika o najditeljih. V Čikagu je neki snažilec čevljev, po imenu Pedros Kyiakos nekega večera, ko se je vračal domov, našel verižico prekrasnih biserov. Pošteti Grk je hotel verižico vrniti, saj si je bil v svesti bogate nagrade. Preden jo je pa odnesel na policijo, jo je dal pri nekem draguljarju oceniti, da ga ne bi pozneje pri nagradi opili. Siromak pa ni imel sreče.

Draguljar je bil prepričan, da je bil snažilec verižico ukradel in je poklical policijo. Vse zatrevanje poštenega najditelja je bilo zaman. »Jaz nisem še nikoli ničesar našel, pa zmerom hodim okrog,« mu je zabrusil stražnik in ga z verižico vred odpeljal v zapor. Siromašni Grk je moral najeti odvetnika, ki je naposled dosegel, da so ga izpustili. Medtem so pa že ugotovili, da je vredna verižica 20.000 dolarjev. Račun, ki ga je bil odvetnik poslal Kyiakosu, je bil pa tako velik, da se mu je kar zameglilo pred očmi. Najel je drugega odvetnika. Verižico je obdržala policija, ker se ni nihče javil, da jo je bil izgubil.

Naposled je drugi odvetnik dosegel, da so verižico na dražbi prodali. Dobili so pa zanjo komaj desetino prave vrednosti. In še ta denar, ki ga je naposled le dobil najditelj, mu ni zadoščal, da bi poplačal stroške obeh odvetnikov. Tako pač ni bilo vredno, da je bil najditelj pošten, bolje bi bilo, da nikoli ne bi bil našel verižice in bi še dalje čistil čevlje čikaškim meščanom...

Mnogo je tudi sleparjev, ki si pomagajo na nepošten način do denarja s tem, da s kakšnim duhovitim trikom izvabljajo denar od svojih bližnjih. Takšnega trika se je poslužil neki velemeštni slepar. V enem izmed največjih časopisov tistega velemešta je neko nedeljo izšel oglas: »Zlato, moško, švicarsko precizijsko uro sem našel. Proti odškodnini vrnem.« Sledil je natančen naslov.

Že drugo jutro se je pri najditelju oglašil človek, ki je baje izgubil prav takšno uro. Najditelj mu jo je pokazal. »Da, prav tale je!« je vzkliknil. Rad je plačal nekaj stroškov, okrog 50 lir v našem denarju, potem pa odnesel »zlato uro« s seboj.

Pri »poštenem najditelju« se je oglašilo tisti dan še okrog sto ljudi in vsi so trdili, da so izgubili zlato švicarsko uro. Vsak je dobil uro vrnjeno, plačati je moral pa znatno odškodnino. Zanimivo je, da so tu sleparji naselili še prebrisanejšemu sleparju. »Pošteti najditelj« je namreč nakupil ure, ki so bile samo iz tom-baka in še zdaleč ne zlato. Zanj je plačal »pošteti najditelj« kvečjemu

znesek 20 lir, »vračal« jih je pa proti odškodnini v znesku 50 lir. Tako je pri vsaki uri zaslužil 30 lir. Kajpak ni bilo pri tej kupčiji nobenega tveganja, zakaj nihče izmed tistih, ki so se drznili lagati, si ga ni drznil ovditi...

Takšne in podobne so zgodbe o srečnih in nesrečnih, poštenih in nepoštenih najditeljih. Marsikdo bi vedel kakšno zanimivo povedati iz svojega življenja, zakaj skoraj ga ni človeka na svetu, ki ne bi nikoli v življenju česa izgubil ali česa našel.

Pingvinsko darilo

Neki učenjak je opazoval pingvine, kako snubijo. Če se pingvin odpravi snubit, se prav tako samozadovoljno in v pričakovanju vzravna kakor prvi snubec v fraku. Ne smemo pa misliti, da pride pingvin praznih rok k svoji izvoljenki.

Kakor ljudje prinese tudi pingvin najljubši svojega srca darilo. To je kamen, ki ga v kljunu, počasi racajoč odnese izvoljenki in ga položi pred njo na tla. Če ga odkloni, darilo dvigne in ga odnese drugi.

In tudi v tem pogledu je čudovito podoben ljudem.

Il nuovo scia dell'Iran, Maometto Risa, nato il 25 ottobre 1919. Nei viaggi d'ispezione dello Stato spesso accompagna suo padre che fu anche suo maestro. Due anni or sono il nuovo scia sposò la principessa Favzila, sorella del Re d'Egitto Faruk. — Novi iranski šah, Mohamed Riza, Rodil se je 25. oktobra 1919. Bil je učenec svojega očeta, in ga je pogosto spremljal na inspekcijskih potovanjih po državi. Novi šah se je bil pred dvema letoma poročil s princeso Favzijo, sestro egiptovskega kralja Faruka.

Klobuk iz posode za mleko

Če pogledaš današnje klobuke, se ti pogosto zde podobni vsem mogočim predmetom na svetu, samo poštenemu klobuku ne. Marsikatera ljubiteljica eksotičnih oblik pa ne ve, da je današnja oblika klobuka imela svojo prednico v — posodi za mleko.

Zgodovina okroglega klobučka, ki je zdaj spet v modi, je tale: grof d'Artoiški, znani slavní veseljak in plemič na dvoru Ludovika XIV. je zalezoval

Così appaiono le autobluindate tedesche dopo aver percorso le strade della Russia: tutte le ruote sono coperte di argilla e di melma. — Takšni postanejo nemški tanki, ki nekaj časa vozijo po ruskih cestah: vse kolesje je polno ilovice in blata.

neko zalo mlekarico. Zelo mu je bila povšeči, posebno še zato, ker ga je stalno odbijala in ni hotela o njem nič slišati, čeprav so se drugače ženske kar trgale za njegovo naklonjenost.

Nekoč, ko jo je spet zasledoval in nadlegoval, se je razjezila in mu poveznila kratko in malo posodo mleka na glavo. Prav ta prizor so videli pa tudi neki grofovi znanci in ga kajpak opisali na dvoru.

Odklonjene grofove častilke so se hotele grofu maščevati tako, da so si dale izdelati ljubke svilene klobučke v obliki posode za mleko. Klobučki so imeli pa tolikšen uspeh med tedanjim žensstvom zaradi svoje prijetne oblike, da so prišli v bodo in ostali v njej še do danes.

Pomoč bolnikom

V mnogih orientskih pokrajinah do današnjih dni niso poznali zdravniškega poklica, da celo padarjev in mazačev ne. Če je kdo obolel za boleznijo, ki je niso znali doma zdraviti, so bolnika kratko in malo prepeljali na prometno ulico ali na trg, kjer so se zbirali ljudje.

Vsako, ki je šel mimo, je moral svetovati bolniku, kako naj se zdravi. Tisti, ki so boleli za podobno boleznijo, pa so ozdravili, so bili pa primorani izdati zdravilo, ki jih je bilo ozdravilo.

Koliko bolnikov je od nasvetov ozdravilo in koliko jih je pomrlo, o tem statistika molči.

Potovanje nekoč

Ko so jele v sedemdesetih letih ameriške ženske same popotovati po pravkar zgrajenih železnicah, niso nikoli imele miru pred vsiljivci. Samo mlade matere, ki so potovale z dojenčki, so zbujele več spoštovanja; njim so popotniki tudi radi odstopali prostor.

Ženske so pa iznajdljive in so kmalu uvedle novo modo, ki o njej kajpak moški niso smeli kaj prida vedeti. Jele so potovati z — lutkami, skrbno zaviti v plenice in povoje, tako da se je zdelo, kakor da otrok spi. Odtlej so imele mir in primeren prostor v »puhajočem vozu«, kakor so njega dni imenovali vlak.

Kam veje veter?

Prav lahko je povedati, odkod veje veter, zato danes pozna smer vetra že vsak otrok. Vse težje je pa odgovoriti na vprašanje: kam veje veter? Se danes ni mogoče točno odgovoriti na to vprašanje.

Kam veje veter, je odvisno od menjave pritiska v zraku ali pa od ovire, ki se postavi proti vetru. Pogosto se veter prav hitro ustavi, ali pa začne vrti v nasprotno smer, posebno če naleti na veliko oviro, ki je ne more premagati.

Talovi iz ljubezni do rib

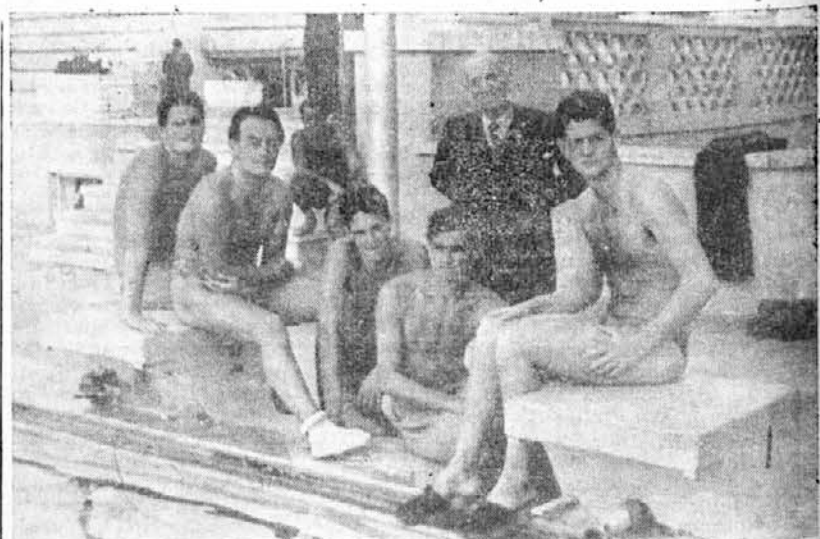
Ze nekaj časa ima budimpeštanska policija opravka s svojevrstnimi tatovi. V velikem številu namreč prihajajo pritožbe lastnikov konj. Ti se pritožujejo, da zadnji čas ni mogoče več pustiti konja minulo dolgo na ulici samega, ne da bi ga lastnik našel brez repa.

Tatovi celo ponoči vdirajo v zaklenjene konjske hleve in konjem stržejo repe. Čudno se vam na brže zdi, kaj je vzrok teh tatvin. Razen drugih, važnejših reči namreč primanjkuje tudi konjske žime. Zato jo tisti, ki jo potrebujejo, zelo drago plačujejo. Med njimi so tudi strastni donavski ribiči, ki jo potrebujejo pri svojem potrpežljivem športu.

Biti tat iz ljubezni do rib je tudi za ribe nekoliko preveč častno, ali se vam ne zdi?

Gledališki program — iz čokolade

Pred približno petdesetimi leti se je neki bulonjski slaščičar domislil, da bi bilo prijetno, če bi obiskovalci gledališča dobili užitne gledališke programe. Rečeno, storjeno!

La nostra squadra di nuotatori che con successo presero parte alle gare di Roma. Da destra a sinistra: Zižek, Mihalek, Močan, Felhan, Loeser; di dietro il Vicepresidente della F. I. N. comm. Gorlari. — Naša plavalna ekipa, ki je z uspehom tekmovala v Rimu. Od desne proti levi: Zižek, Mihalek, Močan, Felhan, Loeser; zadaj vicepresident F. I. N., comm. Gorlari.

In tako so lepega dne dobili obiskovalci bulonjskega gledališča programe iz hostij. Imena igralcev so bila na njih napisana s čokolado. Programi so dosegli takšen uspeh, da je podjetni slaščičar zaslužil z njimi lepo premoženje. Vendar niso bili prav vsi zadovoljni z njimi, zakaj neki tedanji kritik piše v svoji časopisni kritiki: »Novi programi iz hostij so imeli lep uspeh in so tudi prav okusni. Zeleni bi pa bilo, da bi jih gledalci pojedli med odmorom in da ne bi poslednjega dejanja uporabili za splošen piknik.«

La diciassettenne Maria Piro di Frime, la più bella rivenditrice italiana. La Piro ha ottenuto questo titolo in una gara di otto mila camerate di tutto il Regno, organizzata a Milano. — 17letna Marija Piro z Reke, najlepša prodajalka v Italiji. Ta naslov si je pred kratkim priborila v Milanu pri tekmovalju z 8000 vrstnicami iz vse države. (Foto Androni, Reka.)

Denar frči po zraku

Na Danskem v bližini Randersa je pred kratkim neka kmetica s kolesom peljala svojemu možu kosilo na polje. Ko je poganjala po stezi, obraščeni od obeh strani z žitom, je zapihal veter in prinesel kmetici šop bankovcev, ki so ji zapelivo frčali okrog nosa.

Ženska je takoj ustavila in pobrala denar. Ker je bila poštena, ga je odnesla na bližnjo policijo. Tam so ugotovili, da je denar odnesel hudomušni veter nekemu kramarju na bližnjem sejmu. Srečna najditeljica je kajpak dobila primerno nagrado.

ŠIROM PO SVETU

V Braziliji delajo poskuse z novim pogonskim sredstvom za pogon Dieslovih motorjev. Poskuse delajo z oljem palme »Abassus«, ki so ga doslej uporabljali samo za živilsko masčobo in za izdelovanje dišav.

Nov tip lokomotiv na elektrificiranih progah so uvedle nemške državne železnice. Nov tip lokomotiv prekaša dozdaj po velikanski vlačilni sili, razvije namreč lahko 3300 konjskih sil.

Na površini sonca že nekaj dni opazujejo skupino značilnih peg, ki zbuja pozornost posebno zaradi svojih elektromagnetskih učinkov na zemljo. Kmalu po pojavu teh peg se je na zemlji sprožila prava magnetska nevihta, ki so jo občutili zlasti poslušalci radia.

Najstarejše drevo na svetu je 6.000 let stara cipresa na pokopališču Sante Marije del Tule v Mehiki. Častljivo drevo je visoko 40 metrov, deblo meri ob vzhodu 37 metrov in 75 centimetrov. 12 mož bi bilo treba, da bi obkrožili tega velšana.

Nova obleka

*

»Jože, kako sem ti všeč v tej obleki? Dala sem jo prenarediti.«

»Hm...«

»Ali se mi zdaj dobro poda?«

»Hm...«

»Jože! Ali ne bi za trenutek odložil časopis in si ogledal mojo obleko?«

»Da, mislim, da je dobra tako.«

»Ali ni prekratka?«

»Hm...«

»Jože, ti me niti ne poslušaj!«

»Gotovo!«

»Kaj — gotovo?«

»Gotovo jo lahko daš prenarediti, če je potrebno.«

»Hvala! Saj sem ti pravkar povedala, da sem jo bila pravkar dala prenarediti! Toda rada bi vedela, ali jo dovolj dolga?«

»Dovolj dolga?«

»Dobro, dobro. Nikar se ne trudi. Vidim, da bo bolje, če si kupim novo obleko!«

»Zakaj pa vendar? Zakaj si hočeš kupiti novo obleko, ljubica? Ta se ti vendar tako čudovito poda! In ravno prav je dolga, da se vidi tvoje dražestne nožice! Zdi se mi, da že dolgo nisi imela tako okusne obleke. Res, izredno ti pristaja. V tej obleki si videti za pet let mlajša!«

K lahkoatletskemu mitingu v Ljubljani

Na tekmarh za damsko lahkoatletsko prvenstvo Pokrajine so žele uspeh atletinje Hermesa in Ljubljane. Na sliki vidimo zmagovalko v skoku v višino Priboškovo (Hermes)

Z nedeljskih kolesarskih dirk na podutški progi: slika nam kaže seniorje pred startom. Prvi od leve je zmagovalc Abninar.

Življenje na Marsu

„Bog vojne“ pod najmodernejšim daljnogledom

Ljudje so se že od nekdaj najbolj zanimali za planet Mars. Ze stari Rimljani so ga krstili zaradi rdečastega sija »boga vojne«. Kadar se najbolj približa naši zemlji, je oddaljen od nje samo 55 milijonov kilometrov. Mars je tedaj svetlejši kakor Jupiter in ga prekaša samo še najsvetlejša zvezda na našem nebu, Venera.

Ze v starem veku so postali pozorni na rdečasti sij precej velike zvezde in jo krstili za Marsa, boga vojne. Tedaj še niso vedeli nobene potankosti o tej zemljini, ki je po mnenju modernih zvezdogledov precej podobna naši zemlji. Ze pred 150 leti so pa na površini Marsa odkrili svetle lise, ki se v teku leta spreminjajo. Ko vlada na Marsu zima, se te lise zmanjšajo, poleti so pa podobne srebrnemu traku.

Poleg teh lis, ki so po mnenju zvezdogledov sneg in led, oziroma poleti voda, so izledili še veliko drugih lis vseh mogočih barv. Italijanski zvezdogled Giovanni Schiaparelli je pa odkril nekaj čisto novega. Med temnimi

lisami je opazil dolge, ravne črte, ki jih je imenoval »prekope«. Ti »prekopi« so nekaj podobnega kakor »morja« na luni, za katere tudi ne vedo ali je v njih voda ali ne, temveč to samo domnevajo. Schiaparelli je o teh »prekopih« prepričan, da so jih zgradile človeške roke in so genialno zgrajene struge velikih rek. Domneva, da žive na Marsu živa bitja, torej ni samo pravičljiva, temveč je zajela že znanstvenike, raziskovalce in zvezdogledce.

Znanstveniki so izračunali, da bi morala biti glede na oddaljenost Marsa od naše zemlje širina »prekopov« 20 do 30 kilometrov! Če so ti »prekopi« res napolnjeni z vodo ali ne, ne vemo, vendar je malo verjetno, ker je Marsovo ozračje izredno suho.

Tudi sicer je ozračje Marsa drugačno, kakor ozračje naše zemlje. Kisika je v zraku na Marsu približno 15 odstotkov manj ko v ozračju naše zemlje. Tudi kar se podnebja tiče je Mars svojvrsten. S pomočjo posebnih pri-

prav so zvezdogledi ugotovili, da vlada na Marsu izredne toplotne razmere. V okolici ekvatorja meri na primer na Marsu jutranja temperatura 40 stopinj pod ničlo, do opoldneva se dvigne na 20 stopinj nad ničlo, do večera pa spet pade na 20 stopinj pod ničlo. Na Marsu vlada torej temperature razlike, ki jih na naši zemlji nikjer ne izsledimo. Jutranja toplota je ista ko v mesecu januarju v srednji Rusiji, opoldanska pa se približuje srednjeevropski temperaturi, nekako meseca maja. Na obeh polih Marsa so pa odkrili veličanske snežne masive, kjer vlada povprečna temperatura 60 stopinj pod ničlo. Baže ima izpremenljajoča temperatura svoj vzrok v tanki plasti zraka, ki obdaja Mars.

Morda na Marsu vendar žive živa bitja, ki pa morajo biti tako zgrajena, da porabijo za življenje zelo malo kisika in prenašajo velike toplotne razlike, kakor kuščarji v junijskih nočeh na naši materi zemlji. Takrat namreč otrpnejo in se potem v prvem jutranjem soncu spet prebude v življenje.

Če srce ne bije

Kadar preneha nekomu biti srce, je mrtve in nihče mu ne more več pomagati. Vendar zdravnik ve, da je to mnenje nekoliko nedosledno. Treba bi bilo namreč samo za sekundo srce spet obuditi in s tem prekoračiti njegovo mrtvo točko, pa bi človek spet oživel in srce bi normalno bilo dalje.

Zdravniki bi morali torej ugotoviti samo, kako bi prekoračili to mrtvo točko srca, pa bi morda potem lahko preprečili smrt v mnogih primerih, kjer preneha srce biti samo zaradi nesreče in ne zaradi splošne izčrpanosti organizma. Vbrizgavali so v kri snovi, ki srce vzbujajo in povzročajo, da prične biti. Vendar učinek navadno prepozno pride do srca. Treba bi bilo vbrizgniti snov v samo srce.

Zmanjšanje znamk zaradi varčevanja papirja

Papir, ki ga uporabljajo za izdelavo indijskih znamk, morajo zaradi tamnih klimatskih razmer pripraviti na posebno zamotan način.

Zaradi varčevanja papirja so se odločile indijske oblasti, da bodo odslej tiskale precej manjše znamke kakor doslej.

Bolhe so sladokusci

Bolha je velik sladokusca, zakaj najraje se hrani s človeško krvjo. Marsikoga bo razveselila novica, da človeška bolha še izumira in da jo je v Evropi že zelo malo. Kolikor bolj gre mo pa proti vzhodu, toliko pogostejše jo še srečamo.

Če nima hrane, to se pravi, če ne more piti človeške krvi, kmalu pogine.

Slon in njegov sorodnik

Prvi najbližji sorodnik slona je znamenit poseben zati, ker je v primeri s slonom izredno majhen.

Ta sorodnik je neke vrste skalnati plazilec, ki živi v visokem gorovju Azije in Afrike in je anatomsko kar najbolj podoben slonu. Je pa zelo majhen, saj doseže komaj velikost domačega zajca.

Živali, ki nikoli ne pijejo

V libijski in egiptovski puščavi žive posebne vrste kuščaric, ki dosežejo tudi velikost 30 cm in so na zunanjo podobne krokodilom.

Te živalce nikoli ne pijejo vode, temveč srkajo vlago skozi svojo polt, in sicer ponoči, ko pada tudi v puščavi drobnemu dežju podobna rosa.

Leteče ribe

Ali že veste kakšen model so si izbrali prvi izdelovalci letal? Morda mislite, da so opazovali pri letu ptice? Motite se. Prve izdelovalce primitivnih letal so navdušile »leteče ribe«, pri njih so se učili.

Vsak seveda ne more verjeti, da morejo ribe letati. Tako se je zgodilo tudi nekemu mornarju, ki se je prvič peljal v Afriko. Ko se je čez nekaj mesecev vrnil domov, se je hotel pokazati kaj ve in je povedal svojim znancom, da je morje pri ekvatorju tako vroče, da so se na ladji toplili železni deli, poleg tega pa žive v morju takšne ribe, ki letajo po zraku. Nekateri so mu verjeli, drugi ne.

Vendar mladi mornar ni lagal. V južnih morjih res žive ribe, ki imajo svojevrstne sposobnosti in se na prvi pogled res zdi, da letajo po zraku. Te ribe pa ne letajo s perotmi, kakor smo vajeni pri pticah, temveč s posebnimi močnimi plavutmi, ki jih imajo ob obeh straneh glave.

»Leteča riba« najprej starta in se pripravi na zalet. Z močnimi udarci plavuti doseže, še preden se poževe v zrak, hitrost desetih metrov na sekundo, kar ni kar si bodi. Tik preden se poževe v zrak, doseže navadno hitrost sedemnajstih metrov na sekundo. Takoj nato se v gornjem delu telesa poževe iz vode in plava po zraku dvanaest do trinajst sekund. Med letom po zraku ostanejo plavuti ob glavi razprte, kakor to vidimo pri letalih.

Tako so »leteče ribe« postale vzor današnjega letalstva in ne ptice, kakor bi človek mislil. Dolgo so poskušali strokovnjaki zgraditi letalo, posrečilo se jim ga je pa šele takrat, ko so vzeli za svoj model »letečo ribico«.

Skrivnost Fruholmia

Na Severnem morju, kjer stražijo pred norveško obalo ledene gore, stoji pri otoku Ingöju severni svetilnik Fruholm. Ta košček od sveta zapuščene zemlje je pa zvezan z romantično zgodovinsko zgodbo.

Spomladi leta 1630. je nepričakovano priplul na obalo Ingöja danski parnik. Kapitan je lastnoročno oddal guvernerju severne pokrajine pismo danskega kralja Kristiana IV. Kralj je sporočil, da bo s prihodnim parnikom prišla na otok Ingö neka mlada žena, ki so jo obsodili na smrt, potem pa zaradi posredovanja visokih osebnosti oprostili smrtni obsodbe. Ta žena, ki bo morala za kazen vse svoje življenje preživeti na otoku Nordholmu, nekaj milj daleč od Ingöja proti severnemu polu. Ženska mora za svet ostati mrtva, zato mora živeti na tem otoku sama in neznanca. Vendar si z denarjem, ki ga ima s seboj lahko

postavi na otoku hišo po svojem okusu, pri tem naj ji pa pomaga guverner.

Takoj ko bo njena hiša gotova, neznanca ne sme zapustiti samotnega otoka, drugače ko ob nedeljah, ko sme priti v Ingö k sveti maši. Ženska lahko nastavi služabnike in služabnice, vendar se nihče izmed njih ne sme nikdar več vrniti med svet.

Čez nekaj mesecev je stala na samotnem otoku Nordholmu za tisti čas najmodernejša opremljena hiša. Neznanca, za katero nihče ni vedel, kdo je in kaj je zakrivila, je živela na otoku samotno, kakor je to zapovedal kralj. Ljudje so jo kratko in malo imenovali »danska gospa«. Vsem okoličanom je bila zelo dobrotljiva, kadar je le prišla z njimi v stik. Zato so domačini njej v spomin otok prekrstili v »Fruholm«, kar se norveško pravi, otok žensk.

Neznanka je na otoku živela pet in petdeset let, vendar ji ni bilo namejneno na njem umreti. Poleti 1. 1688. je s čolnom prišla na otok Ingö k sveti maši. Nazaj grede jo je presenetil močan vihar, valovi so metali čoln ko luskinco, dokler se ni potopil. Šele pozneje, ko se »danska gospa« ni vrnila domov, so jo domačini pogrešili in zvedeli, da je utonila.

Otok »Fruholm« je danes edini spomin na neznanco, ki je na njem živela dolga leta. Marsikateri ribič, ki s svojim čolnom zalde v vihar severnega morja in dobi zavetje v svetilniku na Fruholmju, se spominja neznane ženske, ki je morala pol stoletja preživeti v tem večnem ledu.

Na Japonskem je prav narobe

Kakor vemo, uporabljajo naši mizarji oblič tako, da oblajo od sebe; tudi železo je zato drugače struženo. Prav tako pri nas tudi žagajo. Zato pa veseno ne smemo misliti, da je prav povsod na svetu tako.

Japonci oblajo tako, da pritežajo oblič k sebi, prav tako so pa pri njih urezani tudi zob, žage drugače, kakor pri nas, ker Japonci tudi drugače žagajo kakor mi.

Srečnosni rezanci

Na Japonskem imajo rezance, ki jih tamkaj imenujejo »udom« ali »soba«, prav poseben pomen.

Če človek poje veliko rezancev, pomeni to, da bo dolgo živel, zakaj rezanci so dolgi, kar pomeni dolgo življenje.

Na Japonskem zato ob velikih praznikih na mizi nikoli ne manjkajo srečnosni rezanci.

je ribič, v resnici je kemik, ki bi rad prišel do profesorjevih formul.

»Ali je Nielsen kdaj vprašal kaj o profesorjevih skrivnostih?« je dalje spraševal Olle.

»Seveda,« je dejala Anni.

»No torej,« je dejal, »kaj je pa prav za prav hotel vedeti.«

»Vprašal je, kje si je dal profesor napraviti svojo umetno čeljust,« je dejala kuharica. »Pripovedoval mi je, da mu je zgornji zob, ki mu je manjkala, izbila riba.«

»Sama laž,« je skočil pokonec Olle.

»Vsak pameten človek ve, da riba še nikdar ni izbila človeku zoba. Ali ga je celega požrla, ali ga pa ni prav nič poškodovala. Torej je bil Nielsen pred nedavnim v tem stanovanju?« je po kratkem premišljevanju spet vprašal Olle.

»Nielsen je bil pred tednom tu, in včeraj tudi, prišel me je povabiti na ples,« je dejala kuharica, že nekoliko v zadregi.

»Jasno je,« je prepričevalno dejal Olle, »da je vaš prijatelj izbral vaše

zaupanje. Ogledal si je profesorjevo stanovanje, si dal ponarediti ključ in vlomil ponoči v stanovanje. Potem si je prepisal nekaj formul iz njegovega seznama strupov, ki jih je potreboval. Zakaj Nielsen po mojem prepričanju ni niti ribič, niti kemik, temveč kakšen vohun, ki stalno potrebuje najhujše strupe. Zdej je prišel do formule »Aqua Tofane 13«.

Tisti trenutek so se vrata odprla. Za trenutek, sta oba naša znanca prebledela, takoj nato se je obraz Anni zjasnil. Na pragu sobe je stal starejši gospod z dolgo sivo brado in dejal Anni, ne da bi se zmenil za Olleja: »Dobro, da ste prišli, Anni. Prezgodaj sem se pripeljal. Moji kovčegi so še na postaji. Zdej sem si pa šel kupit zajtrk, pa sem pozabil vrata za seboj zapreti. Prav golovo ste se močno prestrašili, kajne?«

»No pojdite zdaj v kuhinjo, Anni,« je še pristavil, »segrejte kavo in mi jo prinesite.«

»Ko je Anni odšla v kuhinjo, se je profesor obrnil k Olleju in ga prijaz-

Ljudje so le bore malo vedeli o Olleju Mutschu. Stanoval je v Vinggaardski ulici, in imel lepo stanovanje. Skoraj vsako popoldne je sedel za mizo in bral kriminalne romane, v ustih je pa imel mrzlo pipo, bil je namreč nekadilec. Tudi samokres je navadno ležal na mizi, če ste ga pa odpili, ste našli v njem gumb za vratnike in drugo majhno ropotijo.

Ob stenah njegove sobe so stale omare, v katerih je bilo polno starinskega orožja. Gospodinja je večkrat že pripovedovala drugim stanovalcem v hiši, da ima njen najemnik precejšno premoženje, poleg tega pa še službo na policiji. Kdor zagreši kaj protipostavnega, je najbolje, če se ne prikaže v njeni hiši.

Torej Olle Mutsch je bil nekaj podobnega ko Sherlock Holmes. Pododval je precejšno premoženje in postal privatni kriminalist.

Nekoga jutra je odšel v zavarovalnico, da bi plačal svojo zavarovalnino. Stopal je po stopnicah v tretje nadstropje, ko je zaslišal za seboj tihe stopinje, nato pa prestrašeni krik. Takoj je odhitel po stopnicah nazaj in zagledal na hodniku prvega nadstropja mlado žensko. Strah se je zrcalil na njenem lepem mladem obrazu. Ne vedoč, kaj naj stori, je vprašal:

»Ali vam je slabo, gospodična?«

»Ne,« je dejala gospodična, toda vrata tu, pogledjte odprta so.«

»Ta sem videl odprta že tedaj, ko sem stopal navzgor,« je razumevajoče dejal Olle, »to je vaše stanovanje kajne?«

»Ne, to je stanovanje profesorja Overskona,« je dejala neznanca.

»Potem prav gotovo stanujete pri njem?« je spet vprašal Olle.

»Ne, stanujem pri teti in pridem samo čez dan pogledat, če je vse v redu v stanovanju. Gospod profesor je namreč odpotoval.«

»Ali ste z njim v sorodu,« jo je dalje izpraševal Olle.

»Njegova kuharica sem, hotela sem prepračiti stanovanje, pa sem dobila vrata odprta. Zdej se tako bojim, da niso v stanovanju tatovi.«

»To ni čisto izključeno,« je dejal Olle.

»Moj Bog,« je zajecjela gospodična, »tako se bojim, prosim pojdite z menoj.«

Olle je stopal previdno naprej, prišel je v prvo sobo, toda nič posebnega ni opazil, stopil je v kuhinjo, od tam pa v veliko sobo, očitno profesorjev laboratorij. Na mizi je stalo nešteto steklenič, aparat za destilacijo, plinski grevec in druge kemične priprave.

»O bog,« je zastokala kuharica, ko je za njim stopila v sobo.

»Ali opazite kaj posebnega,« je vprašal Olle.

»Ja, knjiga za formule, ki je bila še včeraj zvečer zaprta, je danes odprta,« je spet z neprikritim strahom dejala kuharica.

Olle je pozorno ogledal še druge steklenice na mizi in vzel največjo izmed njih v roko. Tedaj je zaslišal za seboj prestrašeni krik. Kuharica je s solzami v očeh kriknila: »Izpustite steklenico, v njej je najhujši strup, samo miligram ga zadostuje, da ste mrtvi.«

Olle je steklenico začudeno postavil nazaj na mizo in pogledal napis na njej: »Aqua Tofana 13.« je pisalo na etiketi.

»Sediva,« je dejal Olle, »povedal vam bom kaj mislim. V tem stanovanju je moral biti pred nedavnim nekdo, ki so ga zanimalo profesorjeve formule. Mogoče je celo iskal formulo »Aqua Tofane?«

»Kako se imenujete, gospodična?« je potem nenadno vprašal Olle.

»Anni Erikson,« je dejala kuharica in jokala dalje.

»Pomirite se, gospodična,« je dejal Olle, »prav gotovo bom nepridiprava izsledil in izvedel kaj več o stvari. Zdej pa potrebujem vaše pomoči. Prosim odgovarjajte mi natančno na vprašanja, ki jih vam bom stavil.«

»Ali je v zadnjem času prihajal v to stanovanje razen vas, še kdo?« Anni je prikimala. Po licih so ji tekale solze, ko je dejala:

»Nielsen je bil večkrat tu. Spomladi na plesu sva se spoznala. Tisto noč je pet in dvajsetkrat plesal z menoj.« »Kaj je ta Nielsen po poklicu,« je strogo vprašal Olle. »Kemik, kajne?« »Ni kemik,« je vsa v solzah dejala kuharica. Ribič je.«

»Ali je že kdaj v vaši prisotnosti ujel ribo?« je neverjetno vprašal Olle. Anni je zmajala z glavo.

»No vidite,« je dejal Olle. »Stvar je torej na dlan. Samo nalagal vas je, da

ZREČALO

najih dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 8 lir

Nedostojnost

Kot občudovalec in ljubitelj narašev sem stalen gost lepih ljubljanskih parkov. Dostikrat mi je Tivoli predaleč, zato se napotim kar v najbližjega, Ambrožev park, ki je, odkar so nam ga preuredili, zelo prirojen.

Tudi v nedeljo me je izvabilo lepo popoldansko sonce v Ambrožev park. Ko pridem v park, se oziram okoli in iščem klopico, da bi se vsedel, a prostora le ni bilo nikjer. Sicer pa ni čuda, ko si nekateri ljudje preveč dovolijo in pozabijo, za kaj so nam sploh postavili v parkih klopi. Spremenili so klopi v ležalnike. Kar na treh klopah so bili lagodno zleknjeni moški, na eni si je pa postlala celo neka ženska. In to v parku, kamor hodijo otroci in okrog katerega je promet zelo živahen.

Vprašam vas, kakšen čut imajo vsi ti ljudje, da jih prav nič ni sram. Prvič to početje ni dopustno in drugič je tudi nedostojno. Ali je park brez nadzorstva, da ljudje delajo v njem kar se jim pač zljubi?

Stalni obiskovalci prosimo za dostojno vedenje po parkih, odnosno, da bi ljudi opozorili, da ležanje po klopah ni dovoljeno niti dostojno.

Obiskovalec parka.

Nekaj besed za današnji čas

Da je mleka nehalo primanjkovati, zdaj najbolje vidimo pred mlekararnami, kjer ne stojijo več dolge procesije čakajočih ljudi. Dolga vrsta ljudi je dan za dnem čakala na mleko, seveda na veliko jezo mlekarjev in mlekarice. Ti ljudje so pač vedeli, kaj se pravi biti brez mleka, zato so hodili že navsezgodaj pred mlekarne in čakali nanj tudi po dve uri.

Tudi v mlekarneh je čutili spremembo. Če si prej stopil v mlekarno, so te že pri vratih odpravili, češ nimamo več mleka. Danes pa, še komaj zapreš vrata za seboj, ti že mlekarjarn ponuja mleko. Zdej se jim pač gre, da bi vse mleko, ki ga dobijo, prodali.

Res je, da prej ni bilo dovolj mleka in da je bil marsikdo tudi po več dni brez njega. Ne uvidim pa, zakaj bi morali mlekarji postopati s svojimi strankami neprijazno, če so hodili izpraševati po mleku. Niso se ozirali niti na to, koliko oseb je v družini in velikokrat se je zgodilo, da je dobila družina dveh oseb in enega mačka po poldrug liter mleka, medtem ko se je veččlanska družina morala zadovoljiti samo s pol litra ali pa še tega ni dobila.

Ko sem že pri mleku, naj omenim še tale dogodek, ki sem ga doživela pred nekaj dnevi.

Bila sem na obisku pri prijateljici. V hiši stanuje družina s sinkom edincem. Skrbna mamica je prav tisti čas prinesla svojemu sinku južino, skodelico mleka in z marmelado namazan kos kruha. Sinko se ni prav nič zmenil za jed in se je kar naprej igral. Šele ko ga je mati nekajkrat opozorila na južino, je polizal s kruha marmelado, kruh razdrobil po tleh in ga povrhu polil z mlekom.

In veste kaj je naredila mati? Smejala se mu je in vzkliznila: »Joj, kako ljubeč je naš mali!«

Ko sva ji s prijateljico rekli, da bi ga morala ošteti in povedati, da se s kruhom in mlekom ne sme tako delati, je rekla: »Saj je še tako majhen, še razumel me bi tega.«

Mislím, da ima petletni otrok že toliko razuma, da bi se mu lahko dopovedalo, kaj sme in kaj ne sme. Mati, ki se boji svojega otroka iz prevelike »ljubezni« ošteti, bo to še zelo obžalovala. Časi so pač takšni, da se bo moral vsakdo prej ali slej naučiti spoštovati kruh, zato bi se moralo otroka še majhnega temu priučiti. Kaj pravite? Opazovalka.

Vojaki Aleksandra Velikega

Aleksander Veliki je bil glede svojih vojakov zelo natančen. Kakor vemo, Aleksandrov vojak niso bili bradat. Doslej so zgodovinarji mislili, da so morali biti vojakni golobradi zato, ker je to bolj higiensko, vendar se je izkazalo, da so se motili.

Aleksander Veliki je zato prepovedal nošenje brade, ker bi utegnil sovražnik v boju prijeti njegove voake za brado in jih tako žive ujeti. Prvega vojaka, ki si je dal obriti brado, čeprav je bil poprej nosil že dolgo let, je odlikoval veliki vojskovodja z odlikovanjem za hrabrost.

Kaj delamo v oktobru?

Ce september ni prinesel nobene hude slane in nam uničil nekaj vrtnih sadik, tedaj jo lahko pričakujemo vsak dan. Zato moramo poskrbeti, da čim prej spravimo rastline, ki hitro pozebejo, na varen toplejši prostor, druge pa poberemo in spravimo za zimo. Skrbeti nam pa ni še treba za sadje in za rastline, ki ostanejo tudi čez zimo v zemlji, ker slana, ki pada v oktobru, še ni zelo huda. Veliko rastlin mora ostati v zemlji še pozno do novembra. Če take rastline prego, da vzamemo iz zemlje, ovenejo in se pokvarijo. Lahko se namreč zgodi, da čez zimo zgine več rastlin kakor jih pa zmrzne.

Oktober, s svojimi prvimi rahlimi slanimi, okrepi rastline, ki postanejo zaradi tega odpornejše poznejšemu mrazu in snegu. Zato ne spravljamo predčasno raznih rastlin.

Vsako izpraznjeno gredo moramo takoj prekopat, da zemlja pozimi zamrzne. Ko zemlja zmrzne, uniči mraz vse škodljive klice, ki so v njej. Delo tudi ne smemo odlašati iz dneva v dan, da nas ne prehitijo slabo vreme.

V sadovnjaku vse dozoreva. Shrambe se polnijo, samo še pozne vrste sadja še dozorevajo.

Približno od 10. oktobra naprej sadimo nove mlade sadne sadike. Pred tem časom je les še premehek in drevesa imajo tudi še vse liste. V sredini oktobra pa postane les trši in odpornejši. Porežemo lahko tudi liste in nekatere slabo krasle veje in jih skupujemo in nanovo posadimo.

Vsako, na novo vsajeno drevo mora dobiti kango vode. Jama, v katero smo vsadili drevo, mora biti tako dolgo odprta, dokler zemlja še požira vodo. Šele ko zemlja nič več ne vpija vode, jo zasujemo.

Sadje lahko sadimo jeseni in spomladi. Na sajenje odlično vpliva le, ga, zemlja in podnebje. V krajih, kjer je mokra jesen in je zemlja vlažna, je boljše, če sadimo sadno drevje spomladi.

Nekatere vrste jagod so pogoste vršičke. Te moramo odstraniti, da jagode prezimijo brez vsakega poganjka in vršičke. Pred zimo jih potresemo še s tanko plastjo gnojla.

Jeseni pripravimo tudi zemljo za vinsko trto. Zemljo dobro pognojimo s kompostom, zboljšamo z apnencom in drugim gnojem.

Zimsko zelenjavo, kakor ohrovt, zelje, zeleno, por pustimo do konca meseca, lahko pa tudi še, če je jesen le preveč mrzla, poberemo in spravimo. Vsa ta zelenjava v tem mesecu se zori in se debeli. Tudi paradižnike lahko še pustimo, zlasti če jih imamo v dobro svetnem kraju. Po prvi glavi jih poberemo in spravimo tudi zelene na topel prostor, jih pokrijemo in pustimo, da se rdečijo.

Prav tako že ta mesec spravljamo v tople grede ali klet, v zemljo ali pesek endivijo, sadimo v zabojčke ali lončke petršilj, izrujemo korenje, ga umijemo in posušimo.

Izpraznjene zelenjavne gredice takoj prekoplamo in jih pustimo nepograbljene, da zemlja čez zimo zmrzne. V zemljo pa zakopljamo gnoj. Bolne rastline uničimo, najboljše je, če jih sežgemo.

Beluševe gredice še enkrat prekoplamo in poročemo zelenje. Vse odpadke od bolnih belušev pa moramo sežgati.

Iz cvetličnih gred poberemo gomolje dalij, georgin, gladiol. Zelenje odrežemo za približno dlan visoko od gomolja.

Vrtnic še ne smemo upogniti in pripraviti za prezimovanje, ker je les še premehek in bi tako zavrti kaj hitro segnil. Šele novembra zakopljamo vrtnice. Ševeda pa lahko zdaj pripravimo vse potrebno, kar potrebujemo za prezimovanje vrtnic. Gredice še enkrat okoplamo in vrtnice pognojimo s strohnenim hlevskim gnojem. Gnoj pa ne smemo zakopati pregloboko v zemljo.

Konec meseca očistimo vse grmičevje. Porežemo in odstranimo vsa posušena in ovela stebila. Zemljo, kolikor je mogoče, prekoplamo, razrahljamo in potresemo s kompostno zemljo.

Travo po vrtovih moramo pred zimo postrčiti. Če pustimo travo neporezano, potem trava čez zimo strohni in spomladi dobimo polno neposajenih in golih lis med zeleno travo.

Ce imamo v vrtu iglavce, jih moramo tudi za zimo pripraviti. Okrog vsakega drevesa izdelamo jarek in vsak dan zalijemo polno kango vode. Tako zalivamo do začeta novembra.

V sredini oktobra se moramo pa zanimali tudi za lončnice, cvetlice, ki

O srečni in nesrečni ljubezni

Najprej se opravičujem, da nameravam pisati o tako delikatni stvari, toda napačno pojmovanje enega najglobljih čustev, ki jih v življenju doživimo, me spodbuja k besedi. Mislim, da je težko dovolj iskreno in nežno pisati o ljubezni, ki ne prizanaša nikomur in ki jo vsak po svoje doživi. Občutimo jo, toda če nismo poetje, je ne znamo opisati, nič ne de, kljub temu je sladka in naša!

Vsak si ljubezen predstavlja svojemu značaju, temperamentu in okolišju ustrezajoče, kar pa še ne pomeni, da takšno ljubezen tudi res doživi. Če je ne najde in je zato nesrečen, ga krstimo kratko in malo za nesrečnega zaljubljenca. Tudi tedaj, če nekdo ljubi, ne da bi ljubljeno bitje za to ljubezen vedelo, se zdi ljudem zaljubljenec nesrečno zaljubljen.

Človek se nehoti vpraša, ali so bili ljudje, ki se obojestransko zaljubijo in iz ljubezni tudi poroče, potemtako srečno zaljubljeni. Če pa čez nekaj let pogledaš nekatere zakone, sklenjene iz ljubezni, se čudiš, kam se je izgubila tista nekdanja srečna ljubezen in ali morda le ni bila na koncu koncev nesrečna, ker je privredila do tako nesrečnega zaključka.

Ljubezen je ena tistih čudovitih, neoprijemljivih stvari, ki jih ne moremo posplošiti, ki se ne dajo soditi površno in od daleč. Težko je nekatere ljubezen kratko in malo krstiti za srečno, drugo pa za nesrečno, samo zato, ker se zdi pri površnem opazovanju takšna. Najbolj hudo in celo nezanesljivo je pa, če se ljudje iz radovednosti zanimajo za ljubezen svojih soljudi, jo imenujejo po svoje, obračajo njen smisel in uživajo ob tem, obiranju ljubezni.

So stvari na svetu, ki se tičejo samo človeka, ki jih neposredno doživlja, in nikogar drugega. Nihče drugi jih tudi ne more prav razumeti in gledati nepotvorjeno, kakaj preneče in se neoprijemljive, da bi jih lahko tisti, ki je zunaj posvečenega kroga, prav razumel.

Presenetljivo je pa, da ljudje toliko bolj hlepe po tistem, kar je težko dosegljivo, zato je tudi ljudska radovednost v ljubezenskih zadevah nenasična. Zato v časopisih ljubezenske tragedije najdemo največ hvaležnih bralcev, zato se ljudje najbolj zanimajo za družinske razmere svojih bližnjih, za ločitve in nesrečne zakone, čeprav ne more nihče, razen prizadetih, vedeti edino, pravo resnico.

O ljubezni imajo nekateri ljudje čisto napačne pojme. Ne mislim na tiste, ki si jo nalašč izbirajo za pretezo, če hočejo zadostiti svojim sebičnim željam, tudi tisti, ki so prepričani, da je njih ljubezen lepa in globoka, pogosto ljubijo le sebično in površno.

Bistvo ljubezni je, da daje in nič ne zahteva. In prav ženske v razumevanju ljubezni precej greše. Če kdo dandanašnji omeni hkrati s ljubeznijo žrtvovanje in zatajevanje, ga proglašajo za romantika. Pogosto sta dva zaljubljenca drug v drugega, čeprav nimata sicer nikakršne duševne skupnosti in celo ne vesta, kaj bi — razen o ljubezni — govorila, tako daleč sta si duševno oddaljena. Svetu se zdita srečna zaljubljenca in če se poročita, pravijo, da sta se srečno poročila. Oba sta pa tako ravnala samo iz sebičnosti, potrebovala sta drug drugega. In kmalu se izkaže, da ljubezen le ni bila srečna!

Kadar koli ljubezen ni globoka, iskrena in nesebična, se prej ali slej pokaže njena nepopolnost in na videz srečno čustvo se umakne ponižujočemu, vznemirjajočemu in razkrajajočemu čustvu.

Nekoč sem brala duhovito in globoko knjigo o človeku, ki je v svojem življenju dosegel vse: slavo, denar, ugled, ljubezen lepih žensk, pa kljub temu ni bil srečen. Narobe, celo nesrečen je bil in nemiren. Na vrhuncu svoje slave se je odtegnil vsem svojim prijateljem, zapustil ženo in dva otroka in se vrnil v kraje, kjer je bil preživel svojo mladost in doživel svojo prvo, globoko in resnično ljubezen.

Naposled je le našel dekle, ki jo je bil nekdaj ljubil. To dekle se mu je bilo nekoč, ko jo je ljubil najbolj, na videz odpovedala, samo da je mogel iti v svet, da je mogel uresničiti svoje želje. Ostala je sama, toda saj ni bila sama. Bila je učiteljica v sirotišču, duševna mati mnogih siromašnih otrok. In ko jo je vprašal, zakaj

smo jih imeli čez poletje na vrtu, zdaj presadimo v lončke in jih spravimo ali v cvetličnjak ali pa med okna.

V vrtu moramo zdaj tudi že poskati prostore, kamor bomo postavili gnezda za koristne ptice. Ob koncu meseca lahko posujemo še ptičkom, in sicer največ zato, da jih privabimo. Ptice so zelo koristne, ker nam poleti pobirajo razne škodljivce in nam tako pripomorejo k dobri letini.

se ni bila poročila, ker je imela toliko priložnosti, je odgovorila:

»Ljubezen je nekaj čudovitega, toda ni vse v življenju. Naj pravijo ljudje, kar hočejo — ne traja večno. Ljubezen mine, in dva človeka ostane druga ob drugem, ker sta postala prijatelja, ker sta se drug drugega privadila, ker se spoštujeta, toda če hočeta ostati skupaj, sta se morala ljubiti iskreno, nesebično in morata biti povezana z življenjem.«

Sele tedaj je človek, ki je dosegel vse, spoznal, da je bilo skromno dekle, ki ga je ljubilo, modrejše in globlje od njega. On je iskal vse samo zase, toda vse, vse mu je zdrselo iz rok, zakaj njegovemu žitju je manjkalo prave, nesebične ljubezni, ki da edina lahko trajno srečo.

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Četrtek: Zelenjavna juha, špinaca, krompir v kosih. Zvečer: Gobovi cmoki, solata.

Petek: Fižolova juha, rozinovi štruklji. Zvečer: Ponarejena polenovka.

Sobota: Goveja juha, prepražena govedina, krompirjeva solata. Zvečer: Mlečna kaša.

Nedelja: Cvetačna juha, telečja rižota, mešana solata, sadje. Zvečer: Segedinski guljaž.

Ponedeljek: Prežganka, jabolčni zavitek. Zvečer: Ledvičke, vodni cmoki.

Torek: Paradižnikova juha z rižem, kislo zelje, ajdovi žganci. Zvečer: Ohrovtovi zvitki, solata.

Monogrami — entel — ažur
gumbnice — gumbi — plise
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica
nasproti Uniona

Vezenje perila, predtisk ženskih
ročnih del

Sreda: Juha iz parmskega sira, rižev narastek z jabolki. Zvečer: Ocvrta jajca, gorčični krompir.

Pojasnila:

1. Gobovi cmoki: 1 kilo gob, najbolje jurčkov, očistimo in na hitro prekuhamo. Potem jih drobno sesekljamo, dodamo 5 dek kuhanega in zmečkanega krompirja, nekaj paprike, moke, zelene petršilja, sesekljane čebule in soli. Iz te zmesi naredimo cmoke, jih povajamo v kruhovih drobtinah in jih lepo zlatorumeno spečemo. Zelo dobri so cmoki tudi s paradižnikovo omako.

2. Ohrovtovi zvitki: Ohrovt poparimo, listom odstranimo storž in jih nadevamo z nadevom. Nadevane zvijemo in spečemo. Nadev pa pripravimo takole: Gobe na hitro prepražimo z nekaj drobno sesekljane čebule na masti, jim pridenemo soli in popra.

3. Juha iz parmskega sira: Iz 3 dek masti ali masla in 4 dek moke naredimo svetlo prežganje. Prežganje zalijemo s kostono juho ali vodo in pustimo, da zavre. Potem pridenemo nastrganega parmskega sira, osolimo in po okusu opopramo. Preden denemo juho na mizo, jo zakuhamo s špageti ali pa rižem.

Za jesenske izlete na kolesu je hlačno krilo izredno pripravno. Če je hlačno krilo, ali bolje rečeno hlačna obleka pravilno urezana, se pri hoji ne sme posniti, da ni samo krilo. Edino dve gubi, ena spredaj in druga zadaj, izdajata, da se v krilu skriva še — hlače.

Dve pripravi in lepi obleki za odrasle šolarke. Praktični sta posebno zato, ker ju lahko preuredimo iz stare, ponošene obleke, ki ji odrezemo rokava in ju ukrojimo kakor kaže gornja slika. Pod takšno obleko lahko nosi šolarica zmerom snažne, sveže bluze, obenem ji pa obleka omogoča vso prostost gibanja in je ljubka in praktična hkrati. Prepričani smo, da bodo matere in hčere tople sprejele naš predlog.

1. Rižev narastek z jabolki: 20 dek riža skuhamo na vodi ali mleku ali pa na polovico vode in mleka, dodamo nekaj zrn soli. Posebej vmešamo 5 dek presnega masla ali masti z dvema rumenjakoma, 5 dek vaniljevega sladkorja, nastrgano limonovo lupinico. Potem dodamo tej zmesi ohlajen riž in dobro premešamo. Polovico te zmesi denemo v namazano in z drobtinami posuto skledo za narastke. Povrh gosto potresemo z olupljenimi in na tenke rezine zrezanimi jabolki in pokrijemo z drugo plastjo riža. Narastek denemo v pečico in ga spečemo. Pečenega potresemo s sladkorjem in ga damo toplega ali mrzlega na mizo.

Nekaj telovadbe za naše najmlajše

Ze velikokrat smo pisali, kako koristna je telovadba za človekovo telo. Telovadba mu okrepi mišice, takšen človek postane dobro razvit in tudi zelo odporen. Toda, ne samo odrasli otroci in veliki ljudje, tudi še majhni otroci morajo telovaditi.

Neupravičen je strah mlade mamice, ki se boji za svojega otroka, če ga kdo ne prime prav preveč nežno, češ saj mu boš še roko odrgal ali hrbtiček zlomil. To ni še tako zelo hudo, hujše je, če otroka pestujemo in ga držimo zmerom na eni strani. Kako lahko se mu ukriji hrbtiček in velikokrat se je zgodilo, da je otrok ostal samo zaradi nepravilnega pestovanja kriv.

Vsako prav dobro ve, da se z otrokovim rojstvom prične tudi njegova vzgoja. Toda, koliko mater se ravna po tem? Marsikatera napaka, ki jo storimo v tej prvi dobi, postane usodna za vse poznejše življenje in za vso otrokovo poznejšo vzgojo. Če hočemo takšno napako odpraviti, nam ne pomagajo še tako zelo drastični vzgojni pripomočki. Ko vzgajamo otrokov značaj, pa ne smemo pozabiti tudi na njegovo telo.

Ze prav zgodaj pričnimo telovaditi z otrokom. To mu poživljuje krvni obtok in olajša prebavo. Saj mora otroček tako potem ves dan ležati! S telovadbo mu pa tudi okrepimo mišice in tudi sklepi postanejo močnejši.

Telovadne vaje morajo biti zelo preproste, ker z njimi ne bomo počeli nobenih vratolomnih akrobacij. Telovadba je potrebna še prav posebno zdaj pred zimo, da otrokovo telo utrdimo, da se bo laže postavljalo mrazu po robu.

Potrebo po gibanju čuti v sebi še tudi dojenček. Zato vam hočemo povedati nekaj vaj, ki so zelo nedolžne, a so zato tem bolj koristne.

Otročka položimo s hrbtičkom na blazino. Privzdignemo mu noge in mu jih za glavo spet položimo na blazino.

Da bo vsa družina vesela, je treba samo kupiti »Družinski tednik«!

To vajo nekajkrat ponovimo in pričnemo z drugo. Otroka položimo na trebueček in ga za roke privzdignemo. To bo utrdilo otrokove trebušne mišice in tudi hrbtenica bo postala gibljivejša in odpornejša. Otroku bo ta vaja zelo všeč.

Ce je mati količkaj močna, ji pa priporočamo tole vajo: Otroka obrnemo na trebueček, z levo roko ga primemo za obe nogi, z desno ga pa privzdignemo pod prsnim košem. Pri tem bo otrok dvignil glavo in bo radovedno gledal okoli sebe, saj predmetov iz višine še nikoli ni videl. Tako se bodo krepile vratne in sploh mišice vsega telesa.

Potem lahko otroka spet položimo na trebueček in ga pustimo, da se sam opira na komolce in si skuša pokati kakšno drugo lego. Seveda moramo paziti, da se nam otrok ne zmuzne po tleh. Z otrokom je najbolje, če telovadimo zjutraj pred kopanjem. Potem bo otrok kaj kmalu spet sladko zaspal.

Ce boste tudi vi mlada mamica telovadili s svojim otrokom, vam bo potem, ko bo dorasel, za to zelo hvaležen, ker ne bo po svoji rasti in moči prav nič zavostajal za svojimi sovrstniki.

Boi gubam!

Nikakor ni sramota, če se človek postara, toda nobenega vzroka ni, da ne bi bil tudi v zrelejših letih negovan. Vendar pri nekaterih ženskah opazimo nešteto drobnih gubic, ki so čisto nepotrebne in same po sebi še niso znamenje starosti. Negujte svoj obraz, sicer bo učinkoval starejše in trše.

Gube ob ustih in nosu: Če hočete, da bodo izginile, morate okrepiti mišice na obrazu. Vse jedi dobro prežvečite. Včasih napihnite usta, potem pa počasi izpihavajte zrak, tako da oblikujete usta na o.

Gube na čelu: Vsako jutro po umivanju čelo dobro natrite z masno kremo. Toda pozor: ob tem masirajte s kremo mora biti čelo gladko in sproščeno! Z eno roko vlecite nalahno polt na čelo proti lasem.

Gube okrog oči: Te so najbolj nevarne, ker jih je tako težko masirati. Vsak večer jih dobro natremo z masno kremo, ki jo drugo jutro nalahno izmijemo s hladno vodo.

Gube med očmi: Tri prste desnice položite na te gube in lahno utripajte z njimi. Z levico pa vlecite polt proti lasem.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobni in svetlokrasni araje, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in hka domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

Kakšen temperament imate?

V našo majhno preizkušnjo vašega temperamenta sicer ne smete sto odstotno verjeti, vendar vam pa le pomaga, da sami sebe bolj spoznate. Ze stari Grki so razdelili ljudi v štiri različne temperamente. Seveda so le nekateri izkristalizirani pristaši kakšne določene skupine, toda naša vprašanja smo vam tako zadržali, da boste lahko sami spoznali, kateremu temperamentu ste naklonjeni. Kakor smo že zgoraj omenili, imamo štiri vrste temperamentov, in ti so:

1. **Kolerik:** Takšen človek ne pozna nobenih ovir, pozna le samega sebe, se hitro razburi in vzroji, zmerom je drugačne volje, zdaj dobre in kakor veter hitro spet slabe. Takšen človek je slej ko prej precej trmast.

2. **Flegmatik:** Pri tem temperamentu se združijo vse ovire in vsa volja do dejavnosti v eno. Rezultat tega je pa mirno, udobno življenje. Takšen človek tudi ni preveč delaven, nič ga ne more spraviti iz ravnotežja, počasi misli in vse težkoče mirno prenaša.

3. **Sangvinik:** Sangvinik se za kakšno stvar hitro odloči in ustvari delo brez velikih težkoč, zato tudi po navadi dobro uspeva. Hitro je zadovoljen, za vsako stvar se hitro vname. V njem je polno sile do dela, toda pogosto je prepovršen.

4. **Melanholik:** Takšen človek ima na poti zmerom veliko ovir in zaprek, za katere pa nima toliko moči in volje, da bi jih odstranil. Nima niti toliko volje, da bi se navezal na novo okolico in na nove ljudi okrog sebe. Vsaki stvari gre s strahom nasproti, zato je zelo nesrečen, zaprt sam vase, nezavpljiv, zelo občutljiv, toda včasih, kakor nalašč ustvarjen za velika dela.

In zdaj še vprašanja, ki vas zanesljivo že zanimajo.

Vsak temperament pregledajte posebej in vsako točko označite od 0 do 10. Na primer takole: Hitre solze. Če hitro in lahko jokate, potem zapišite 10, če jokate po potrebi, potem zapišite 5, če pa ostanete vaše oči v vseh življenjskih prilikah in neprilikah brez solz, potem zapišite 0.

Najvišja vsota, ki jo dobite pri vseh štirih temperamenti je potem vaš temperament. Če dosežete pri drugem temperamentu 86, potem ste kar najboljši flegmatik.

Zdaj pa na delo! Dobro izprašajte svojo vest in potem zapišite pri vsakem vprašanju svojo točko.

I. temperament:

- a) hitro vzkopite,
- b) imate nobenega pregleda nad samim seboj,
- c) imate strupen jezik,
- d) nepremišljeno kaj storite,
- e) očitane radi,
- f) ste kritični,
- g) hitro jokate,
- h) se hitro vstrašite,
- i) nepremišljeno nekaj storite,
- k) se hitro navdušite,

II. temperament:

- a) počasi delate,
- b) premissljate,
- c) ohranite mirnost pri življenjskih težavah,
- d) se prepozno česa domislite,
- e) ste netočni,
- f) ste nemarni,
- g) ste sovražni,
- h) filozofski,
- i) len,
- k) temeljit.

III. temperament:

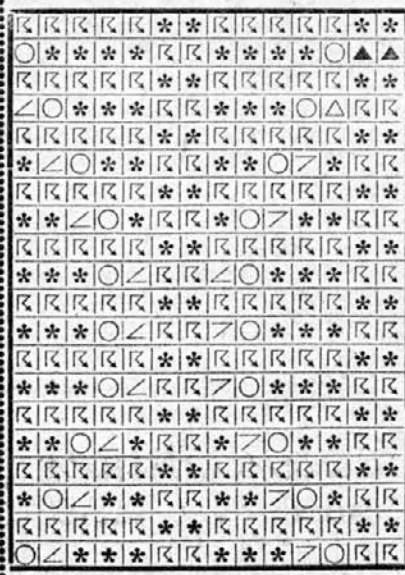
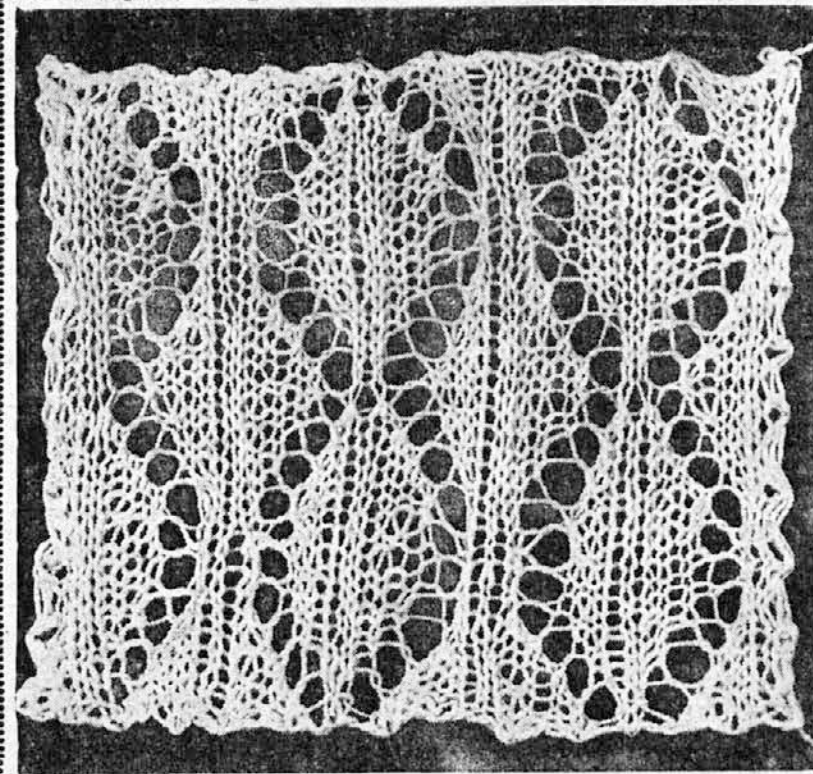
- a) ste veseli in zadovoljni,
- b) spretni,
- c) vsaki stvari se znate prilagoditi,
- d) hitro sprejemljivi za razne novotarije,
- e) bojazljivi,
- f) družabni,
- g) površni,
- h) diplomatski,
- i) častihlepni,
- j) zabavni.

IV. temperament:

- a) bojazljivi, plašljivi,
- b) nagnjeni k pobitosti in potrnosti,
- c) nespretni,
- d) razdražljivi,
- e) strahopetni,
- f) cinčni, strupeni,
- g) nepriljudni, odljudni,
- h) čemerni, zlovoljni,
- i) imate smisel za umetnost,
- j) ste polni domišljije.

Zdaj pa seštejte vse točke in pogledajte, kakšen rezultat ste dobili in kakšen temperament imate.

Nov originalen pleten vzorec 'Družinskega tednika'

Po kratkem presledku vam spet, drage naročnice, prinašamo nov pleten vzorec. To pot vzorec lahko uporabite za pletenje zaves, posteljnih pregrinjal, prtičev in podobno. Lahko pa poskusite pletiti v tem vzorcu bluzo, ki pa mora biti iz svile.

Za kraj si poščite eno izmed naših jopic, ki smo vam jih na tem mestu prinesli že lepo število. Če ste zelo spretni, si boste sami našli primeren kraj za vašo novo jopico.

Prtiče pa lahko pletemo v kvadratu, pravokotniku, lepi so pa tudi okrogli.

Popis znamenj

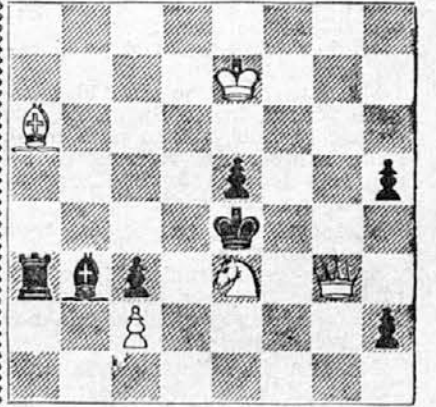
- = ovite,
- = leve,
- * = desne,
- = 1 zanko predni, naslednjo podeli ter prevleci predeto zanko preko podpletene.
- = 2 desni hkrati podpleti,
- = 2 levo podpleti.

ŠAH

Urejuje A. Preinfalk

Problem št. 140

Sestavil J. Kotré
Arbeiter Zug. 1933.

Mat v 3 potezah

Konec turnirja v Münchenu

Zmagovalec Stoltz

Ni toliko presenetljivo, da je izvrstni in nam že z Bleda znani švedski mojster Stoltz zmagovalec, presenetljivo je mnogo bolj, da je svetovni prvak dr. Aljehin v razmeroma šibkem turnirju za celo poldrugo točko samo drugi do tretji. Večina točk je oddal spodnji polovici, kar ravno ni njegova navada. Pretvegano je igral, dočim drugače podjetni Stoltz ravno ni imel slabih trenutkov. Tudi njegov rojak Lundin je s solidno a močno igro dosegel prav lep uspeh. Nemirni Bogoljubov je četrti, toliko da se ne moremo govoriti o izrazitem neuspehu. Peto do šesto nagrado si delita Danec Nielsen in Nemec Richter, posebno za prvega kar lepo. Foltys smo še malo višje pričakovali, isto velja za bivšega nemškega prvaka Kieningerja. Rabar se je pri svojem drugem mednarodnem nastopu še kar v lepi družbi znašel; med drugim je premagal tudi Bogoljubova. Prilika za primerjanje z našo višino šaha.

Letošnji madžarski prvak Fluster je šele za svojim rojakom Rethyjem. Mrooz je trd igralce in ga niti Aljehin v zadnji partiji ni zmogel. Ponoviti velja, da je nesolidni Opočensky boljši igralec kot njegovo slabo mesto kaže. Holandec Cortlever in zlasti švicar Leepin sta se zapadala slabostim, ki obhajajo one, ki prvič nastopajo na večjem in dolgem mednarodnem turnirju. Turnir je bil zanimiv in za mlajše tudi koristen, ni bil pa še daleč oni elitni evropski turnir, ki bi ga lahko Evropa v resnici priredila, tudi pod vsimi arijskimi paragrafi. No, Calissa je, upoštevajoč točke prilike, kar zadovoljna.

Številčni rezultat: Stoltz 12 točk, dr. Aljehin in Lundin po 10½, Bogoljubov 9½, Nielsen in Richter po 9, Foltys 8, Rethy 7½, Kieninger in Rabar po 7, Fluster 6½, Mrooz 6, Opočensky 5½, Cortlever in Rohadek po 4½ in Leepin 3 točke.

Letošnji madžarski prvak Fluster je šele za svojim rojakom Rethyjem.

Mrooz je trd igralce in ga niti Aljehin v zadnji partiji ni zmogel. Ponoviti velja, da je nesolidni Opočensky boljši igralec kot njegovo slabo mesto kaže. Holandec Cortlever in zlasti švicar Leepin sta se zapadala slabostim, ki obhajajo one, ki prvič nastopajo na večjem in dolgem mednarodnem turnirju. Turnir je bil zanimiv in za mlajše tudi koristen, ni bil pa še daleč oni elitni evropski turnir, ki bi ga lahko Evropa v resnici priredila, tudi pod vsimi arijskimi paragrafi. No, Calissa je, upoštevajoč točke prilike, kar zadovoljna.

Številčni rezultat: Stoltz 12 točk, dr. Aljehin in Lundin po 10½, Bogoljubov 9½, Nielsen in Richter po 9, Foltys 8, Rethy 7½, Kieninger in Rabar po 7, Fluster 6½, Mrooz 6, Opočensky 5½, Cortlever in Rohadek po 4½ in Leepin 3 točke.

Huda borba

SICILIJSKA OBRAMBA

Palme-Junge

Oeynhaus VIII, 1941.

1. e4, e5, 2. Sf3, e6, 3. d4, od4.
4. Sxd4, Sf6, 5. Sc3, 6. [igrajo se Lb4, 6. e5 z zelo dvorezno igro.] 6. Le2, a6, 7. a4 [naraven ukrep proti b5—b4, ki pa oslabi damsko krilo; zato nagibajo večinoma k mnenju, da je primernejše pozneje samo z a3 preprečiti b4. Črni mora v tej števinski varianti zelo točno igrati, da ne zaide v težave, kajti d5 se mu navadno zelo pozno posreči izvesti, medtem pa beli že grozi z rohadnim napadom], De7, 8. 0-0, Sc6 [nekaterim je bolj priljubljeno Sbd7].

9. Kh1 [Potrebna priprava za f4, ki bi takoj izvedeno omogočilo po Sxd4, 10. Dxd4, zaradi grožnje Le5, črnemu zaželeni d5 s prednostjo] Le7, 10. f4, Ld7, 11. Lf3 [vse naperjeno proti d5] Te8, 12. g4 [Povsem umestna poteza, če bi črni že rohiral, tako je pa preuranjeno; primerno nadaljevanje bi bilo 12. Sb3 z Le3, De1—f2, ne pa Le3 zaradi Sa5—c4] h6 [Pravilno, ker še nima rohade] 13. Le3, Sa5! 14. De2, g6 [pripravi e5] 15. Df2 [spet netočno, dama bi se morala umakniti konju na g2, da bi bil kmet g4 dovolj varovan] e5 [zdaj spet črni ne pazi; prej je bilo treba s Sc4 odpraviti grožnjo Lb6 in napoditi tega lovca nazaj na c1 ter potem izvesti e5 s boljso igro; beli bi namreč moral menjati na e5, da ne bi padel kmet g4], 16. Sde2, Sc4, 17. g5! [s tem dobi za kmeta vsaj važno polje d5 v oblasti] Sxc3, 18. Dxc3, e4, 19. Sxf4, hg5, 20. Sf5, Sxd5, 21. e5 [Odpriča e-linija je tudi nekaj] Lh3, 22. Tf2, De5, 23. De2, g4? [Črni bi moral z rohadno uteči nevarnosti in krajevni kmetje bi končno je odločili bitko njemu v prid] 24. Te1! Te7? [še vedno]

Nadaljevanje v 4. stolpcu spodaj

Kadar kupujete volneno obleko

Če si hočete dandanes nabaviti volneno obleko, morate biti ne samo posebno previdni temveč tudi dokazati, da se razumete na izbiro volnenelega blaga. Toliko žensk se da zapeljati trenutnemu razpoloženju in slučajni svo vam nekaj nasvetov, po katerih se ravnamo, če hočete kupiti ne samo lepo, temveč tudi trpežno.

1. Najprej blago dobro stisnite, smečkajte v pesti in ga tistete tako eno minuto. Če bo pokazalo ostre in globoke gube, ni volneno, čeprav piše na reklamah, da je iz čiste volne. Rajši ga ne kupite, ker ne bo lepo padlo in tudi grelo vas ne bo.

2. Podržite blago proti luči. Če boste med nitkami opazili prostor, bodite prepričani, da se bo obleka na komolcih in občutljivih mestih kmalu obrabila.

3. Angorasta blaga so sicer lepa, toda rada se gulijo, zato jih nikar ne kupujte za obleko, ki jo mislite nositi vsak dan.

4. Rebrasto tkana blaga se rada svetijo, zato so pa ponavadi zelo trpežna.

5. Navadno so trpežna preprosto tkana blaga v kockastem tkanju, kakor je na primer tkano tudi domače platno.

6. Blago z vtkanim vzorčkom kupujte zelo previdno, napnite ga v rokavih in ga močno podrgnite s kazalcem narobe. Če se bo na lice pokazal madež, ga rajši ne kupite, zakaj madež pomeni, da se različne nitke rade cepijo druga od druge in da blago ni posebno trpežno.

7. Če hočete vedeti, ali je blago iz čiste volne, potegnite ob robu nitko in jo sežite nad plamenom. Če zgori brez plamena z duhom po osmojeni roževini, je res iz čiste volne.

8. Pri kupovanju volnene obleke ne glejte na 5 centimetrov, zakaj še tako dobra volna se rada vskoči.

9. Vse volnene obleke dajte vrezati tako, da ne bodo imele vrezanih žepov in izrezanih aplikacij. Vse okrase našijte, pazite, da bo rob visok in šivi globoki, zakaj le tako boste obleko lahko pozneje popravili in prenavredili.

10. Ob nakupu vprašajte prodajalca, ali morate dati blago kemično smaziti, ali ga lahko sami operete in kaka.

Tudi zdravje se da konzervirati!

Med počitnicami ste se zelo popravili, kakor ste sami opazili in so vam zatrdili tudi vaši znanci. Zdravje je kapital, ki ga morate obvarovati tako dolgo, kolikor časa gre. Če se boste ravnali po dolnjih nasvetih, si boste dolgo obdržali zdravje in ga konzervirali tudi za zimo.

1. Vsako jutro takoj ko vstanete, odprite okno in telovadite pred odprtim oknom pet minut ali še dalje. Globoko vdihavajte zrak v enakomernem ritmu. Če ste nervozni, se nato okopljite v topli vodi, sicer pa pod prho!

2. Svoje življenje poenostavite, izogibajte se izpremembam, ki prinašajo v vaše življenje nered in nemir.

3. Izogibajte se pesimistov in prezaposlenih ljudi.

4. Ne govorite preveč, posebno tedaj ne, kadar jeste. Južinate, obedajte in večerjajte v miru in brez naglice.

5. Berite samo vedre knjige in si oglejte samo takšne filmske ali gledališke predstave, ki vas bodo razveselile in vam vrnilo vero v dobroto, lepoto in pravico.

6. Pri jedi prepodite vse svoje skrbi in ne mislite na drugo kakor na jed. Tako vam bo bolje teknilo, hkrati bo pa tudi bolj izdatno.

7. Če duševno delate, se prisilite, da boste šli vsak dan vsaj za uro na sveži zrak. Pojdite na delo peš in ne s tramvajem!

8. Pridajajte svoji hrani jedi, ki so bogate vitaminov: jejte torej dosti zelenjave in sadja.

9. Vsakih štirinajst dni si privoščite dan sprostitve. Ostanite ves dan v postelji, pojejte tisti dan samo nekaj sadežev, zalijte jih z limonovim sokom in rastlinskim čajem.

10. Podajte se vsak večer ob določeni uri spat. Ne berite v postelji in takoj ugasnite luč. Zjutraj, ko se zbudite, popijte kozarec mlačne vode.

Plačajte NAROČNINO!

PLAČAJTE

NAROČNINO!

Vloga naših prstov na nogah

Vsi prsti na nogah so za hojo potrebni, vendar je najvažnejši med njimi kazalec. Če je kazalec močan in mišičast, človek veliko lažje hodi, kakor če je slaboten. V modernih državah so zadnji čas uvedli prstne vaje za mladino, češ da si bo tako mladina utrčila prste na nogah in dobila prožno hojo. Ena izmed teh vaj zapoveduje tudi dviganje raznih predmetov s kazalcem. Tako skušajo preprečiti še pravočasno izmazilčenje noge s čevlji in ohraniti močne prste.

Ljudje, ki živijo v naravi in ne nosijo čevljev, imajo vselej bolj razvite prste na nogah tudi pri tatvinah nasiljo čevlje. Prsti teh ljudi so navadno skoraj tako prožni, kakor prsti na rokah in lahko z njimi opravljajo različna dela.

Prsti na nogah posebno dobro služijo ljudem, ki morajo plezati po drevesih. Pri njih so se prsti razvili v nekakšne oprijemalke, s katerimi se oprijemljejo vej in debel, podobno kakor živali. Nubijski jahač na primer, s lahkoto vodi konja z nogami. Vajeti držijo prav tako spretno z nogami, kakor z rokami. Sploh imajo pa orientalski narodi navado, da z nogami pobirajo, če jim kaj pade na tla. Njihov kazalec je izredno močan in je med njim in med sredincem nekoliko večja.

Jesenski kostim iz kockastega blaga bo marsikateri bolj ugajal kakor nekoliko enoličen kostim iz enobarvnega blaga. Krilo je rezano povprek, da naredi postavbo vitkejšo, jopica je dolga in obrobljena s trakom temeljne barve.

razdalja, kakor jo imamo mi. Zato z lahkoto lahko dvignemo predmet s tal in si ga prinesemo do rok. Tako se jim ni treba pripogniti.

Posebno veliko vlogo igra gibčnost prstov na nogah tudi pri tatvinah naravnih narodov. Z nogami lahko namreč veliko bolj neopaženo »sunejo« kakšen predmet, ki leži na tleh, kakor pa z rokami.

Poročni oglasi na Japonskem

Če pri nas deklet išče moža, napiše oglas: »Pridno čedno deklet išče primernega moža...« Prav gotovo se prej ali slej oglasi pravi. Če bi pa takšen oglas oddala v časopise Japonka, bi zaman čakala, da bi dobila moža.

Japonka mora napisati takšen oglas: »Lepa sem. Moj obraz ima okroglo luno, moji lasje se svetijo ko zlato, gibljem se lahkotno ko veter, moj pogled je svež in podoben pravkar razcveteli roži. Vse dobre lastnosti imam, ki so potrebne za življenje. Rada bi ga preživela z ljubljenim možem. Če bi dobila dobrega moža, bi mu bila dobra žena.«

Nadaljevanje iz 5. stolpca

no bi moral rohirati, seveda bi potem beli s Se4 spet dobil 25. Se4! [Lepa žrtve figure, ki mu prinese silen napad] g13, 26. Txf3 [Morda je bilo 26. Dxf3 še enostavnejše, Dd4, 27. Sxd6+, Kd7, 28. Sxf7 in ena izmed groženj Sxh7, d6 ali Txe7 z d6 bi na vsak način morala odločiti] Db6, 27. Tb3? [Strahotna časovna stiska zahteva svojo žrtve. Z 27. a5 je bilo treba napoditi damo od d6, Dxa5, 28. Sxd6+, Kf8, 29. Txf7+, Kg8, 30. De5, Th7, 31. Tg1! in do mata ni daleč; daljši, a tudi brezupen odpor bi se dalo nuditi edino še z 29. ...Kd8, 30. Sxf7+, Kc8, 31. Sxh8, Dxd5 (Lg4, 32. Tf8+) 32. Dxe1, Txf3 hitro zajel še konja ali matiral kralja.] Lg2+. Beli se je vdal. Tako razburljivo je potekala važna partija iz 10. kola, ki je privedla Jungeja v vodstvo in s tem močno odločila o izidu turnirja.

Rešitev problema št. 139.

1. Df1 (s grožnjo Sxc3), Kc5, 2. Sxe7, 1. ... Ke4, 2. Sc6, 1. ... c6, 2. De2.

9. nadaljevanje

Sicer ima pa fant srečo, namesto resne in načitane temnolaske se seznanja z lepo, mlado rdečelasko. Kako ljubek nos ima, sama rado-vednost je je, če takole dvigne oči in ga od strani pogleda. Aha, Marko je že jel pokajševati in pomežikati, na dlani, da sam ne pride nikamor.

In Jurij je storil prav tisto, kar si je bil Marko želel; stopil je naravnost k njuni mizi in nekoliko neolikano, toda pristržno vprašal, ne da bi pozabil vljudo pozdraviti mlado damo:

»Halo, Marko, kako si pa ti zašel semkaj?«

»O, Jurij?« se je na videz začudil Marko, kakor da ga že leto dni ne bi videl. »Kako pa s teboj, stara sablja? Ali vaju lahko seznanim? Gospod Jurij Kačar — gospodična Skalarjeva.«

»Zelo prijetno, gospodična, toda nočem motiti...«

»O, ne, saj ne motiš,« je vzkliknil Marko in na tihem kiel prijatelja, »kaj ne, gospodična, da ne? Kar prisedi.«

Martina je milostno prikimala. Prišel ji je bil čisto všeč: velik, plavalas in veselih, otroško sinjih oči. Bilo ji je prijetno, da je v družbi dveh čednih moških, ki se prizadevata biti z njo prijazna in ljubezna. Čutila je, da sta ta dva človeka drugačna kakor njeni siceršnji znanci. Pozabila je celo na svoje razočaranje ob spoznanju Brezarjeve zmote in na hipno nevoščljivost Alenki.

»Veš, Jurij, povedati ti moram, da sva se midva z gospodično šele danes spoznala in sicer zaradi nekega nesporazuma.«

Jurij se je namuznil.

Čisto čedna stvarca, je ugotovil sam zase, toda zaradi nje naš Marko ni brusil pet. Sicer pa priznam, da je fant neroden, kako bi mogla biti sicer tako razočarana. Čutil je, da ji je dolžan tolažbo, vedoč, kako rade se dajo ženske tolažiti in kako prijetno je to. Nasmehnil se ji je zmagovalno in spodbudno, kakor se je menda smehljaj Don Juan, kadar je hotel streti nežno žensko srce, in laskavo dejal:

»Če ima nesporazum tako prijetne posledice, potem, ljuba gospodična, bi rad vse življenje imel nesporazume.«

No vendar, zdaj je pa res čedna, ko se je naposled nasmehnila in pokazala dve vrsti krasnih belih zob.

Ce bi bil črni tako prijazen z menoj kakor ta plavalas orjak, je pomislila Martina sama pri sebi, bi mu že povedala, da je Alenka šofirala avto. Sicer je pa prav, če si tudi moški zaradi žensk nekoliko glavo belijo. In na glas je dejala:

»Tudi meni je prav, da sem na lepem spoznala kar dva nova gospoda. Ali ste tudi vi arhitekt?«

Jurij je proti svoji navadi zardel. Vprašanje je prišlo tako nenadno in naravnost, da niti ni utegnil nanj dovtipno odgovoriti. Marko ga je prehitel:

»Šele poraja se.«

Martina ga je začudeno pogledala. Očitno ga ni razumela. Videč prijateljev nasmejen izraz, je Marko popravil:

»Gospod Kačar še ni dokončal, ker ima razen študija še dosti drugega dela. Gotovo vas bo zanimalo, da je med drugim tudi modni slikar.«

Martina se je nasmehnila: »Povejte torej, kakšne obleke naj jaz nosim?«

Jurij se je bil že otreseel zadrege. Pazljivo jo je pogledal in jo razlagati: »Predvsem bi morali nositi klubok s širšimi krajevci in nižjim oglavjem, zakaj ta, ki ga zdaj nosite, vas dela prereno. Vaši lasje, gospodična, so tako izredni, da bi morali biti daljši, skoraj do ram in nič nakodrani. Imeli bi lepši lesk...«

»Torej vam takšni kakor so, ni so všeč?« je nekoliko natakajeno vprašala Martina.

»Prosim, da me ne razumete napačno, gospodična. Vidite, jaz gledam zdaj z očesom modnega slikarja in ne z očesom povprečnega moškega. V vas vidim samo določen tip ženske, ki bi bil lahko še popolnejši in izrazitejši, če bi uveljavili vse njegove posebnosti. Kakor vidim, se radi oblačite športno. Dejal bi, da niste izrazito športen tip. K vašim lasem in k vašim zelenkastim očem, posebno pa k vašim mlečno belimi polti se podajajo pastelne barve. In zelena. Zelena v vseh odtenkih.«

»Kakor vidim, jemljete svoj stranski poklic zelo resno,« je odgovorila Martina.

»Se preresno,« se je oglasil Marko.

»Če bi vas zanimalo, bi vam narisal nekaj oblek, kakršne si predstavljam za vas. Zanimalo bi me, ali bi vam bile všeč?«

»Ah, tako.« Martinin glas je zvenel nekoliko hladno, »bojim se, da oče ne bo hotel plačati modlov.«

Pota mladosti

LJUBEZENSKI ROMAN
IZ DANAŠNJIH DNI

Ce bi se Juriju ne zdelo, da je v zadregi, bi ji štel ta odgovor v zlo. Začutil je pa, da to dekle ni tako visokostno in tako zapeto, kakor se dela. Nekaj kakor strah, da bi je ne jemali resno, je tičalo v njenem govorjenju in je zdaj pa zdaj izdajalo, kako mlada je še. Zato je prijazno odgovoril:

»Za svoje znanke ršem za zabavo in za uslugo. Kakor ljubitelj draguljev, ki vidi, da je dragulj okovan z napačno kovino, trpi, tako trpim jaz, če vidim lepo žensko v nepravni obleki.«

Pri besedi »lepa ženska« se je Martinin obraz prevlekel z lahno rdečico. Najprej je zalila lica, potem se je pa počasi razširila na čelo, vse do las. »Glej no, saj ni tako razvajena,« je pomislil Jurij. »In kako je mična, kadar zardeva!«

»Ali bi vama bilo prav, če bi plačali in odšli nekoliko v Tivoli. Zakajeno je tukaj, in spomladanski večeri so tako prijetni,« je vprašal Marko. Zdelo se mu je, da se je že oddolžil vljudoznim zahtevam do Martine in čutil je, da velja deklino zanimanje bolj Juriju kakor njemu.

Martina je prikimala: »Stanujem pod Rožnikom in grem lahko skozi Tivoli domov.«

»Kakor nalašč. Spremila vas bova!« je vzkliknil Jurij.

»Če ne gre drugače,« je pomislil Marko nekoliko slabe volje, ker ni nič novega izvedel. Vsi lepi narčji, vse veselje je splavalo po vodi.

Pomenkujoč se o vsakdanjostih, o sezoni v gledališču, o plesih in prireditvah so prišli skoraj do Martininega doma. Martina je čisto pozabila, da se je bila namenila govoriti samo zelo učene in moderne stvari in je čebjala kar tjavdan, toda neprisljuno in zabavno. Juriju se je zdelo včasih celo duhovito in prav nič domisljivo.

Ustavili so se pred ograjo velikega Skalarjevega vrta. Bilo je že skoraj temno.

Marko je s poklicno vneto ogledoval Skalarjevo vilo. Bila je ena tistih meščanskih vil, kjer se zdi, da že zidovje samo in okovje ograje izdajata imovitost lastnika. »Jaz bi se rajši odpovedal zimskemu vrtu in ga nadomestil z odprto teraso,« je pomislil sam pri sebi, na glas je pa dejal:

»Stanujete v eni najlepših vil, kar sem jih kdaj videl.«

Martina se je čutila polaskano: »Nič poklicne ljubosumnosti?« je nagajivo vprašala.

»Ne potrebujete je,« je vskočil Jurij, »naročila mu kar dežujejo v hišo.«

»Priznam pa, da mi je vrt bolj všeč kakor stavba sama,« je dejal Marko, ogledujoč si zelene trate, kjer so drevesa bohotno rasla po svoji in božji volji.

»Človek, ki vam ureja vrt, ima čut za rastline.«

»To pa, Nikakor ni dovolil, da bi kakšno drevo posekali ali presadili, kakor vidite, rasto drevesa še tako kakor poprej, ko je bila tu še divjina.«

»Prav zato je pa vrt tako lep,« je hotel odgovoriti Marko, toda

slika, ki jo je zagledal, ga je tako presenetila, da je ostal odgovor dolžan. Na srečo onadva nista nič opazila.

Po poti, vodeči iz vrta proti villi je prišlo dekle, noseč v desnici šop rdečih tulipanov, v levici pa škarje. Ko je obrnila glavo in pogledala proti ograji, je v mraku razločil njen beli obraz:

»Moj Bog, to je ona!« je pomislil. Še preden jo je mogel pozdraviti, se je pa že obrnila in počasi odšla v hišo.

Martini njegovo presenečenje ni ušlo. Pričakovala je, da jo bo zdaj še enkrat povprašal po njej, toda dejal je samo:

»Ne bom vas več zadrževal, gospodična Skalarjeva. Upam, da najino slučajno znanje ne bo ostalo samo slučajno in da se bova še večkrat videla.«

»Vesnilo bi me, toda priznati vam moram, da jaz sicer ne zahajam v kavarno, plesnih vaj je pa tudi že konec. Ne vem, kje bi se sicer srečala?«

»Slišal sem, da izvrstno igrate tenis?« se je vmešal Jurij.

Martina se je čutila nekoliko zmedeno. Kako, da je Brezar ni vprašal po Alenki? Morda pa le ni mislil njo, temveč kakšno drugo? In kje je Jurij izvedel, da igra tenis?

»Vidim, da ste vsevedni,« je dovtipno dejala. »Kdo vam je pa spet to povedal?«

»Ptiček mi je zadnjič v Tivoliju zašepetal v uho. Saj boste menda dovolili, da vam bom kdaj pa kdaj prišel žoge pobirat? In še skice modelov vam bom prinesel!«

»Drži! In takšno obleko mi narisi, da mi bodo zanjo prijateljice nevoščljive!«

Prijateljca sta se vračala domov z različnimi občutki. Marko je priznal, da se mu ne zdi nova znanaka napak, vendar pa bolj plitka, zakaj, sam ni znal povedati. Jurij je na to opombo molčal; ni hotel razočarati svojega prijatelja z nasprotnim mnenjem; tudi njemu se Martina ni zdelo bogve kako načitana in izobražena, zato je bila pa živahna in neposredna v razgovoru. In razen tega je imela kovinsko rdeče lase in tisto medlo polt belih kamelij, ki je ustrezala njegovemu okusu.

»Navihana stvarca,« je na glas dejal. »Sicer se pa zdi, da jo oče precej trdo drži.«

»Slikovita, to je pa tudi vse,« je odgovoril Marko. Jurij ga je od strani pogledal. Zdel se mu je tako odsoten.

»Kaj ti je? Bodi zadovoljen, da je bilo tvoje večerajšnje razočaranje odveč! Ali nisi nič novega izvedel o njej?«

»Ne. Zdi se, da mala nekaj ve, toda Bog ve iz kakšnega vzroka molči. Ženske so do žensk zmerom nepošten.«

»Posebno do lepih.«

»Na žalost, da.«

Nekaj časa sta tiho šla dalje, zatopljena vsak v svoje misli. Marko je mučilo vprašanje, kaj neki dela ona v tisti hiši. Vzgojiteljica? Ne, saj nimajo majhnih otrok. Morda daljnja sorodnica? Ali pa?

Nejevoljen je prepodil poslednjo misel.

»Ali imaš namen to rdečo mačico še kdaj videti?« je vprašal Jurija.

»Seveda.«

»Torej mi lahko storiš uslugo. Spravi iz nje tisto, kar meni ni hotela zaupati. Prepričan sem, da dobro pozna mojo neznancko, morda je celo njena sorodnica, čeprav je tako nedolžno tajila. Kajpak boji previden. Kakor hitro boš govoril odkrito, bo uganila, da si se spet samo zaradi nje sešel z njo in ne bo izdala ničesar.«

»O, ne boj se! Mačica bo dobro vedela, da sem prišel samo zaradi nje.«

Marko ga je samo odsotno pogledal, odgovoril pa ni ničesar.

Pri pošti sta se poslovila. Jurij je sedel v tramvaj proti Mestnemu trgu, Marko je pa počasi odšel proti Gradišču.

Alenka je že nekaj dni živela v duševnem razpoloženju, ki ga po-prej, dokler je bila še skromno dekletce brez službe, ni še poznala. Čama ni vedela, kako ga naj opiše. Bila ni slabe volje, pa tudi bolna ne. Nihče je ni užalil, celo Martina je bila poslednje dni prijazna in dobrovoljna. Tudi bolna ni bila, in če se je pogledala v zrcalo, je mogla ugotoviti, da še nikoli niso bile njene oči tako žarne in njena lica tako zardela kakor zdaj.

In vendar je bila nezadovoljna sama s seboj. Delo ji ni šlo več tako hitro in mimogrede od rok kakor sicer. Nekdaj je z lahkoto zmagovala Kovačičev narek, ki ga je zdaj pa zdaj prekinjal s filozofiranjem o lepoti in dobroti. Zdal se je pa postala razdražljiva in celo zlobna. Najrajši bi ga kdaj pa kdaj prekinila, tako ji je šel na živce. Vendar se ni upala; molčala je in vselej neovzno čakala, da je končal svojo filozofijo in spet jel narekovati.

Kolikor se je spominjala, je še prej, ko je bila v šoli, pa tudi pozneje zmerom lahko zbrano in hitro delala. Poslednje dni je pa opazila pri sebi neko izredno raztresenost. Ko se je je zavedala, se je zmedla. Ni se več mogla stoddostno zaneesti nase. In kako naj se zanesejo drugi?

Hkrati se ji je zazdelo življenje pri Skalarjevih enolično. Ona, ki ni bila razvajena in ki sta ji bila edina zabava knjige in galerijski »rečeh« v gledališču, je trpela ob preuranenem udobju v Skalarjevi hiši, zakaj dajalo je hrano samo telesu, duši pa ne.

Najbolje ji je delo, če se je zatekla na vrt. In še ta se ji je zazdel včasih izumetničen. Kako lepo bi bilo, če bi namesto nizke, angleške trave raslo divje in neugnano sto in sto travic po mili volji? Samo drevesa so smela rasti tako, kakor so se bila zaslajla, in še to samo zato, ker je vrtnar ugotovil, da je vrt tako bolj slikovit.

Posebno mučni in odveč so ji pa postali Skalarjevi večerni nareki. Če je prej delala z njim z veseljem in z nekakšno ljubosumno vneto, da bi mu pokazala, česa vsega je zmožna, je zdaj občutila delo v poznih večernih urah kot

neprijetno kratenje svoje svobode, hkrati pa kot posebno razburljivo in vznemirljivo ure. Nikoli več ni mogla v gledališče, zamudila je bila že nekaj koncertov, ki jih nje-ga dni ne bi izpustila, čeprav bi si mogla kupiti vstopnico samo za stoječe. Tiste ure popoldne ji tudi niso posebno hasnile, zakaj v mesto je bilo daleč in če je hotela biti ob uri nazaj, je morala presneto hiteti domov.

Najbolj jo je pa mučil občutek, da se je z njo nekaj zgodilo, kar je bilo na mah izpremenilo njeno razmerje do Skalarja, do njegove družine, pa tudi razmerje do same sebe. Čutila je, da pripisuje svojo razdražljivost vzroku, ki jih ni bilo in da si sama taji glavni in edini vzrok. Sama do sebe ni mogla več biti odkrita, in to jo je peklo. Ko se je neki večer vznemirjena vrnila od večernega dela v svojo sobo, je stopila k oknu in se zagledala v noč, kakor da bi od nje pričakovala pomoči v svojih stiskah.

Skušala si je v mislih še enkrat obnoviti današnje delo. Skušala se je gledati z očmi drugega, kakor gledamo tuje ljudi v filmu. Na lepem se je videla s pronicavo jasnostjo, kako sedi za pisalno mizo in drži v rokah stenografski blok. Skalar hodi po sobi in narekuje. Hitro, glasno in nepretrgoma. Njena desnica neutrujeno bega po belih listih. Minuta, in že je list poln. Njeni možgani delujejo jasno in precizno.

»Z odličnim spoštovanjem...« Skalar se oddahne. Danes je »odločil« vsaj osem pisem. Pogledal na uro. Deset. Seže po cigaretnico.

»Zelite?«

Nato prižge, najprej sebi, potem njej. Zakaj neki začuti droben zbudilaj v srcu? Ali je mar pričakovala, da bo prižgal najprej njej? Saj je vendar samo njegova uslužbenka, kakor Tone, šofer, ali kakor Jože, sluga.

Nekaj časa sta oba tiho. Skalar se igra in spušča v zrak lepo zakrožene kolobarčke. Videti je zamišljen.

Zdal ga lahko odkrito opazuje. Njegov tilnik je širok in zardel, toda kakor živa priča njegove energije. Zdal, ko premišljuje, so oči ugasle, toda kakor hitro se zagledajo v določeno smer, v človeka, se prižge v njih živa luč. Zdalje je miren, toda prav lahko si ga predstavlja, kako živčno brska med papirji, iščeč pepelnik ali kakšno pismo, ki ga je bil mimogrede založil. Njegove roke so velike z dolgimi, močnimi prsti, in porasene s svetlimi dlakami, ki postajajo ob rokavih gostejše in temnejše. Zde se krepke in vroče. Kazalec in palec sta rjava od cigaret.

In hkrati vidi ob tem odločnem obrazu s trmasto brado drugo glavo. Temnolasa je, ozka in zabrisana. In ko se obrne z obrazom k njej, vidi dvoje zamišljenih, sivih oči, kakor iz onostranstva. Ali ji ne očita te oči, da jih je pozabila?

Skozi odprto okno prihajajo glasovi radia z gornjega nadstropja. Plesna godba. Skalar jo nenadno živahno pogleda.

»Ali plešete?«

»V gimnaziji sem hodila na plesne vaje.«

In potem nekaj trenutkov tišine, nato pa njegov dolgi, vso objemajoči pogled:

»Ali bi poskusili z menoj?«

»Zakaj ne?«

Koj nato se kesa teh besed. Morda si jih razlaga napak in ne tako, kakor jih je bila ona izrekla? Plesala bo z njim, ker je njegova uslužbenka in mora storiti to, kar ji pravi on. Ali pa tudi ne? Ali pa misli on, da bo plesala zato, ker ni proti temu nobenega pomisleka?

Takšna vprašanja jo mučijo, ko drsi v njegovem objemu po parketu, s katerega je bil poprej Skalar odvil preprogo. Ali je moči slisati v gornje nadstropje, če kdo spodaj pleše? Najbrže ne. Kaj bi bilo, če bi zdaj nenadno stopila Martina v sobo?

Skalar pleše dobro, toda nekoliko staromodno. Angleški valček, pred dvema letoma je bil zelo v modi. Nekaj trenutkov, ko napoveduje napovedovalec drugo ploščo, »bstopajta tik okna. Noč je mehka in topla. Nova plošča. Valček. Pozna se, da ga je v mladosti dosti preplešal. Izvrstno jo vodi. Tudi pri plesu pride njegova energična, samostojna narava do polnega izraza.

Najprej počasi, potem vse in vse hitreje. Alenki se skoraj da vrti v glavi. In ko se nenadno ustavi, kakor hitro je utihnila glasba — nekdo je rezko zaprl radio — se ji vsa soba zavrti, kakor da bi imela vrtečo se gramofonsko ploščo pred očmi; mora se nasloniti nanj. Njegova roka jo trdno oklepa okrog pasu. Ali me bo zdaj poljubil? ji šine skozi možgane, in že vidi dvoje sivih, zamišljenih oči, ki jo očitujejo gledajo.

Dalje prihodnje

Humor

Čudna ljubezen

Peter ima zelo pametno in praktično ženo. Zelo jo ljubi, žal je pa tudi zelo len. Pred nedavnim ji je dejal:

»Tako te ljubim, da bi takoj zate umrl, draga ženica.«

Pametna ženica mu je pa dejala:

»Seveda umrl bi zame, da bi pa delal in mi prinesel kaj denarja, tega ne.«

Pri kosilu

Milan je prvič povabljen k staršem svoje žene na kosilo. Ker je kosilo izredno okusno, neprisljuno pove svoji bodoči tašči: »Tako dobro, draga gospa, že dolgo nisem jedel.«

Tedaj se oglasi najmlajši pri mizi in pove: »Jaz tudi ne.«

Rajši bi bratca

»Poglej Bogdanček,« pravi oče svojemu sinčku, »kupil sem ti sestrico. Bogdanček kritično opazuje jokajoče bitje v belem ovoju, potem pa vpraša očeta: »Ali imaš še blagajniški listek?«

»Zakaj?« vpraša oče začudeno.

»Potem bi jo lahko zamenjal, ker bi rajši bratca.«

Sinček sprašuje

Mali Ivanček vpraša svojega očeta: »Kako pa naredi, da splava balon v zrak?«

Oče: »Vse vreče s peskom pomečejo na zemljo.«

Sin: »Kako pa potem balon spet pristane?«

Oče: »Neumnež, potem vreče spet napolnijo s peskom in pristanejo na zemlji.«

Nesrečni ključ

»Ali se razumete s svojo ženo?« vpraša znanec mladega zakonca?«

»V vsem se ujemava,« pravi novopečeni mož, samo kar se vežnega ključa tiče ne.«

Na sodišču

Sodnik priči: »Ali ste poročeni?«

Priča: »Ja, dvakrat.«

Sodnik: »Koliko ste stari?«

Priča: »25 let.«

Sodnik: »Tudi dvakrat?«

Čudno vprašanje

Profesor uživa svoj popoldanski počitek, toda šestletni sinček mu ne da dolgo miru.

»Očka, zakaj je pa mrtvo morje umrlo?« ga vpraša nenadno.

»Ne vem, sinček,« pravi oče.

Pet minut odmore.

»Očka, kam pa gredo sanje, kadar se zbudimo?« radovedno dalje vprašuje nadebudni sinko.

»Ne verj, dragi otrok,« se spet skuša izmuzniti oče.

»Pa mi vsaj povej očka, koliko košic imaš o ribe?«

»Moj bog,« že nekoliko jezno dé oče, »ne izprašuj me teh stvari, o katerih nimam pojma.«

Mali modrijan nekoliko pomisli, potem pa pravi.

»Očka, kdo te je pa prav za prav imenoval za profesorja?«

Smrtno nevarno

On: »Prvič ko me boš varala, se usmrtime.«

Ona: »In drugič dragec, kaj boš pa drugič napravil?«

Med ženami

»Ah, veste, vsak teden se skregam s svojimi možem.«

»Dobro, da ima moj mesečno plačo.«

Pri odvetniku

Odvetnik: »Po pravici mi povejte, ali ste krivi v tej zadevi ali ne.«

Klient: »Kateri odgovor bo manj stal?«

Zmerom ta nesrečni ključ

»Koga je pa večeraj zvečer vaša žena tako kregala?«

»Našega psička.«

»Uboga živalca. Slišal sem, da mu je hotela vzeti ključ od vežnih vrat.«

Italijanščina za Slovence

v besedi in sliki

Il cavallo e l'automobile a Venezia

Una delle particolarità più conosciute di Venezia e, diciamo anche, uno dei suoi pregi è quello di essere una città senza tram, senza automobili, senza cavalli. Orbene, se non girarono mai carrozze a Venezia a causa dei troppi ponti, ebbero un tempo licenza di soggiorno e di circolazione i cavalli, tanto che le osterie erano tenute a fornire per sei soldi piccoli «stalla, fieno e paglia» e una razione di biada ai quadrupedi dei passeggeri. I cronisti antichi raccontano persino che nel 1400 il doge Michele Steno possedeva una magnifica scuderia presso il «Ponte della paglia», che era la più bella e migliore che avesse allora qualsiasi principe in Italia, e spesso il doge percorreva la piazza San Marco e la Riva degli Schiavoni sopra uno splendido cavallo bianco...

Cose d'altri tempi. Adesso, cavalli non se ne vedono più; e popolari e signori a Venezia debbono contentarsi di gondole pubbliche o private e del vaporino. Una novità si vede tuttavia al Lido. Questo isolotto, noto in tutto il mondo come luogo di bagni, possiede infatti la sua linea tramviaria ed è tagliato in tutte le parti da automobili, che vengono ivi trasportate o di lì portate via sulle navi.

Razlaga besed

cavallo m konj.
automobile m (f) avtomobil.
Venezia f Benetke.
particolarità f posebnost.
conosciuto znan.
diciamo recimo (dire nepr. glag.).
pregio m prednost.
tram m tramvaj.
orbene no.
girare vrteti (se), voziti (se); girarono so (se) vozili.
non ... mai nikoli.
carrozza f voz, kočija.
a causa zaradi.
troppo preveč.
ponte m most.
ebbero so imeli (avere).
licenza f dovoljenje.
soggiorno m bivanje.
circolazione f promet.
tantochè (tantoké) tako da.
osteria f gostilna.
tenuto obvezan, dolžan.
fornire dobavljati.
sólido m = 5 centésimi.
stalla f hlev.
fieno m seno.
paglia f slama.
razione f obrok.
biada f oves.
quadrupede m štirinožec.
passeggiere m popotnik.
antico star(odaven).
raccontare pripovedovati.
persino celo.
doge m dož (poglavar beneške republike).
possedere (nepr. glag.) imeti (v oblasi, v posesti).
magnifico sijajen, imeniten.
scuderia f hlev.
presso blizu, pri.
avesse naj je imel (avere).
qualsiasi kdor koli, kateri koli.
principe m knez.
spesso pogost.
percorrere (nepr. glag.) preteči, prepotovati, prehajati.
riva f breg, nabrežje.
splendido bleščec, sijajen.
adesso zdaj.
se ne vedono (vedere nepr. glag.) se ne vidijo, jih ne vidiš.
popolani preprosti ljudje, ljudstvo.
contentarsi zadovoljiti se.
gondola f gondola.
vaporino m majhen parnik.
tuttavia vendarle, pri vsem tem.
isolotto m otoček.
luogo m kraj; luogo di bagni kopališče.
possiede ima (possedere nepr. glag.).
linea f črta, vrsta; linea tramviaria tramvajska proga.
tagliare (raz)rezati, (raz)sekati.
vengono pridejo (venire nepr. glag.); vengono trasportati se prepeljejo.
ivi tja.
lì tam, tja.
via proč.
nave f ladja.

Purgatorio

Quando era giovanissima Andreina Pagnani un giorno si recò dal farmacista. Gli chiese:
— Scusate dottore: è possibile preparare l'olio di ricino in modo che non si senta il sapore?
— Certo. Ma occorre un po' di tempo. Intanto posso offrirvi uno sciroppo?
— Grazie.

Andreina beve: dopo un minuto il farmacista con un bel sorriso sulle labbra, le domanda:
— Ebbene: bevendo lo sciroppo non si siete accorti di nulla?
— Dio mio!
— Che c'è?
— L'olio non era per me: era per mio fratello.

Razlaga besed

purgatorio m čistilo, odvajalo.
giovannissimo zelo mlad (giovane).
si recò da (si rekò) se je podala, je šla k (recarsi).
farmacista m lekarnar.
chiese je vprašal(a) (chiedere, nepr. glag.).
olio di ricino ricinovo olje.
in modo tako.
si senta naj se čuti (sentire).
sapore m okus.
occorrere (nepr. glag.) potreben biti.
intanto medtem.
sciroppo m sirup.
beve pije (bere, nepr. glag.).
sorriso m smehljaj.
labbro m (množ. le labbra) ustnica.
accorto opazil (accorgersi nepr. gl.).

La carta

Ognuno di noi sa che la carta si fa ora quasi tutta con la corteccia degli alberi, ma non tutti sanno quanto poco tempo occorra perché un albero si trasformi in carta.
Un tale record fu tentato poco tempo fa da un grande cartiera.
Alle sette e trentacinque del mattino tre alberi furono tagliati nella foresta, portati subito alla fabbrica, scortecciati e macinati. In legno fu ridotto, passando per diversi bagni, ad una pasta, che fu subito portata alle macchine della carta. Queste la distesero in fogli sottili, e alle nove e trenta usciva il primo foglio di carta.
A quattro chilometri dalla cartiera sorgeva la tipografia di un giornale quotidiano. Il foglio, portato da un automobile, fu immediatamente messo sotto la rotativa. Alle dieci di mattina usciva il giornale stampato. Erano bastate due ore e 25 minuti, per leggere le notizie del giorno su un foglio di carta, che quella mattina stessa era ancora parte di un albero che si drizzava fiero nella foresta.

Razlaga besed

carta f papir.
ognuno vsakdo.
si fa se dela (fare nepr. glag.).
corteccia f skorja.
occorre naj je potrebno (occorrere, nepr. glag.).
perchè (perké) zakaj; ker; da bi.
trasformare izpremeniti.
tentare poskusiti.
cartiera f tovarna papirja, papirnica.
tagliare posekati.
forista f gozd.
scortecciare (o)lupiti skorjo.
macinare (z)mleti.
legno m les.
ridotto izpremenil; izpremenjen (ridurre nepr. glag.).
bagno m kopel.
pasta f testo.
distesero so raztegnili (distendere nepr. glag.).
foglio m list.
sottile tenak.
sorgeva se je dvigal (sorgere, nepr. glag.).
tipografia f tiskarna.
quotidiano dnevno.
messo položil; položen (mettere, nepr. glag.).
rotativa f rotacijski stroj.
stampare tiskati.
bastare zadostovati; erano bastate due ore zadostovali sta dve uri.
drizzarsi = dirizzarsi vzpenjati se.
fièro ponosen.

Un buon consiglio

— Ho prestato cento lire a Ugo e non ho la ricevuta.
— Scrivigli così: «Favorisci restituirmi le duecento lire che ti ho prestato».
— Ti ho detto che sono cento.
— Appunto: egli ti risponderà subito che te ne deve soltanto cento, e così avrai la tua desiderata ricevuta.

Razlaga besed

consiglio m nasvet.
prestare posoditi.
ricevuta f pobotnica.
favorisci bodi tako dober (favorire).
restituisci vrni.
appunto saj.
deve dolguje (dovere nepr. glag.).

Kalejdoskop ljubljanskega trga

Na Vodnikovem trgu lahko kupiš vse mogoče, od žive papige do ribniškega konjička, samo če imaš odprte oči in znaš 'glihati'

Ljubljana, oktobra.
Marsikaj smo že brali in napisali o našem trgu, posebno zdaj, ko je življenje tam nenavadno živo in pritisne kljub jesenskim dnevom večkrat poštena vročina. Cene pridelkov morajo biti natisnjene črno na belem, sicer se zaradi njih le prehitro vname preprič. Če je njega dni veljalo za trg geslo: 'Kupite gospa!', bi danes bilo primernejše: 'Mamica, ali imate kaj krompirja?'. Da, časi se izpreminjajo in z njimi so se izpremenile tudi razmere na trgu.

Naš trg pa ni samo zelenjadni, mesni in sadni trg, pač pa tudi zatočišče prodajalcev vseh mogočih predmetov, ki jih ne moreš prisoditi ne k zelenjavi, ne k sadju, ne k mesu. Mnogo je Ljubljančanov, ki niti ne poznajo vseh skritih kotičkov trga, ker kupujejo na lokalnih trgih, pri sv. Jakobu ali v Siški. Drugi, posebno tiste gospodinje, ki imajo doma majhne otroke, ga vsak dan obhodijo tako hitro, da si ga nikoli ne utegnejo v miru ogledati in vedo samo za tisti konec trga, kjer same kupujejo.

Najnovejša pridobitev trga, mimo katere ni mogoče iti, ne da bi jo opazil, je prav gotovo omariča z 'živimi' gobami. Visi na zidu semenišča, na tisti strani, kjer je mogočni portal z oporniki.

Pred omaričo, ki so v njej vsak dan razstavljene sveže gobe, stoji zmerom gruča ljudi. Kakor je videti, so rekoč pred nosom. Ne bo vam treba več hoditi v gozd ponjle!

Si non è vero...
Nedaleč od omariče z gobami se je utaboril prodajalec školjk in raznih okrasnih predmetov, zlepljenih iz školjk: okroglih in štirioglatih škatlic, okvirjev za slike in drugih spominkov. Gospodinje, ki doslej tega 'štanta' niso bile vajene, si z zanimanjem ogledujejo razstavo in povprašujejo po cenah.

Tik njega prodaja nekdo žive, majhne papige. Vseh mogočih, zelo lepih barv so, od golobesive in sive do žareče rumene. Živalce živahno skacejo po gajbici in hreščijo, ali pa s kljunčki drgnejo ob ograjico.

»Ali se tudi takšna papiga nauči govoriti?«
»Seveda. V enem mesecu jo boste navadili reči: »Dober dan, gospod!« in »Lahko noč, gospod!«

Vsekako so to najbrže še mladiči, ali jih pa še ni nihče 'treniral', zakaj za zdaj lomijo še nekakšno papigovsko latovščino...

Na trgu ni nič stalnega; zastopnice raznih predmetov se morajo seliti zato po potrebi iz enega konca na drugi konec trga. Tako so se 'semenarice' morale umakniti s svojega nasipa v notranjost trga, ker zdaj na nasipu podaljšujejo gradnjo nove tržnice.

»Kaj hitro razvije živahna debata. Izkušeni gobarji hočejo pred to omaričo pokazati vse svoje znanje, začetniki jih pa pobožno poslušajo. Pravi strah zbujajo gobe, ki so označene z rdečim križcem kot strupene gobe. Rekord med njimi je odnesel 'strupeni kukmak', ki ima kar dva križca in je najnevarnejša goba v naših gozdovih. Doslej tega nisem vedela — toda med gledalci je bil nekdo, ki se je bil že s to gobo — zastrupil. Komajda so ga rešili, posebno, ker se je bil učinek strupa pokazal šele drugi dan. Dobrovoljni gospod je pripovedoval zgodbo o zastrupljenju vsakomur, ki ga je hotel poslušati in s tem nehote pripomogel k nazornemu pouku o strupenih in nestrupenih gobah.

Posebno spoštovanje poslušajočih si je pridobil še neki gobar, ki je trdil, da lahko vsakemu gobe okrog hiše zrastejo. Kajpak smo vsi napeli ušesa.

»Ko kupite gobe in ste jih že očistili, nikar ne vrzite odpadkov v smeti, pač pa na vrt. Kmalu se vam bodo zasadile gobe in vam bodo rastle tako

hiše, ki so podnevi tako rekoč zakrite z oblekami. Dobre gospodinje vedo, da je tu moči pogosto kupiti marsikaj, česar je v mestnih trgovinah že zdavnaj zmanjkalo. Kupčija zato tu prav živahno cvete. Tu lahko že vse zunaj vidiš in celo otipaš, če svojim očem ne zaupaš. Vse mogoče stvari prodajajo: izgotovljene obleke in predpasnike, rute za na glavo, nogavice, krpanec, sukanec, svilo za šivanje, rokavice za zimo, volnene jopice in podobno robo. Marsikatera 'mamica' prinese svoj zaslužek kar naravnost s štanta semkaj in si kupi volneno ruto ali pa nov predpasnik, ne da bi ji bilo treba iti v trgovino.

Takoj za ogrom prodajajo čevlje. Še zmerom lahko kupiš za dober denar prav dobre gojzerice ali pa promenadne čevlje. Tudi tukaj ljudje pridno kupujejo, posebno matere otrokom-šolarčkom trpežno obuvalo za zimo.

Nasproti prodajalcem čevljev sedi prodajalec loncev in lončene posode. Prodaja in hkrati veže počene lonce, ki mu jih nosijo gospodinje v popravilo. Tudi prav ljubke vaze opaziš med lončeno robo, ki postanejo kar moderne, če jih doma nekoliko po-barvaš, položiš in napolniš s cvetlicami, ki jih je na ljubljanskem trgu dovolj.

Ce imaš denar, se torej na našem trgu lahko naješ, obuješ in oblečeš, zraven si pa še kupiš papigo, da ti bo vse dneve prepevala: »Dober dan, gospod!«

K. I.

K. I.

K. I.

K. I.

K. I.

K. I.

K. I.

kah sira se je naselil tudi Ribničau s svojo robo. Bolj zanimiv kakor obešalniki, zobotrebci in druga 'suha roba' so pa domači keramični ribniški izdelki. Nekateri izmed njih so tako dobri in originalni, da so vredni vidnega prostora v marsikateri kranjski izbi ljubljanskih stanovanj. Ribničani niso ostali samo pri svojih znamenitih konjičkih; med njimi najdeš tudi svetega Jurija, ki prebada s sulico zmaja, ali pa kralja Matjaža, čigar dolga brada se ovija okrog mize.

Na vzhodni strani trga stojе lesene

hiše, ki so podnevi tako rekoč zakrite z oblekami. Dobre gospodinje vedo, da je tu moči pogosto kupiti marsikaj, česar je v mestnih trgovinah že zdavnaj zmanjkalo. Kupčija zato tu prav živahno cvete. Tu lahko že vse zunaj vidiš in celo otipaš, če svojim očem ne zaupaš. Vse mogoče stvari prodajajo: izgotovljene obleke in predpasnike, rute za na glavo, nogavice, krpanec, sukanec, svilo za šivanje, rokavice za zimo, volnene jopice in podobno robo. Marsikatera 'mamica' prinese svoj zaslužek kar naravnost s štanta semkaj in si kupi volneno ruto ali pa nov predpasnik, ne da bi ji bilo treba iti v trgovino.

Takoj za ogrom prodajajo čevlje. Še zmerom lahko kupiš za dober denar prav dobre gojzerice ali pa promenadne čevlje. Tudi tukaj ljudje pridno kupujejo, posebno matere otrokom-šolarčkom trpežno obuvalo za zimo.

Nasproti prodajalcem čevljev sedi prodajalec loncev in lončene posode. Prodaja in hkrati veže počene lonce, ki mu jih nosijo gospodinje v popravilo. Tudi prav ljubke vaze opaziš med lončeno robo, ki postanejo kar moderne, če jih doma nekoliko po-barvaš, položiš in napolniš s cvetlicami, ki jih je na ljubljanskem trgu dovolj.

Ce imaš denar, se torej na našem trgu lahko naješ, obuješ in oblečeš, zraven si pa še kupiš papigo, da ti bo vse dneve prepevala: »Dober dan, gospod!«

K. I.

K. I.

K. I.

K. I.

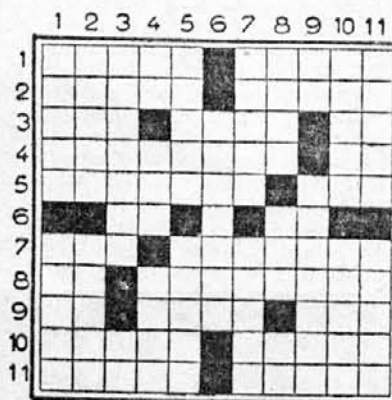
K. I.

K. I.

K. I.

KRIZANKA

Vodoravno: 1. Navaden metulj; francoski revolucionar, ki ga je zabolja Charlotte Corday 1793. 2. Tako se nič več ne nagovarja; na polju delati. 3. Mletev ali vrsta hrasta (obrnjeno); mesec; osebni zaimsek (obratno). 4. Sesavec iz Novega sve-

ta in ki na poseben način mladiče prenaša; italijanski spolnik. 5. Zliti-na živega srebra z drugimi kovina-mi; dvojica. 6. Grška črka iz geome-trije; dolžinska mera; italijanska re-ka. 7. Kulturna rastlina; glasben. 8. Isto kot 6. vodoravno; glavno me-sto Libije. 9. Glasbena kratica; ko-ralni otok; pol seznama. 10. Športna trofeja; junak Vergilovega epa (2. sklon). 11. Chateaubriandov ro-man; dam; položim.

Navpično: 1. «Domača» živalca; čreda. 2. Navadne ribe (obrnjeno); vrsta zvokov. 3. Znana gora blizu Moravč (skozi). 4. Oziralni zaimsek (obrnjeno); zemlja; semitski bog. 5. Uradno naročilo; priprava za či-ščenje. 6. Španski pisatelj in filozof (1864.). 7. Enočlenik; več je vreden kot beseda. 8. Armenska mejna reka; vrsta zračnega valovanja; nikalnica. 9. Kemični znak za radij; komur se nič ne mudi, ki je okoren. 10. «Šiba božja» iz petega stoletja; krajše se-stavke. 11. Največji otok med Malimi Antili (tudi latinsko: strah); indij-sko vazalno kraljestvo.

ZLOGOVNICA

Sestavi 18 besed iz zlogov: bath, bor, ca, cro, cij, ča, čla, de, der, go, i, iz, ja, ja, je, ka, kre, la, le, lo, me, mi, ne, ni, nje, nun, o, o, o, o, ob, pan, pard, por, re, šelj, ta, ten,

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	

ter, tje, tse, u, va, vec, vor, za, zar, ža.

V prvih in tretjih črkah od zgornj navzdol potem prebereš pregovor.

1. Zver
2. vrsta jablan
3. kultura
4. spremna ladja ali voz z zalogo pogonskega sredstva
5. lastnina, imovina
6. odvzem prostosti
7. zver
8. krasna terasa nad Logarskim ko-tom
9. pripadnica združenja
10. elita, cvet
11. poslanik
12. Prešernov šef v Kranju
13. navod nasprotnega razloga
14. zračni pojav
15. kitajski filozof iz 6. st. pr. K. ustanovitelj taoizma
16. kes
17. tropska kulturna rastlina
18. zamisel

UGANKA

Svojo srčno kri preli-va, tuje misli če odkri-va; kadar smrt mu zagro-zi, reši ga prenos krvi.

SESTKRATNO

S č moralna je vrednota, samo ena, danes z l še ni sramota, če poštena! Z m pové nam snov potrebno, zdaj na karte, s p zvijačo dá posebno, v njo nikarte! Z r pojav življenja vsega, po nagonu, s t sorodnika obsega po zakonu.

POSETNIKA

Šime F. Koren

Ihan

Za kaj je izučen ta gospod?

NENAVADEN TRIKOTNIK

Iz papirja izreži enakokrak pravo-koten trikotnik (t. j. dve stranici tri-kotnika sta enaki in oklepata kot 90 stopinj).

Iz tega trikotnika pa vzemi z enim samim, čisto ravnim rezom škarij četverokotnik, ki bo ploščinsko ravno polovico manjši kot prvotni trikotnik.

Veliko zahtevano, pa si zato go-tovo že mislite, da ne bo šlo brez tri-ka. Na sled za njim!

NEMOGOČE?

Ali moremo polo papirja petdeset-krat zapogniti? Kako bi morala biti ta pola velika, da bi nam to uspelo? To ni tako enostavno!

Rešitev ugank iz prejšnje številke

Križanka: Vodoravno po vrsti: 1. Scarlatt. 2. perje, porab. 3. et, Ande, oro. 4. reč, čelo, el. 5. grašek, race. 6. o, ka, r, uv, i. 7. Lear, Evklid. 8. en. avto. Ani. 9. Sos, rude, se. 10. Irmin, entru. 11. Meyerbeer.

Številnik: Ključ: 1. pustinja, 2. še-lest. 3. turist. 4. deževje. 5. stražnica. 6. prikuha.

Tri leta imam ženo zapuščenjo; tri leta že ne zremo svojih hiš; tri leta že ne hodimo na polje. Tri leta vsak od nas le kolje, kolje. Le tisti, ki dobi leseni križ, dobi spet polje, hišico in ženo.

Črkovnica: Bolje biti nesrečnemu kakor neumnemu.

Sestavljenka: Pika—polo—nica.

Piramida: 1. le, sel, lesa, vesla, lestva, veslata, Vlasta, slava, lava, val, la, l.

Poskus z vrvice: Če kratko in moč-no potegnemo, se vrvica pretrga pod polenom, pri počasnem vleku pa nad njim. Razlaga: če hitro potegnemo, se sila le počasi prenese skozi les in se medtem že odpornost spodnjega dela premaga.

Redko število: Samo eno dvoštevilično število more izpolniti zahtevani pogoj, da je sedemkratni zmnožek svojih ed-nic. Če odštejemo ednice od desetice, se pokaže, da so desetice $\frac{9}{10}$ ednic in da so ednice proti deseticam kot 10 : 6 ali 5 : 3. Iskano število je 35.

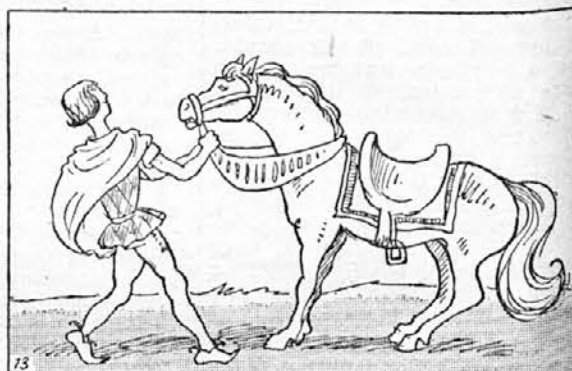
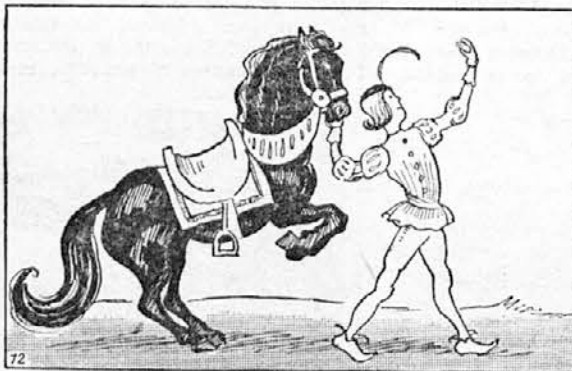
O kazalcih: Prvič se bosta krila ob 1 uri 5 $\frac{1}{11}$ minute, nato ob 2 uri 10 $\frac{10}{11}$ min, in ob nadaljnjih mnogokratnih prvega števila. Skupno tedaj enajst-krat.

Igra v loteriji: Pri 27. igranju je šele zadel, kakor moremo zračunati po for-muli: $14x = \frac{x(x+1)}{2}$

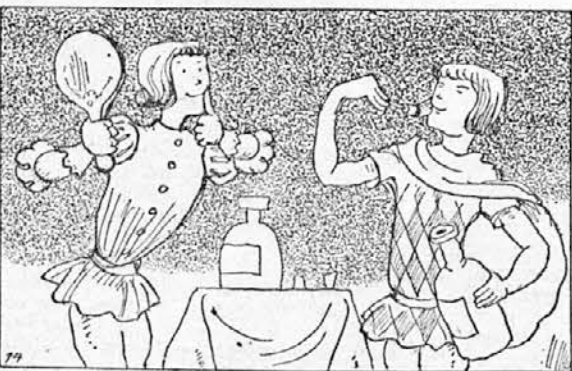

PREBRISANI PEPČEK

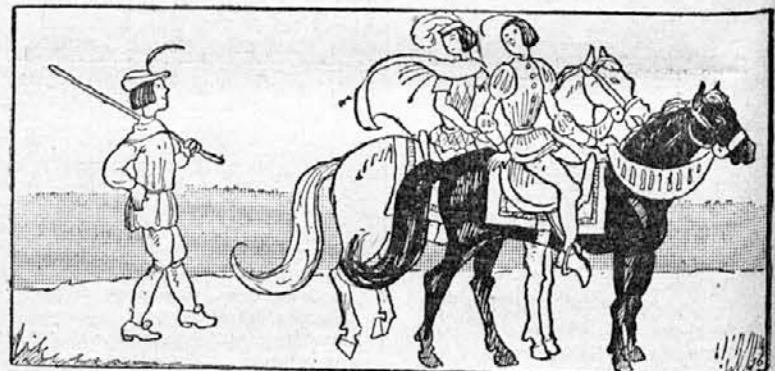
Oče je daroval vsakemu sinu lepega jezdnega konja.

Tisti, ki je znal na pamet časopis in slovar, je dobil ogljenočrnega vranca. Tisti, ki je znal plesti oprtnice in cehovske zakone, je dobil prelepega belca.

In potem sta si oba namazala ustnice z ribjim oljem, da bi bile mehkejšje. Ko sta zajahala konja, se je zbrala na dvorišču vsa služinčad, da bi videla mlada gospoda v tako odločilnem trenutku.

Tisti trenutek je pa prišel še tretji brat, zakaj bili so trije.

Vendar ga ni nihče imel za brata, zakaj še zdaleč ni bil tako bister in učen kakor prva dva brata, zato so ga klicali 'Pepček'. »Kam pa, kam?« je vprašal brata. — »Na dvor, da zasnubiva kra-ljičino,« sta mu ponosno odgovorila.

»Ali nisi slišal, kar so razglasili po vsej deželi?« sta ga vprašala in mu naposled vse razložila. — »Šment, tu moram biti pa tudi jaz zraven!« je vzkliknil Pepček. Oba brata sta se mu smejala in sta odjahala dalje.

DALJE PRIHODNJIČ

ČRNA KRINKA

• R O M A N •

»Poprej sem gospoda seznanil med seboj,« je rekel Bencolin, ne da bi mu bilo mar Galantovih besed, »a kaj so imena? Če vaju s tem ne dolgočasim, bi vama rad nekoliko orisal gostitelja, brez česar je nemogoče pravilno presojati njegovo zanimivo osebnost. Torej — da takoj začnem s presenečenjem — gospod Galant, na zunaj mož mišic, športnik, vtelesenje moči in okretnosti, je doma znanstvenik, rekel bi celo: knjižni dihur... doktor filozofije je in je napisal že celo vrsto razprav, ki so med strokovnjaki zbudile veliko pozornost. Nedvomno izredno nadarjen mož, ki je tako dolgo razmišljal in razglabljal o spoznanjih velikih mislecev, dokler ni postal sovranski človeštva — ali natančneje, sovranski gornjih slojev, katerih zahrbtnost in hinavščina je spoznal, in edini cilj mu je postal boj proti njim. Pri tem je zablodel v zmojo, usojeno mnogim ljudem, ki so fanatično zaverovani v eno samo idejo: prežlji je, da je njegovo načelo v neki točki napačno — naj bo morala višje družbe še tako piškava... človek ne more izhajati iz domneve, da je sleherni mož, ki je na videz neomadeževan, v resnici slepar, in sleherni ženska, ki ji ne more nihče ničesar očitati, vlačuga, ki je le nihče še ni zalotil. Posledica je, da človek gleda vse z istega stališča... z istimi domnevami, na katerih trmo-glavo vztraja — in zato vidi nazadnje vse spačeno in zverženo. Tako se je zgodilo gospodu Galantu, čigar sovraštvo je rodilo razočaranja zakrinkanega idealista.

»Posledica je drzen načrt: eden proti vsem... Galant je začel preiskovati preteklost vsakega količikaj pomembnega človeka... najel je celo vojsko pomočnikov... mirno jim lahko rečemo vohuni... Dela po načrtu... sestavlja akte, vsakega skrbno rubricira in ga opremi s kompromitirajočimi dejstvi... Slike... pisma... hotelski računi — in sicer originalni ali pa fotografski posnetki... Skratka, neoporečno obratujejo podjetje, o čigar namenu ni dvoma — tako rekoč: izsiljevanje na debelo...«

Galant je nepremično sedel; zdelo se je, kakor da mu vse to ne gre prav nič do živga.

»Posebno mi na njem ugaja lastnost, ki se more z njo pohvaliti le malo ljudi: neznansko potrpežljiv je. Začetnik ali diletant bi takoj skušal vnovičiti svoje podatke — on pa tega ne stori... temveč čaka pravega trenutka. To lahko traja več let... a kakšno vlogo igra to pri tako dobro urejeni organizaciji? Ne gre namreč za to, da bi mladega dekleta, ki je storila kakšno nepremišljeno stvar, spravili ob borne belice. Smešno. Rajši počaka do trenutka, ko se hoče dekle poročiti... čaka, da mož, ki je o njem zbral podatke, pride na odgovorno mesto... Ne verjamem, da bi ga gnil pohlep po denarju, čeprav dosežejo izsiljene vsote večših fantastično višino... prej bi rekel, da tiči za tem želja po moči... želja, da bi ljudem zakrčil v obraz: Od mene si odvisen... v mojih rokah si... samo poskusi... samo stori kaj brez mojega pristanka...«

Chaumont ni mogel umakniti oči. Kakor hipnotiziran je strmел v Galanta.

»Morda bosta rekla, da ni vse to, kar vama pripovedujem, nič nenavadnega,« je nadaljeval Bencolin, »a vsega se nista slišala... najhujše se pride. Kadar njegova žrtev izkriči... kadar je prišla ob vse... kadar ne more od nje ničesar več pričakovati, ji ne vrne obremenilnega gradiva, kaj še — takrat vse izda... kakor se je v začetku nameril — zakaj poslednjega cilja nikoli ne izpusti izpred oči, cilja namreč, da uniči eksistenco...«

Molk.

»Zdaj najbrž mislite, da je to reč lahko sodno zasledovati,« je rekel Bencolin čez nekaj trenutkov, »a ne veste, da je gospod Galant vse preveč previden, da bi dal iz rok nekaj, kar bi mu utegnilo škodovati. Groziti... da! A ne pismo, temveč samo med štirimi očmi... Kljub temu se je začelo govoriti o njegovem početju. Čeprav ni bilo dokazov, da bi mu človek z njim vrnil zavil — eno se je vendar zgodilo: nikjer več ga niso sprejemali... sicer je pa tudi dovolj pameten, da ne podnevi ne ponoči ne stori niti koraka iz hiše brez svoje telesne straže...«

»Deseti« je zamrmral Galant. Bencolin ga je vprašujoče pogledal.

»Rekli ste najmanj deset reči, ki bi vas zaradi njih lahko tožili... deset obrekovanj... žalitev...«

Bencolin se je zasmejal.

»Za predstava, da bi si pred sodiščem stala nasproti, se mi zdi na moč smešna... mislim, da se boste že odločili za drug način obranjanja... A zdaj naj bo konec uverture! Dvignimo že vendar zastor, ki zagrinja prizorišče vaših zadnjih dejanj... Ali ste morda mislili, da ničesar ne vem? Motite se, dragi prijatelj... natanko smo obveščeni o klubu v Rue Apolline...

o njegovih sejah... o vsem... celo o ljudeh, ki se tam sestajajo. Mislim, da ni nobenega drugega kluba, ki bi bil bolj odličnjski kakor ta... samo najuglednejša imena imajo upanje, da jih sprejmejo. Od drugih krožkov te vrste ga loči zgolj domislek, da je vstop dovoljen samo zakrinkanim. Brez krinke bi se pa te odlične osebnosti tudi ne mogle pokazati na tako kočljivem mestu. Samo pogoj, da ostanete neznani, daje članom pogum tja prihajati: vsem tistim damam, ki niso zadovoljne v zakonu ali ki si kratko in malo želijo pustolovščin... vsem tistim moškim, ki se doma dolgočasijo in bi radi doživeli kaj razburljivega...«

»Da igra vprašanje razsvetljuje veliko vlogo, je kajpak jasno... čim skromnejša, čim intimnejša je luč, tem večje je poročstvo, da gostje ostanete neznani. Skrit orkester skrbi za razpoloženje, rafinirano pripravljene pijske pa za vse druge... Ko se znoči, izgine ta ali oni par... na razpolago so zelo elegantne sobice, ki v njih nihče ne moti članov...«

Galant se je trudil, da bi napravil zdolgočasen vtis.

»Vi ste pa res nadarjen pripovedovalec pravljic,« je rekel zehaje.

»Omembe vredno je pa, kako ne-spametno se ljudje dajo ujeti v past,« je nadaljeval Bencolin. »Kajpak jim pri sprejemu zagotovo molčečnost — a na kaj se nanaša ta obljuba? Samo na to, da noben član ne izve imena drugega člana, na kar tudi strogo pazijo. Gospodu Galantu pač ni do tega, da bi drugim ljudem prišlo kaj do ušes zastran njegovega izsiljevanja — zadostuje mu, da mu njegov klub priskrbuje gradiva na prebeteke...«

»Rekli ste, moj klub...« mu je segel Galant v besedo.

Bencolin je odmahnil z roko.

»Natanko vem, kam merite. Uradno je lastnica lokala neka druga oseba... neka ženska... a to je pesek v oči — glava ste vi...«

»Celo če bi priznal... a mimo-grede naj povem: tega ne priznam... zakaj misli policija, da se mora vmešavati v to stvar? Saj je dosti takšnih klubov...«

»To vam bom takoj pojasnil,« je odvrnil Bencolin; »ker so v prehod, ležečem med Augustinovem muzejem in poslopjem, v katerem so klubski prostori, nocoj umorili neko dekle. Zelo me zanima, kaj vi o tem veste...«

6. poglavje

GOSPODICNA ESTELLA

Galant je vstal.

»Dokažem vam lahko, da nimam s klubom, ki o njem govorite, nikakršnega opravka. Njegov član sem — to priznam. In kaj potem? Mnogo ljudi je njegovih članov! In da sem se nocoj mudil v drugem delu mesta, imam neoporečno prič... pričo, o katere verodostojnosti policija prav gotovo ne bo dvomila... vas, gospod nadzornik...«

Chaumont je stal z naprej nagnjenim telesom — zdelo se je, kakor da se hoče sleherni trenutek vreči na Galanta. Njegov neomajni mir, njegova zasmehljiva hladnokrvnost sta ga čedalje bolj dražila. Bencolin mu je pomirjevalno položil roko na ramo in ga rahlo potisnil na stol. Potlej se je obrnil h Galantu:

»Ne smete misliti, da vam hočem peska natresti v oči,« je rekel, »samo o dejstvih govorim — in če česa še nismo dognali, priznam, da tega ne vemo — imena ženske na primer, ki je na zunaj predstojnica kluba, še ne poznam... to se pravi: njenega pravega imena... tistega, pod katerim tam nastopa, pa seveda dobro...«

»Zelo verjetno se mi zdi, da je iz najodličnejših krogov... krogov, iz katerih so tudi člani kluba... Tako ima lepo priložnost aktivirati jih. Če časopisi nekoč izvedo, kdo se navadno zbira v klub, vam v vašo korist želim, da bi verjeli vašemu zagotovilu, da nimate nobenega opravka z vodstvom in da ste samo navaden član. Sicer bi se utegnili zgoditi, da bo imela vaša telesna straža iznenada toliko dela, da lepega dne... ali bolje: neke noči... odpove...«

»Zelo ganljivo skrbite za moj blagor,« je odvrnil Galant. »A kako je bilo z umorom v prehodu? Kakšno zvezo ima to s klubom? Če bi se na Place de l'Opera zgodil umor, ali bi za to prijeli opernega ravnatelja?«

»Ta primera po mojem čisto ne drži. Prehod je del kluba... tako rekoč, zakaj vrata imajo posebno ključavnico, in vsak član dobi ključek od njih... z vgrajenim svojim imenom. Kolikor vem, pa pri obiskovalcih opere ni tako...«

Galant je trenutek premišljeval. »Zdi se torej,« je naposled rekel, »da se bodo časopisi zdaj... v zvezi z umorom... podrobno bavili s klubom...«

Bencolin je odkimal.

»Ne bodo imeli priložnosti. Skrbel bom za to, da ne bodo ničesar izvedeli. Prišel sem sem, da bi vam to povedal...«

Galant je zastrmel vanj. »Ne razumem vas,« je zamrmral, »a občudujem vas...«

»O vzrokih, ki so me do tega napotili, ne bova govorila... vsekakor pa lahko računate s tem, da časopisje tega ne bo izvedelo. S čim si nekaj tucatov senzacij željnih ljudi preganja čas, je na koncu koncev bolj ali manj njihova zasebna stvar — prisiljeni smo vtakniti svoje prste vmes šele takrat, ko se pripete reči, kakršna se je pravkar odigrala v prehodu... Eno je pa za zdaj pribito: da je bila namreč pokojnica članica kluba...«

»Kako je to pribito?« je poizvedoval Galant.

»Ker smo nedaleč od mesta, kjer so jo umorili, našli krinko...«

»Krinko... tako? Rdečo?«

»Kako ste rekli?«

»Vprašam, ali je bila krinka rdeča?«

»Ne, črna... Zakaj? Ali ima to poseben pomen?«

Galant je molčal. Zdelo se je, da napeto premišljuje, očitno ne vedo, ali je zanj priporočljivo govoriti ali ne. Nato je lahkomišeln smehljal izpretelet njegov obraz in rekel je:

»Ah kaj... tvegaj bom... Dostojno ste se vedli nasproti meni... Obljubili ste mi nekaj, na kar nekaj dam... izkazal se bom hvaležnega... Res je: barva krinke ima določen pomen. Zelena pomeni: prihajam za zabavo... rad plešem... rad pijem... rad kramljam o rečeh, ki se o njih navadno ne govori... skratka — vsega se udeležujem... razen enega... Saj razumete, gospodje? Rdeča krinka pomeni: z nekom se sestane in ne maram, da bi me kdo drug nagovoril... tako rekoč svarilo: roke kvišku! Črna krinka pa nosijo tisti, ki imajo določen namen... recimo: srečati nekoga, ki vam ugaja. To izključuje nespo-ravumljenja in vsak član ve, koliko je ura...«

»Zelo pametno,« je zagodel Bencolin, »a to še zmerom ne pove, kar veste o zadevi, ki se je nocoj odigrala?«

»Ne vem,« je odvrnil Galant, »to se pravi: samo to, kar sem od vas slišal. Neko dekle so umorili... zelo tragično — kajpak... a katero?«

»Hčer grofa Martela. Ali ste jo poznali...«

»Površno...«

»Claudina Martelova je bila članica tega kluba?« je zakrčkal Chaumont ves iz sebe. »Odetina najboljša prijateljica pa članica takšnega gnusnega...«

»Oprostite... kdo je Odetta?« mu je Galant segel v besedo.

»Odetta Duchénova!« je zarjul Chaumont in planil kvišku. »Pri priči povejte, ali ste jo tudi poznali?«

»Duchénova...?« je zamrmral Galant, »še nikoli nisem slišal... Ni bilo mogoče presoditi, ali laže, ali pa res ne pozna tega imena...«

»Zdaj ne bomo govorili o vaši zaročenki, gospod stotnik,« je vzklil Bencolin. »Ostanimo rajši pri Claudini Martelovi. Spet se je obrnil h Galantu...«

»Zabodli so jo. Našli smo jo v muzeju vočvenih lutk...«

»Strašno. Vendar, ali niste prej rekli, da so jo umorili v prehodu?«

»Da, a pozneje so jo odvlekli v panoptik...«

»Čudno... čemu neki?«

Namesto da bi mu odgovoril, mu je Bencolin zadal vprašanje, ki sem ga bil že ves čas pričakoval: »Poznate Augustinovo?«

»Ali mislite lastnika muzeja?«

»Ne... nisem imel še te časti,« je takoj odvrnil Galant.

Bilo je, kakor da se bijeta dva enakovredna sabljača.

»Ko sem bil nocoj v muzeju,« je nadaljeval Bencolin, »sem ugotovil različna zanimiva dejstva... na pri-

mer, da imajo vrata v prehod čisto novo ključavnico in da so tečaje šele pred kratkim namazali. Augustin mi je sicer zagotavljal, da so bila ta vrata zmerom zaprta... da celo ključa že davno nima — in mislim, da je po pravici povedal... njegova hči pa... Nu, recimo: nekoliko zapeta je... Vsekako mi ni jasno, kako je mogoče z vstopnicami za muzej zaslužiti toliko denarja, da ima v banki dva milijona... Lahko si pa predstavljam, da klub, kakršen je vaš, nekaj žrtvuje za to, da ima skrit venoh, zakaj gotovo so člani ljudje, ki bi se sicer sploh ne upali tja...«

»Torej ljudje, ki se poslužujejo poti skozi panoptik, sploh ne bi potrebovali posebnega ključa...«

»O pač — preden prideš do klubovih prostorov, je treba iti še skozi ena vrata in za tista je potreben ključ...«

»Ali smem vprašati, od kod veste, da ima gospodična Augustinova denar... koliko ste že rekli?... dva milijona...?«

»Temeljiti ljudje smo, dragi prijatelj,« je odvrnil Bencolin. »Vsa-kogar, čigar bančni račun nena-vadno hitro raste... in če tega ne moremo spraviti v sklad z njegovimi dohodki... vsakega takšnega človeka si ogledamo pod drobnogledom. Policija vodi sezname skrivnostnih milijonarjev... prej ali slej se to izkaže kot zelo koristno. Ko so danes našli v Seini truplo ženske, ki si je včeraj ogledovala Augustinov muzej...«

»V Seini?« je vzklil Galant, »mislim sem, da ste jo našli v muzeju?«

»Za dva umora gre,« je odgovoril Bencolin, »in pri obeh igra muzej vočvenih lutk veliko vlogo. Veliki Augustinov bančni račun človek nehoti nekako spravljati s tem v zvezo...«

Slučajno sem tisti trenutek pogledal Galantu v obraz. Zdelo se mi je, da berem v njegovih očeh izraz zadovoljstva, skrivnega zmago-slavja, čes: Kako malo veš, ti stari bedak...«

Iznenada se je Bencolin obrnil k njemu:

»Ali ne boste že priznali, da poznate Marijo Augustinovo?«

»Obžalujem... kakor sem vam rekel, sem samo član tega kluba in ne tako v strahu za svoj sloves, da bi hodil v klub skozi skrivni vhod — seveda, če skrivni vhod ni samo sad vaše domišljije...«

Bencolin je skomignil z rameni.

»Eno drži,« je rekel skoraj sam pri sebi, »Augustin niti ne slut, kako je bogat — torej nima z zadego nobenega opravka. Dekle pa... Prepričan sem, da je videla Claudino Martelovo...«

»To je vaša stvar...« je odgovoril Galant. »Rad bi vas pa na to opozoril, da je že pozno in da se začnem utrujati. Kar se umora tiče — nimam nikakršne zveze z njim... sicer ne vem, ali je ugotovljeno, kdaj se je zgodilo...«

»O, da, to je ugotovljeno,« je zamrmral Bencolin.

»Tem bolje. Vsekako vam lahko čisto natanko povem, kako sem preživel nocojšnji večer. Torej: ob osmih pri Prunierju... pa ne pristem v »Zvezdic, temveč sredi mesta... Vprašate lahko natakara Mauricea, kaj sem večerjal... ob četrta na deset sem odšel... pred vrati sem srečal nekega znanca... Defarge se piše... stanuje v Rue Anjou... zraven poste... Ne bo vam ga težko najti... Peš sva šla v Café de la Madeleine... avto sem naročil za deseto uro... ob desetih je imel namreč Defarge sestanek. Ker nisem vedel kaj početi s časom, sem se odpravil v Moulin rouge, kjer sem ostal do pol dvanajstih. Za uro vem čisto natanko, ker sem hotel videti nove atrakcije, ki se začno točno ob enajstih. Predstava traja približno dvajset minut, nato sem plačal, odšel v garderobo — takrat ni bilo več kakor pol dvanajstih. Stopil sem v svoj avto in sferju naročil, naj pelje v klub pisanih krink... Vidite, ničesar vam ne prikrivam... a na vogalu bulvarja St.-Denisa, sem dal ustaviti... nič me ni kaj veselilo, večer preživeti spet v Rue Apolline, zato sem se odločil, da bom svoj whisky kje drugje popil, in sicer tam, kjer ste me nato videli... Ko sem prišel tja, je morala biti ura tri četrta na dvanajst — dvomim, da bi bil poslovdja tisto sekundo na uro pogledal, a trenutka, ko ste v i vstopili, se bo prav gotovo spomnil... Policijski uradnik ni namreč — nerazumljivo! — nikjer tako priljubljen, kakor bi se spodobilo... Opazil sem, da se je zelo zaskrbljen ozrl okrog... očitno je pre-mišljeval, komu na ljubo ste bili prišli... njegov pogled je za trenutek obstal na meni... Zanesljivo vam bo lahko potrdil, da ste prišli sedem ali osem minut za menoj. Koliko je bila takrat ura?«

»Pet minut je manjkalo do dvanajstih,« je odvrnil Bencolin.

(Dalje prihodnjic.)

NAŠE ZDRAVJE

J. Drago, Izanska cesta. Kakor ste že sami ugotovili luskavice ni mogoče popolnoma in za zmerom ozdraviti z nobenim do zdaj poznanim zdravilom. Lahko si pa z različni mažami, sončenjem in drugimi zdravili odstranite s kože nelepe izpušče. Toda v trenutku, ko z zdravljenjem prenehate, se vam bo povrnilo prejšnje stanje.

Ker bolujete že dvajset let na tej bolezni, ste tudi uvideli, da vam je v nadlego le zaradi nelepega izgleda kože, da pa drugače niti najmanj ne vpliva na vaše zdravje. Je popolnoma nedolžna stvar, ki vam življenja niti za trenutek ne bo skrajšala. Obratno, ugotovilo se je, da luskavica redko kdaj nastopa skupno s tuberkulozo!

Vsak bolnik pozna svoj način zdravljenja. Enemu višinsko sonce škoduje, drugemu koristi. Isto je z arzenovimi kapljicami. So bolniki, ki nanje sploh ne reagirajo. Vi imate srečo, da se vam koža po njih tako lepo očisti.

Arzenik je kemično arzenov trioksid in je v nepravilni količini požit hud strup. Vendar pa v kapljicah, ki jih zaužívate, njegovo strupeno delovanje ne pride do izraza, ker je njegovo delovanje močno razredčeno. V takšni majhni količini zaužit, povzroča povečanje tek in debeljenje.

Po predolgem stalnem uživanju pa lahko nastopi kronično zastrupljenje, ki se izraža v slabem teku, bruhanju, nerednem iztrebljanju. Pozneje nastopi suho vnetje ocesnih sluznic, vnetje dušnikov in hripavost. Na koži dlani in podplatov se pa pojavijo kožne zadebelitve in temni madeži. To je navadno slika pri zastrupljenju z arzenovimi zdravili. V tem trenutku je treba prenehati s nadaljnjim uživanjem in stanje se popravi. Če se pa bolnik še naprej zastruplja, potem na-

stanejo motnje živčnega sistema, ki se kažejo v obli slabosti za delo, v ohromelosti udov, posebno nog. Nadaljni štadij je degeneracija notranjih organov in smrt.

Zato ne smete uživati arzenovih kapljic neprenehoma in brez kontrole. Če se boste držali zdravnikovih predpisov, ste pa lahko sigurni, da ne boste nobenih slabih posledic.

Priporočal vam ne bi več kakor dve kure s kapljicami na leto, vmes pa poskusite rač z mazili.

Delovanje arzena na luskavico je precej zamotano. Arzen se izloča v koži in povzroča pravilno orožčenje površnih kožnih slojev, kar je pri luskavici okvarjeno.

Strokovnih knjig o tej bolezni je mnogo, toda ne vem, če se boste mogli z njimi okoristiti, ker so pisane znanstveno. Poljudno pisanih knjig pa v slovenščini nimamo. Svetujem vam, da se držite zdravnikovih navodil in lastnih izkušenj.

S. P. Brdo. Krvne bolezni so skoraj vse ozdravljive, samo treba jih je dobro proučiti. Po vaših podatkih ne morem posneti o kakšni krvni bolezni govorite.

Predvsem vam je potrebna točna zdravniška preiskava in mikroskopski pregled krvi. Tega pač pismeno ne moreva urediti.

Vaš glavobol, šibkost in krvavenje iz nosa so znaki težke slabokrvnosti. Od kje je ta slabokrvnost, bo ugotovil zdravnik, ki vas bo preiskal.

I. S. Ljubljana. Ne vem, ali naj bi dejal draga gospa ali dragi gospod, ker niti tega mi niste sporočili. Zato vam svetujem, da se na omenjenem mestu praskate do tedaj, ko mi boste sporočili malo več podatkov.

Bodoča mati. Omotice v času nosečnosti so pač neljuba nadlega, ki jo imajo mlade matice zelo pogosto. Če je drugače pri vas vse v redu, morate pač malo potrpeti, ker bo to minilo.

Če pa vam otekajo noge, če imate hude glavobole in močne trebušne krče, potem je pa verjetno, da bolujete na ledvicah. Potrebno bi bilo, pregledati vašo vodo in vam izmeriti krvni pritisk.

Svetujem vam, da držite v naprej dietno hrano brez soli, brez mesa in čim manj tekočine. Uživa te zelenjavo, sadje, močnat jedi. Na vsak način vam pa svetujem zdravniški pregled.

A. K. Ljubljana. Bolečine v žlički, ki jih čutite zmerom nekaj ur po jedi, so znaki bolezenskega procesa na dvanajstniku. Ker pravite, da ste imeli že večkrat črno blato, sem mnenja, da bolujete za črno. Operacija, katere se tako zelo bojite, ni neobhodno potrebna, ker se da s primerno dieto in injekcijami doseči prav lepe uspehe. Pri vašem bolezenskem stanju je možno uspešno zdravljenje samo v bolnišnici. Če se vam stanje po dveh do treh kurah ne bo izboljšalo, vam pa svetujem, da zberete ves svoj pogum in se odločite za operacijo.

M. S. Logatec. Pljučnica, ki traja z visoko vročino dalj kakor teden dni, ni več prvotna bolezenska slika pljučnice, temveč je znak ene njenih komplikacij. Mrzlice, ki jih imate v nerednih presledkih, so znak gnopenja, ki se je verjetno razvil na mestu vnetega pljučnega tkiva. Zaradi točne diagnoze in zdravljenja, vam svetujem, da se odločite za bolnišnico, ker bo skoraj nujno potrebna operacija, da vam bodo iz pljuč odstranili ves gnoj.

Dr. Piva.

NOVELA »DRUŽINSKEGA TEDNIKA«

VARČEVANJE

NAPISAL MELIS STOKER

★

»S tramvajem sem se pripeljala domov,« je ponosno povedala gospa Emilija, ko je sedela z možem pri kosilu. Njen mož je zamrmral nekaj podobnega kakor »je že dobro« in jedel dalje.

Zadnji čas so se vsi prepri pri Brinkmanovih vrteli samo okoli izdatkov za vozno. Gospa Emilija se je namreč večkrat pripeljala z avtomobilom domov, njen mož je bil pa izredno varčen in si je zmerom privoščil samo tramvaj. Zato se je vselej razjezil, kadar se je pred hišo ustavil avto in je iz njega stopila njegova žena.

»Med prvimi stvarmi, ki se jih najlaže odrečeš, je vožnja z avtomobilom,« jo je učil. Če že ne moreš hoditi peš, potem stopi v tramvaj, to ne stane dosti.«

Več tednov se je gospa Emilija upirala želji svojega moža, naposled je pa pod težo njegovih dokazov le opustila svoje želje.

Zato je bila gospa Emilija tisto opoldne upravičeno ponosna na svojo zmago.

»To pa še ni vse,« je dodala, ko se mož ni dosti zmenil za njene besede. »Zastoj sem se peljala s tramvajem, pomisli.«

»Kako je pa to spet mogoče,« je dejal mož nekoliko nezaupno, vendar z zanimanjem.

Zdaj je gospa Emilija povedala svojo zgodbo. Sedla je v tramvaj, ko je pa prišel sprevodnik je zapazila, da nima več denarja. Obupana je to povedala sprevodniku, ta jo pa ni ježno zavrnil, temveč je dejal: »Gospa peljite se še par postaj, morda bo vstopil v tramvaj kakšen vaš znanec in vam bo plačal vozovnico.«

»Potem sem se peljala še dve postaji,« je dejala gospa Emilija, »toda noben znanec ni vstopil. Tedaj je stopil k meni sprevodnik in dejal: »Gospa, neki gospod na hodniku tramvaja je plačal za vas.« — »Čudno se mi je zdelo, vendar sem bila tiho, čeprav nisem poznala gospoda, ki mi je napravil dobroto.«

»Hm,« je dejal gospod Brinkman, drugega nič.

Gospa Emilija bi bila tako rada vprašala, če ni varčna in dobra gospodinja. Tako rada bi bila slišala, da bi ji mož rekel, da zna varčevati.

Četrto ure pozneje je stopila v sobo služkinja in dejala, da stoji pred vrati deček, katerega oče je za gospo plačal 50 centezimov za tramvajsko vozovnico.

Gospod Brinkman se je od srea nasmajal, dal je služkinji 50 centezimov in ji naročil, naj se dečku še enkrat zahvali za pozornost njegovega očeta. »Čudno,« je potem dejal gospod Brinkman svoji ženi, »da si je neznanec zapomnil tvoj naslov.«

»Morda mi je pa sledil,« je dejala gospa Emilija.

Ni še minulo pol ure, že je stopila v sobo služkinja in povedala, da stoji pred vrati neznan deček, ki trdi, da je njegov oče plačal za gospo 50 centezimov, ko v tramvaju ni imela denarja.

Gospa Emilija je obupano pogledala svojega moža, ki se mu je čelo nabralo v drobne gube.

»Prisrčnem, da se mi je samo enkrat to pripetilo,« je odgovorila na njegov nemi pogled.

Četrto ure pozneje je spet pozvonilo, na pragu je spet stal deček in zahteval za svojega očeta 50 centezimov, češ deset minut je prišel spet drugi in tako še dva.

Gospod Brinkman si nobenemu izmed njih ni upal odreči denar, ker ni vedel kdo izmed njih ima prav, ali laže njegova žena, ali pa goljufajo dečki.

»To je vendar strašno,« je dejal gospod Brinkman svoji ženi, »zdaj smo izdali že približno toliko denarja, kakor da bi se peljala z avtomobilom.«

Trenutek nato je spet pozvonilo. Ko je služkinja najavila družinskega prijatelja Stevensa, sta se oba oddahnili.

»Dober dan,« je dejal Stevens, ko je stopil v sobo, »ali si srečno prišla domov, Emilija?«

»Kako?« je začudeno vprašala Emilija, njen mož je pa takoj začel pripovedovati zgodbo s tramvajem in s šestimi neznanimi dečki. Pri tem se je tako razvnel, da mu prijatelj ni mogel seči v besedo.

»Če pride še eden,« je vpil gospod Brinkman, »bom poklical policijo, niti centezima več ne dam.«

»Kljub temu, da sem v nevarnosti, da me vržeš iz sobe,« je dejal Stevens, »moram priznati, da sem 50 centezimov za vozni listek gospe Emilije plačal jaz. Videl sem gospo Emilijo sedeti v tramvaju in uganil da nima de-

PEARSONOVA NAJBOLJ ZAPLETENA AFERA

DETEKTIVSKA NOVELA

Gradič Lorenza Smitha je ležal na nekem obronku, obdan z visokimi hrasti in jelkami. Za gradičem se je onstran dolinice razprostiral gozd, neposekan, neurejen, a prav zato čudovit v svoji divji lepoti. Poletje in zima sta izmenjavala barvo okolice v stotinah in stotinah otenkih. Zato niso bili redki izletniki, ki so svoj nedeljski počitek preživeli tu, uživajoč prekrasno naravo.

Železniška postaja in mestece Darley sta bili od dvorca oddaljeni samo eno uro hoda.

Lorenz Smith je v svojem gradiču stanoval že več kot trideset let, a redkokdaj se je zgodilo, da se je prikazal v mestu. Poznali so ga kot nepristopnega, mrkega človeka, ki se ni z nikomer razgovarjal, z nikomer družil in ni sprejemal gostov.

O njegovi preteklosti niso ničesar vedeli, čeprav so radovedneži iz Darleya večkrat poskušali kaj izvedeti o njem od njegovega sluga Jamesa, ki se je bil čisto navzel gospodarjeve molčečnosti in zapetosti.

Zivljenje v gradiču je potekalo preprosto, brez slehernih sprememb.

Redki sprehajalci so kdaj pa kdaj za visokimi okni zagledali postav vitkega, sivolasnega Lorenza Smitha, molče hodečega po svojih sobanah, kakor star, boleč, pozabljen spomin...

Bilo je v ponedeljek zjutraj, ko je sluga Lorenza Smitha hitel skozi mesto, sključen in bled, do stanovanja mrliškega oglednika in mu je na kratko javil, da je njegov gospodar ponoči umrl.

Oglednik je bil še zaspan in je še takšen sprejel Jamesa ter mu obljubil, da se bo vsekako zglasil še predpoldne. Vprašal ga je samo, obkorej je nastopila smrt in kakšen je bil njen vzrok.

Da — prav... Torej o poli treh zjutraj. Sedel je na stolu in bral. Da, da, že ve, da je imel stari gospod navado pozno legati. — Kap, seveda... Kaj hočemo — vsi pridemo na vrsto... Zbogom.

James je odšel k notarju in mu izročil velik, zapečaten ovoj. Nihče ni mogel izvedeti, kaj je stari sluga govoril z notarjem, čeprav je žena sodnega uradnika Brenta na vse kriplje vlekla na uho, da bi izvedela.

V sredo se je z jutrnjim vlakom pripeljal visok, odlični gospod. Bil je že nekoliko osivel in za čudo podoben pokojnemu Lorenzu Smithu. Takoj se je razvedelo, da je to pokojnikov brat in da ga je o njegovi smrti obvestil notar, ker se je s postaje takoj nameril k njemu.

Pogreb je bil najavljen za četrto uro popoldne. Pogrebcev ni bilo, ker je bilo deževno vreme in se je hlovice preveč prijemala čevljev. Lorenza Smitha so položili k večnemu počitku v rodbinsko grobnico. In medtem ko so po svem, svinčenem nebu počasi plaval črni, temni oblaki, polni dežja, je duhovnik prebral posmrtno molitev.

Vsi so se razšli po svojih domovih, tudi okrajni glavar, policijski prefekt in duhovnik. Medtem ko se je čedalje bolj temnilo in je dež vse huje lil, so ostali v gradiču samo stari James, gluhi vrtnar in pokojnikov brat Alfred Smith.

Brata se nista bila videla že nekaj desetletij in Alfreda ni kratko notarjevo obvestilo o bratovi smrti prav nič ganilo.

Brata ni nikoli ljubil. Pokojnik je pa njega celo sovražil, in sicer zaradi neke ženske, ki sta bila oba vanjo zaljubljena.

Pokojniku sreča ni bila mila, zato se je dama poročila z Alfredom.

Lorenz je bil silno občutljiv in ker ni mogel preboleti te ljubezni, se je umaknil v svoj gradič in od takrat ni nikoli več zahajal med ljudi.

Alfred Smith je po večerji, ki mu jo je pripravil James, sedel

pred naloženim kaminom in razmišljal.

Zakaj ga je dal brat obvestiti o svoji smrti, z željo, da pride k pogrebu?

Nič ju ni vezalo, nobenih sentimentalnosti ni bilo med njima, nobenega spomina — razen enega: spomin na njegovo pokojno ženo, ki jo je bil njegov brat nekoč tako silno ljubil.

Res je, da mu ne bi bilo po vsaki ceni treba vzeti to žensko, ker bi jo lahko prebolel, saj ni bil tako nor nanno, a neka kljubovalnost, ali kaj... Sama je bila kriva, da mu pozneje ni bilo bogve kaj zanjo. Nikakor ga ni razumela... Hotel je živeti, ne se pa neprestano omejevat, biti ovin. Sicer je pa vse to že minilo... Čemu bi se dotikal ti stega, kar je že davno mrtvo?!

Vstal je in stopil k mizi, da bi si prižgal cigareto. Tu je bilo še vse tako kakor poprej: krožniki, steklenice z vinom, kruh...

Sveče so le slabotno razsvetljevale velikansko jedilnico.

Alfred Smith je na lepem obstal in se zdrznil. Leden znoj mu je obil čelo, opotekel se je in bled ter z razprtimi očmi zabuljil predse...

»Čudno!« je zamrmral Misley, mestni policijski nadzornik, obrnivši truplo Alfreda Smitha. »Morilec ni mogel priti od zunaj... Vrata so bila znotraj zapahnjena, okna tudi, drugega vhoda in izhoda pa ni... Torej?«

Pearson, kriminalni uradnik iz Gasta, ki so ga nujno pozvali, ni ničesar odgovoril, temveč je pazljivo pregledoval tapete in trkal po stenah.

Alfreda Smitha so bili v četrtek zjutraj našli s prerezanim vratom sredi jedilnice. Pred smrtjo se je moral obupno boriti s svojim morilec. Rana je bila globoka in zadana z britvijo ali pa s silno ostrim nožem. Ostanki večerje so bili raztreseni po tleh, miza je bila pa prevrnjena. Smrt je bržčas nastopila okrog pol enajstih ponoči.

James ni ničesar slišal.

Strešel je pri večerji in pustil Alfreda Smitha pred kaminom. Spalnica je bila tik zraven jedilnice. Vrata niso bila zapahnjena, temveč pozneje zaklenjena od znotraj. Ne, v gradiču notranjih vrat navadno niso zaklepali.

»Nož je last pokojnega Lorenza,« je rekel Misley. »Kako vrača bomo dosegli kakšen uspeh, ko pa nimamo niti trohice, da bi se nanjo opirali? Že tri ure zmanjratimo čas... Kaj pravite, Pearson?«

Pearson je z zanimanjem ogledoval neko sliko, prekrasno žensko v zeleni toaleti, in tipal robove.

»Ali se vam James ne zdi sumljiv?« je nadaljeval Misley. »Da vam po pravici povem, v začetku sem njega sumil, a vidim, da to ni mogoče. Stari mu je zapustil skoraj vse imetje... A čemu tudi?«

»Kaj ste rekli?«

Pearson je stal na lestvi in pregledoval knjige v omarah. Pazljivo je brisal prah z njih in z zanimanjem bral naslove.

»Morebiti bi zasumil gluhega vrtnarja, če ga ne bi že več kot deset let poznal... Nesmisel!« je zamrmral Misley. »No, ali ste kaj našli?«

Pearson je zamišljen stopil z lestve in nekaj polglasno štel.

»Ne, dragi tovariš, to je res malce zapleteno in ni upanja, da bi tako hitro uspeli. Ukazite tega nesrečnega odnesti in urediti sobo. Za zdaj tu nimamo kaj iskati. Pojdite!«

Odšla sta skupaj v mesto in se pred hotelom ločila.

Okrog petih je nekdo pozvonil pri velikih vhodnih vratih. James je odprl in spustil Pearsona, vsega premočenega in blatnega.

»Hej, James,« je pozdravil slugo, medtem ko je slal plašč. »Kaj novega? Ali je jedilnica pospravljena?«

Vse je bilo na svojem mestu. Po hištvu je bilo spet urejeno kakor poprej. Miza je stala na pravem mestu. James je zanetil ogenj v kaminu.

Pearson je prosil za večerjo in prenočišče. Hoteli so zanikrni... človeku se skoraj gabi...

James je molče in brez pripomb izpolnil njegovo željo. Postregel mu je z večerjo in začel pripravljati posteljo v zanj določeni sobi.

Medtem se je znočilo, a dež ni nehal liti. Veter je butal ob močne oknice, kakor da bi hotel vse polomiti, vrtnarjev pes je pa strahovito zavijal.

Po večerji je Pearson sedel pred kamin, Jamesa je pa poslal k počitku. Sveče je ugnil, tako da je sobo razsvetljeval samo plamen iz kamina, ki je zdaj visoko zdaj šibkeje zaplapolal.

Pearson je pogledal na uro.

Bilo je pol enajstih.

Parkete in stare omare so pokale, a on je sedel in čakal. Na lepem je vstal, mirno in odločno, a se ni obrnil.

Imel je izredno tenak sluh, a tudi nagonsko je čutil, da ni sam.

Nekdo je stopal proti njemu, previdno, neslišno... V trenutku se je obrnil in z žepno svetilko razsvetlil sobo, v naslednjem trenutku se je pa že vrgel na visoko, vitko postavo.

Slišalo se je rožljanje jeklenih okov...

Pearson je stopil proti mizi in prižgal svečo.

V strahovitem, blaznem besu se je valjal po tleh človek, na čigar spacenem obrazu ni bilo ničesar človeškega.

Pri vratih se je pojavil James. Trenutek pozneje je bil tudi on v okovju.

Mož na tleh ni nehal rjuti in od silnega napora so mu mišice na vratu tako nabrekle, da se je bilo bati, da bodo zdaj zdaj počile.

Ta mož je bil... Lorenz Smith.

»Le kako vam je šinilo v glavo, da bi morilec utegnil biti Lorenz Smith?« je vprašal Misley Pearsona, ko mu je ta vse razložil.

»Našel sem neko zapisnico, iz katere sem izvedel, da je blazno sovražil brata, in sicer zaradi neke stare ljubezni, pri kateri je bila bratu sreča bolj mila. Saj ste najbrže videli tisto sliko v jedilnici? To je tista dama... Po trpkem razočaranju v ljubezni se je umaknil sem in njegova mržnja se je v samoti tako stopnjevala, da se je spremenila v blaznost. Nikoli ni nehal sanjati o maščevanju in neprestano je razmišljal samo o tem, kako bi se čim strašneje maščeval nad bratom. Vedel je, da ga ne bi nikoli obiskal, razen morda, če bi vedel, da je mrtev. Pred sliko sem našel odtrgan gumb s monogramom L. S. Jasno mi je bilo, da je s pokojnikovega suknjice. Brez posebnih ceremonij sem v četrtek odprl z dvema delavcema grob in... nisem se motil... V krsti so bile stare opeke... Lorenz Smith je bil živ in je ubil svojega brata, a razen tega je na videz umrl s pomočjo Jamesa, ki je prevaral mrliškega oglednika. Ob pobožni molitvi vašega dobrega župnika... ste pokopali stare opeke.

»Odočil sem se počakati Lorenza Smitha in dognati njegovo skrivališče. Ni mi bilo treba dolgo čakati, ker je kmalu prišel. Slika njegove nepozabne ljubezni je zakrivala vrata v skrivni hodnik.«

Bil je jasen in sončen dan, ko je Misley počasi in zamišljen spremljal Pearsona po poti proti železniški postaji.

Kaj ženske govore o moških

Pred nedavnim smo objavili kratak leksikon stavkov, ki jih moški tako rekoč vsak dan govore o ženskah. Pri branju teh stavkov se je gotovo marsikateri izmed naših bralcev skrivaj namuznil, ker je med njimi zalotil tudi svoj priljubljeni izrek. Eden izmed njih se je čutil celo tako prizadetega, da se je »maščeval« s tem, da je izbral tudi izreke žensk, ki jih slišijo moški v njihovi družbi pri kateri koli priložnosti. Zdi se nam pravično, da ugodimo njegovi želji in te »dokumente« ovekovečimo.

Kaj ženske vse govore, kadar želijo, da bi jim šli moški na limanice, berite spodaj:

»Moj Bog, vsi moški so enaki. Vse-kako si ne belim glave zaradi njih. Navzočni so kajpak izjeme...«

»Veste, moški so takoo neumlj; na vsako naslikano lutko se ujemajo, kakor večje na luč. O njihovih duševnih vrednostih kajpak nimajo pojma...«

»Ljubezen? Koliko ženskam ste že to povedali pred menoj?«

»Veš, dragi moj, takrat je neznan-sko dolgo trajalo, preden si naposled opazil. Oh, ko ste pa moški takoo naivni...«

»... da, ko bi bila fant, ne bi čepela v pisarni in tipkala poslovnih pisem. Verjemi mi, da bi nekaj dosegla, v športu ali kje drugje...«

»Saj vendar čisto natanko veš: z Janezom, Mirkom in Tonetom hodim na sprehod, a edini moški na svetu si zame le ti...«

»Ti, včeraj sem spoznala nekega letalskega častnika. Krasen dečko, ti rečem! A kljub temu si mi ljubši tudi v navadni vojaški obleki, na uniforme se sploh ne ujemam, zakaj pri tem gre za človeka, ki v uniformi tiči. A bil je postaven, to lahko mirne vesti rečem...«

»So ženske, ki jih nekoč neke sreča doleti, a jaz vsekako ne spadam mednje...«

»Z moškimi imam že toliko izkušaj, da tudi vaših besed ne morem resno jemati...«

»S pokloni pri meni ne boste triumfirali, a to, kar ste zdaj rekli, res ni bilo čisto zgrešeno...«

»Ne, nobenega prijatelja ne potrebujem. Ljubezen je za petošolke, samozavestna ženska pa si svoje življenje sama ustvarja...«

»Čisto sama sem na svetu. Edina prijateljica, ki sem jo imela, mi je še fanta prevzela...«

»... ne govorimo več o njem. Ostanite moj najboljši tovariš, kajti iskreno prijateljstvo je v bistvu dosti dragocenejše od ljubezni...«

»Vidite, kadar boste tako trpko razočarani nad življenjem kakor sem jaz, boste razumeli, da o moških nočem ničesar več slišati...«

Ali ženske res ne marajo nikoli več ničesar slišati o moških? Ne verjamem. A dokler bodo ljudje živeli na svetu, bodo menjali te obrabljene fraze in zmerom bodo veljale za prisljne...

Kratke zanimivosti

Bisernice, ki jih najdejo v nekaterih nemških vodah, so tudi do sto let stare.

Rabarbaro omenja že znamenita rastlinska knjiga Pen-king starih Kitajcev, ki so jo spisali leta 2700. pred Kr. Prav tako jo je priporočal Grk Dioskorides, hišni zdravnik egiptске kraljice Kleopatre, kot prebavno sredstvo.

V prejšnji svetovni vojni je našlo smrt 60.000 vojakov v divji lavini.

Mesto Rim je zdaj doseglo prav tolikšno število prebivalcev kakor jih je imelo za časa cesarja Avgusta. Rim ima namreč 1.336.680 prebivalcev.

Z mislijo sestaviti podmornico se je bavil že nemški matematik Magnus Pegel. Opisoval je svojo idejo v knjigi, ki je izšla leta 1604.

Po pisanih sporočilih, ki jih je pisal pisatelj Seneca, so imeli tedaj v Rimu zrcalo dražje od poročnega darila, ki ga je dobila Scipionova hči iz državne blaginje.

V prehodu srednjega veka v bl-dermajer so nosili po dvorih gube-ber z dragocenimi minijaturami.

Zmagovalec nad Hanibalom, Scipio Africanus, je poklical, kadar se je bril, brivca iz Sicilije v Rim.

Produkcija žepnih robcev v slezijskem mestu Lauban je dosegla pred vojno 420.000 kosov. 90 odstotkov potrošnje cele Nemčije je kri-la produkcija tega mesta.

Maharadža Mysore ne pije iz verskih ozirov nobenega piva, ne je mesa in rib. Pije samo vodo iz Gangesa, ki jo tudi na svojih potovanjih jemlje s seboj v velikih sodih.

Slonova dlaka je za cirkuške ljudi največji in najdragocenejši talisman.

Nezrel želod je sladak, zrel je pa grenak. Narava je hotela na ta način obvarovati želod, da ga ne bi napadle bakterije in se tako tudi dalj časa ohrani.

MALI OGLASI

„REALITETA“

zavod za kupoprodajo nepremičnin je samo v Ljubljani
Prečernova ul. 54/l. Tel. 44-20

CVETLIČNI MED in la medicno dobitke naj ceneje v Medarni, Ljubljana, Zidovska ul. 6.

GOSPODICNA, vajena vseh pisarni-skih del, poslovanja z oblastnimi uradi, strojeopiska, dobra računarica, nekaj italijansčine, nemščine, želi premeniti službo samo v prvovrstno podjetje. Cenj. ponudbe na ogl. odd. pod »Zanesljiva 32«.

FILATELIJA MODRIJAN, Ljubljana, Miklošičeva 34, razstavlja na veleses-mu svoje albume in vlozne albume »Jolc. Prevzame v komisijeko prodajo znanke ljubljanskih izdaj, serije raz-nih držav in kompletne zbirke.

FR. P. ZAJEC
IZPRAŠAN OPTIK IN URAR

LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6

pri franciskanskem mostu

Vsokovrstna očala, daljnogledi, topometri, barometri, higrometri, itd. Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine. Samo kvalitetna optika! Ceniki brezplačno.